

บทที่ 4

กลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์

ดังที่ได้สรุปไว้ในบทที่ 3 แล้วว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ฉบับ ที่ใช้เป็นข้อมูล ได้นำเสนอ "เนื้อหาหลัก" ที่สอดคล้องกัน และไม่ปรากฏลักษณะของบริเฉตที่แข่งขันกัน ในบทนี้ผู้วิจัยจึงจะพิจารณาต่อไปว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ฉบับ มีการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อสื่ออุดมการณ์อย่างไรบ้าง

Van Dijk (1995: 243) กล่าวว่า อุดมการณ์มักจะถูกผลิตและถูกผลิตซ้ำในสังคมต่างๆ ผ่านทางการเขียน (text) และการพูด (talk) รูปแบบต่างๆ ของคนในสังคม ในฐานะที่คนผู้นั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีเหตุผลที่จะเชื่อได้ว่าในความเป็นจริงแล้วนั้นอุดมการณ์อาจปรากฏได้ในโครงสร้างของภาษาเขียนและภาษาพูดทุกแบบ แต่ในอีกแง่หนึ่ง ก็มีเหตุผลที่จะเชื่อได้เช่นกันว่า อุดมการณ์ที่ว่านี้อาจปรากฏในรูปภาษาหนึ่งๆ มากกว่ารูปภาษาอื่นๆ

จากการศึกษาบริเฉตหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย กรณีเหตุจลาจลเผาสถานทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546 พบว่า หนังสือพิมพ์มีการใช้รูปภาษาต่างๆ ที่สื่อให้เห็นอุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษา กลวิธีการใช้ภาษาที่พบนี้บางกลวิธีก็เป็นลักษณะที่พบได้ในภาษาหนังสือพิมพ์โดยทั่วไป แต่เมื่อนำมาใช้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์จลาจลเผาสถานทูตไทยในกัมพูชา กลวิธีดังกล่าวก็สะท้อนอุดมการณ์ที่ผู้ใช้กลวิธีซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมมีอยู่ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้กลวิธีทางภาษาที่พบแต่ละกลวิธี บางครั้งไม่ได้แยกกันโดยสิ้นเชิง รายงานข่าวบางชิ้นหรือบทความบางบทใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีเพื่อเสนออุดมการณ์ที่แฝงอยู่

อนึ่ง ในการยกตัวอย่างภาษาที่พบใช้ในบริเฉตหนังสือพิมพ์รายวันของไทย กรณีการเสนอข่าวเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546 เพื่อประกอบการวิเคราะห์อุดมการณ์นั้น ผู้วิจัยจะใช้ลักษณะแบบอักษร *เอียง* เพื่อให้แตกต่างจากส่วนที่เป็นภาษาของผู้วิจัยเอง และขีดเส้นใต้กำกับคำหรือข้อความสำคัญในตัวอย่างที่ยกมาประกอบการอธิบาย

4.1 การใช้ถ้อยคำ

van Dijk (2000: 270) กล่าวว่า รูปแบบของการแสดงออกทางอุดมการณ์ในบริเฉตที่ปรากฏให้เห็นได้อย่างเด่นชัดและมีผู้สนใจศึกษามากที่สุดก็คือ การเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อ

สื่อความหมายและแสดงความคิด การเลือกใช้ถ้อยคำ เช่น การที่สื่อเรียกคนกลุ่มหนึ่งว่า “นักสู้เพื่ออิสรภาพ” แทนที่จะใช้คำว่า “ผู้ก่อการร้าย” ย่อมแสดงให้เห็นจุดยืนของสื่อนั้นต่อคนกลุ่มดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

อาจกล่าวได้ว่าการเลือกใช้คำถ้อยคำ มีความสำคัญในการให้กรอบแก่ผู้อ่านเพื่อใช้ตีความเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น คำศัพท์ที่เลือกใช้สามารถบ่งบอกได้ว่าหนังสือพิมพ์มีมุมมองเกี่ยวกับการกระทำและเจตนาต่างๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์หนึ่งๆ อย่างไร และถ่ายทอดสารที่ต้องการสื่อถึงผู้อ่านออกมาอย่างไร

จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์รายวันของไทยเลือกใช้คำศัพท์ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์จลาจลในกัมพูชา พ.ศ. 2546 ในลักษณะต่างๆ แบ่งได้เป็นการใช้ถ้อยคำเพื่ออ้างถึง และการใช้ถ้อยคำเพื่อบรรยายพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

4.1.1 การใช้ถ้อยคำเพื่ออ้างถึง

การอ้างถึง เป็น “การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือวลีกับลักษณะบางประการของวัตถุต่างๆ” (Fowler 1991: 81) การศึกษาใช้ถ้อยคำเพื่ออ้างถึง เป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยให้มองเห็นวิธีการที่คนเรามองโลก และช่วยให้สามารถมองเห็นอุดมทรรศน์ที่อยู่เบื้องหลังการเลือกใช้ถ้อยคำนั้นๆ ได้

จากการศึกษาพบว่า ในกาสนำเสนอเหตุการณ์จลาจลเผาสถานทูตไทยในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546 พบว่ามีกรใช้ถ้อยคำเพื่ออ้างถึงคน กลุ่มคน เหตุการณ์และสถานที่ในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1.1.1 การอ้างถึงการเสนอข่าว ‘สุนันท์ คงยิ่ง’ ในหนังสือพิมพ์กัมพูชาบางฉบับ

นับตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม 2546 ที่ข่าวหนังสือพิมพ์เขมรบางฉบับรายงานข่าวว่า ‘กบ-สุนันท์ คงยิ่ง’ นักแสดงสาวชาวไทยให้สัมภาษณ์ดูหมิ่นประเทศกัมพูชาและทวงปราสาทนครวัดคืนเริ่มปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ไทย เรื่อยมาจนกระทั่งหลังเกิดเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงพนมเปญนั้น จากข้อมูลพบว่า สื่อมวลชนไทยได้พยายามเน้นย้ำอยู่ตลอดเวลาว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากการ “สร้างข่าวลือ” ของสื่อมวลชนเขมร แม้กระทั่งในระยะแรกที่ยังมิได้มีการตรวจสอบอย่างแน่ชัดว่ามีการให้สัมภาษณ์ในลักษณะดังกล่าวจริงหรือไม่ กลวิธีที่พบใช้เด่นชัดที่สุดก็คือ การอ้างถึงการเสนอข่าว ‘สุนันท์ คงยิ่ง’ ในประเทศกัมพูชา ด้วย

คำศัพท์ที่สื่อความหมายว่าข่าวที่สื่อมวลชนเขมร รายงานนั้นไม่เป็นความจริง เช่น *ข่าวลือ, ข่าวลวง, ข่าวกุ, ข่าวโคมลอย, ต้นตอ* และใช้คำเรียกหนังสือพิมพ์เขมรด้วยคำไม่สุภาพ เช่น *นสพ.เขมรเฮงชวย, หนังสือพิมพ์ระยำ* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1 ขณะนี้กำลังเกิดกระแสข่าวลือลึกลับไปทั่วกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร ผ่านทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ รวมทั้งสื่อวิทยุ กัมพูชา ว่า กบ สุวนันท์ ดาราชื่อดังของไทย เคยให้สัมภาษณ์ว่า กัมพูชาขโมยนครวัด โบราณสถานชื่อดังระดับโลกไปจากประเทศไทย

(ข่าวสด 28 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 2 มีข่าวลือแพร่สะพัดตามสื่อมวลชนของกัมพูชาว่า น้องกบ-สุวนันท์ คงยิ่ง นางเอกสาวหมายเลขหนึ่งของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้ไปพูด แสดงความเห็น ว่า โดยกล่าวหาว่ากัมพูชาขโมยปราสาทหินนครวัดไปจากไทย

(เดลินิวส์ 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 3 เผยต้นตอข่าวลือ นสพ. รัศมีอังกอร์มีวุ่นมีกระพือข่าว บก.จับแพะชนแกะ

(ไทยรัฐ 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 4 นสพ.ระยำรับ'เต้าข่าว'

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

สื่อมวลชนไทยระบุว่ากระแสข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศกัมพูชาเป็นเพียงข่าวลือที่สื่อมวลชนซึ่งไร้จรรยาบรรณสร้างขึ้น โดยระบุในภายหลังว่าเพื่อหวังผลทางการเมืองภายในประเทศกัมพูชา หรือที่สื่อมวลชนไทยใช้คำอ้างถึงว่าเป็นเพียง *พล็อตหน่วยๆ, ข่าวโง่ๆ* แต่ประชาชนชาวเขมรรวมทั้งผู้นำประเทศกัมพูชาก็กลับถือเอาเป็นเรื่องจริงและนำไปสู่เหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศกัมพูชาในเวลาต่อมานั้น ทำให้ภาพความ “โง่เขลา” และขาดวิจารณญาณปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันของไทย จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยจะอ้างถึงสมเด็จพระสุทนต์และประชาชนชาวเขมร โดยให้คำว่า *ผู้นำหุบเขา* และ *ฝูงชนชาวกัมพูชาที่โง่เขลา* กลุ่มหนึ่ง และ อ้างถึงพฤติกรรมของเขาและประชาชนชาวเขมรว่าเป็น *ความเลอะเทอะ, ความโง่เขลา* และ *ความโง่เขลาเบาปัญญา* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 5 ผมไปนอกเสียหลายวัน กลับมาก็เจอเรื่องใหญ่เขมรขึ้นกทำการป่าเถื่อนบุกเผาสถานทูตไทยและโรงแรมร้านค้าของคนไทยในพนมเปญด้วยข่าวโง่ๆ ที่หนังสือพิมพ์เขมรเด้าขึ้นมาเองว่าดาราละครดั่ง สุวรินทร์ คงยิ่ง ไปพูดว่า เขมรขโมยนครวัดไปจากไทย

(ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

คำอ้างถึงทั้งหมดข้างต้น ทำให้เห็นภาพว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเพียงข่าวลือ แต่ถูกทำให้เป็นความขัดแย้ง เพราะสื่อ ผู้นำ และประชาชนชาวเขมร

4.1.1.2 การอ้างถึงความไม่พอใจของชาวกัมพูชา

ภายหลังจากที่สื่อมวลชนเขมรได้รายงานข่าวว่า 'กบ สุวรินทร์ คงยิ่ง' นักแสดงที่มีชื่อเสียงของไทย ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการ 'สัญญามหาชน' ทางช่อง 7 สีว่า "ฉันไม่มีทางที่จะเดินทางไปกัมพูชาอย่างเด็ดขาด เนื่องจากเจ็บแค้นที่เขมรแย่งนครวัดซึ่งเป็นของคนไทยไป" และพูดว่า "ฉันเกลียดคนเขมรเพราะพวกเขาขโมยนครวัดของเราไป แล้วถ้าฉันเกิดใหม่ได้ในชาติหน้าฉันขอให้ตัวเองเกิดเป็นหมา ดีกว่าจะเกิดเป็นคนเขมร" ประชาชนชาวเขมรจำนวนหนึ่งรวมถึงสมเด็จพระสันตะปาปา นายกรัฐมนตรีกัมพูชาได้แสดงความไม่พอใจและกล่าวตำหนินางสาวสุวรินทร์ คงยิ่ง ด้วยถ้อยคำที่รุนแรง (ยุทธियง ลัมเลิศวาที 2546: 13)

หนังสือพิมพ์ไทยได้รายงานข่าวโดยอ้างถึงกระแสความไม่พอใจและคำตำหนิที่เกิดขึ้นว่าเป็น *ความโกรธแค้น, ความเคียดแค้น, ความขุ่นเคือง, ความเกรี้ยวกราด, ความโกรธเกรี้ยว, อาการเคียดแค้นชิงชัง* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 6 ซึ่ง*ความโกรธเกรี้ยวสุดๆ*ของผู้นำกัมพูชาครั้งนี้ เกิดขึ้นหลังจากมีสื่อมวลชนกัมพูชารายงานว่า"น้องกบ" กล่าวหาว่า กัมพูชาขโมย หรือชิงชิงปราสาทหิน"นครวัด" ไปจากประเทศไทย

(ไทยรัฐ 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 7 รายงานระบุว่า ชาวกัมพูชาทุกระดับไล่ไปตั้งแต่ชาวบ้านธรรมดาจนถึงพระสงฆ์ ต่างโทรศัพท์เข้าไปยังรายการวิทยุในพนมเปญเพื่อระบาย*ความโกรธแค้น*ต่อท"กบ-สุวรินทร์"อย่างรุนแรง พร้อมกับเรียกร้องให้ดาราสาวชาวไทย

ออกมาขอโทษต่อประเทศกัมพูชาด้วยการก้มหัวลงมาจูบเท้าชาวกัมพูชา พร้อมกันนี้ยังเรียกร้องให้ประชาชนกัมพูชาบอยคอตคว่ำบาตรไม่ซื้อสินค้าไทยอีกด้วย

(ข่าวสด 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 8 ชาวกัมพูชาแสดงความเคียดแค้นจุดไฟเผาโบสถ์ดาราสาว 'กบ' สวณันท์ ขณะที่ทางการไทยเตรียมให้'กบ' สวณันท์ออกทีวีชี้แจงว่าไม่เคยพูดดูหมิ่นดังกล่าว โดยให้ถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมไปประเทศกัมพูชาด้วย ตามข่าว

(ข่าวสด 30 ม.ค. 46)

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ไทยยังรายงานความข่าวไม่พอใจของผู้นำเขมรที่แสดงออกผ่านทางการใช้ถ้อยคำที่รุนแรงในลักษณะต่างๆ พร้อมทั้งตำหนิว่าเป็นการกระทำของผู้ชายที่รังแกผู้หญิง และผู้ใหญ่ที่รังแกเด็ก โดยใช้อ้างถึงแนวคิดเรื่อง ลูกผู้ชาย ผู้ใหญ่ และ เชิงชายชาติรี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 9 "น้องกบ" ปฏิเสธด้วยท่าทางน่าสงสาร ว่าไม่ได้พูดในสิ่งที่ "เสี่ยฮุน เซน" เชื่อว่าเธอพูด แถมยังต่อว่าเธออย่างเสียๆ หายๆ หมดสภาพเชิงชายชาติรี หรือนุราชผู้นำประเทศ

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 10 น้องกบเป็นเหยื่อของตนเขมรเล่นการเมืองแบบสกปรก! นายฮุน เซนแทนที่จะวางตัวเป็นผู้ใหญ่ กลับกระโดดใส่ ฉวยโอกาสสร้างคะแนนเสียง

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 11 นายฮุน เซนเป็นผู้นำประเทศ แต่ไม่มีความเป็นลูกผู้ชาย กล่าวร้ายต่อผู้หญิง

(คมชัดลึก 2 ก.พ. 46)

คำอ้างถึงทั้งหมดข้างต้น ให้ภาพของคนเขมรที่มีปฏิกริยาต่อ "ข่าวลือ" อย่างรุนแรง และแฝงทัศนคติของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำกัมพูชาในลักษณะที่ไม่เห็นด้วยและตำหนิ

อย่างไรก็ตาม ลักษณะของการใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์หรือการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทย ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการแปลคำภาษาเขมรบางคำที่เป็นคำที่ออกเสียงคล้ายกับคำภาษาไทย แล้วทำให้ความหมายรุนแรงขึ้น อาจจะได้เจตนาหรือไม่ก็ตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 12 โดยสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 เชนกล่าวอย่างโกรธเกรี้ยวว่าชาวกัมพูชาบางบ้านไม่มีแม่แต่พระบรมฉายาลักษณ์ของกษัตริย์หรือพระราชินี ไม่มีแม่แต่รูปพ่อแม่ของตัวเอง แต่กลับแขวนรูปของนังคนนี้ (หมายถึงกบ-สุวนันท์)

(ไทยรัฐ 28 ม.ค.46)

“นัง” ในที่นี้ อาจมาจากคำว่า “เนียง” ในภาษาเขมร ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนผู้หญิงสาว ใช้ในความหมายทั่วไป แต่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยโดยใช้คำว่า “นัง” ซึ่งออกเสียงคล้ายกัน จึงกลายเป็นไม่สุภาพไป

4.1.1.3 การอ้างถึงเหตุจลาจลวันที่ 29 มกราคม 2546

ก. การเสนอข่าวเหตุการณ์จลาจลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนเขมร

ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์จลาจลในกัมพูชา พ.ศ. 2546 สื่อมวลชนไทยเรียกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้คำที่มีความหมายในทางลบ เช่น *โศกนาฏกรรม เศร้าสลด อับยศ โหด เลวร้าย* เพื่อขยายคำว่า *จลาจล* *เรื่อง* หรือ *เหตุการณ์* ซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการที่สื่อมวลชนไทยมองเหตุการณ์เช่นขึ้นได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 13 โดยสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 เชนกล่าวอย่างโกรธเกรี้ยวว่าชาวกัมพูชาบางบ้านไม่มีแม่แต่พระบรมฉายาลักษณ์ของกษัตริย์หรือพระราชินี ไม่มีแม่แต่รูปพ่อแม่ของตัวเอง แต่กลับแขวนรูปของนังคนนี้ (หมายถึงกบ-สุวนันท์)

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 14 หลังเกิดเหตุอับยศทำให้ประเทศกัมพูชาเสื่อมเสียชื่อเสียงไปทั่วโลก

(ไทยรัฐ 2 ก.พ. 46)

มีการใช้คำหรือความเปรียบที่มีความหมายในทางลบ เช่น ทมิฬ นรก มิคส์ญูญี เพื่อขยายคำว่า แดน (เมือง)พนมเปญ และ (ประเทศ) เขมร เช่น *พนมเปญทมิฬ นรกพนมเปญ นรกเขมร แดนมิคส์ญูญี* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 15 ระทึก...พนมเปญทมิฬ

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 16 คนในนรกพนมเปญแจ มีแก๊งมอเตอร์ไซด์ตระเวนไล่ตี-ปล้นคนไทย

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

นอกจากนี้ยังมีการใช้คำที่มีความหมายในทางลบ เช่น ป่าเถื่อน ทูรจากร โหด สันดาน เมื่ออ้างถึงพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ชุมนุมชาวเขมรด้วย เช่น *พฤติกรรมป่าเถื่อน, การกระทำ ทูรจากร, ปฏิบัติการโหด, การกระทำอำยี้, สันดานโจร* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 17 [ภาพข่าว] *สันดานโจร-ชาวเขมรกำลังขนทรัพย์สินที่ปล้นมาจากโรงแรมรอยัลพนมเปญ กลับบ้านใครบ้านมัน หลังมีอบเขมรคลังบุกทำลายสถานทูตและธุรกิจต่างๆของไทย*

(ข่าวสด 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 18 นักท่องเที่ยวจากตะวันตกได้รับรู้เหตุการณ์ *พฤติกรรมป่าเถื่อน* อย่างนี้ ก็ยิ่งปอดกระเส้า!

(คมชัดลึก 3 ก.พ. 46)

ในส่วนของกรอ้างอิงถึงคนเขมร จากการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่เมื่อสื่อนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชาวเขมร จะมีการใช้คำเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ กล่าวคือ กลุ่มผู้ชุมนุมชาวเขมรจะถูกนำเสนอโดยใช้คำว่า "เขมร" หรือ "กัมพูชา" แทนที่จะใช้คำว่า "มีอบ" หรือ "กลุ่มผู้ชุมนุม" และในการรายงานข่าวหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลที่เกิดขึ้น หนังสือพิมพ์มักใช้คำศัพท์ที่มีความหมายในทางลบ ทั้งนัยตรง เช่น ทมิฬ ชั่ว แสบ ป่าเถื่อน บ้าคลั่ง โจร และนัยประหวัด เช่น แร้ง มาประกอบและขยายคำว่า "เขมร" เช่น *เขมรทมิฬ เขมรป่าเถื่อน เขมรบ้าคลั่ง เขมรแสบ เขมรวิชามาร โจรเขมร แร้งเขมร* ขยายคำว่า "มีอบ" เช่น *มีอบไร้สติ มีอบคลัง มีอบนรก* และขยายทั้งสองคำ เช่น *มีอบเขมรคลังชาติ มีอบเขมรป่าเถื่อน มีอบชั่วเขมร* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 19 *จวกเขมรแสบปลุกลัทธิคลังชาติ*

(คมชัดลึก 3 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 20 ผจก.สาวแฉ นาทิ'*เขมรทมิฬ'*จ้องข่มขืน!

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 21 *กรณีมีอบเขมรบ้าคลั่งบุกเผาสถานทูตไทยเป็นพฤติกรรมที่ป่าเถื่อนอย่างยิ่ง!!*

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 22 สมเด็จพระญาณสังวร และพล.อ.เตียบ บันห์ รว.กลาโหมกัมพูชา ไม่ได้ใส่ใจกับการป้องกันและปราบปราม*มีอบคลังชาติ*เลยแม้แต่น้อย

(มติชน 1 ก.พ. 46)

ชาวเขมรที่เข้าร่วมชุมนุมและก่อการจลาจล เผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงเทพมหานคร อาจเป็นชาวเขมรเพียงจำนวนหนึ่ง แต่การใช้คำเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะที่บอกแต่ว่าเป็น “เขมร” นี้ เท่ากับหมายรวมเอาคนเขมรทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และอาจทำให้ภาพของ “ความป่าเถื่อน” ที่หนังสือพิมพ์นำเสนอถูกเชื่อมโยงเข้ากับความเป็น “เขมร” ไปโดยปริยาย

นอกจากนี้ยังมีการนำคำที่มีความหมายในทางลบอยู่แล้ว เช่น *ทรชน* *โจร* *เถื่อน* มาใช้อ้างถึงชาวเขมรที่มาชุมนุมและก่อจลาจล เช่น *ทรชน* *โจรห้าร้อย* *โจรปล้นสะดม* *กลุ่มโจรคนเถื่อน* *กลุ่มกระหายสงคราม* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 23 ภาพที่ปรากฏในสถานีโทรทัศน์ต่างประเทศ ชัดเจนว่าผู้คนที่บุกเข้าไปเผาสถานทูตไทยในประเทศกัมพูชา คือการกระทำของกลุ่มโจรที่เข้าไป “ปล้นสะดม

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 24 หูดหวิดถูกทรชนข่มขืน

(เดลินิวส์ 2 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 25 จะให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเห็นการหนีตายกันจ้าละหวั่น เพราะนั่นไม่ใช่การจลาจลเพราะความรักชาติ แต่เป็นการปล้นสะดมแย่งชิงทรัพย์สิน เป็นการกระทำของ *โจรห้าร้อย*

(คมชัดลึก 2 ก.พ. 46)

การอ้างถึงในลักษณะดังกล่าว ยิ่งเน้นย้ำภาพ “ความป่าเถื่อน” ของคนเขมร ให้ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยมากยิ่งขึ้น

ข. การเสนอข่าวเหตุการณ์จลาจลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนไทย

เมื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอข้อเขียนหรือข่าวเกี่ยวกับคนไทยที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์จลาจล ภาพของความเป็น ผู้ถูกกระทำของคนไทยจะถูกนำเสนออย่างต่อเนื่อง โดยใช้คำว่า *เหยื่อ* เมื่ออ้างถึงคนไทยที่อยู่ในเหตุการณ์จลาจล เช่น *เหยื่อ* *เหยื่อสถานการณ์ร้าย* *เหยื่อไทย* *เหยื่อเขมร* *เหยื่อนรกพนมเปญ* *เหยื่ออารมณ์* *เหยื่อกาม* *เหยื่อไฟคลอก* *เหยื่อถูกเผาทำลาย* และเรียกคนไทยที่

เดินทางกลับจากประเทศกัมพูชาหลังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็น ผู้รอดตาย คนไทยที่รอดตายมาได้
เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 26 นายกรัฐมนตรีห้วงคนไทยในกรุงพนมเปญที่ตกเป็นเหยื่อจลาจลครั้งป่า
เถื่อนของชาวกัมพูชา

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 27 เหยื่อไฟคลอกสาวไล่ ดร.เขมรโลก่อนช่วย

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 28 นอกจากทรัพย์สินและข้าวของของคนไทยที่ถูกมือบั่นเขมรทุบทำลายและ
ปล้นชิงไปจนหลายรายแทบหมดตัวแล้ว ยังมีผู้รอดตายกลับมาอีกหลายคน
ร่วมเผยแพร่ที่วิกฤตที่หวัดเอาชีวิตไม่รอด และหญิงไทยหลายรายที่เกือบตก
เป็นเหยื่อกามของชาวเขมรที่คุ้มคั่งด้วย

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

นอกจากนี้เมื่ออ้างถึงสถานที่ ธุรกิจหรือทรัพย์สินของคนไทยในพนมเปญที่ได้รับ
ความเสียหายในเหตุจลาจลดังกล่าว ก็มักจะใช้คำว่า ซาก ซึ่งหมายถึง “ร่างของคนหรือสัตว์ที่ตาย
จนไหม้เหลือแต่เค้า, สิ่งก่อสร้างที่ปรักหักพังแล้วเหลือแต่เค้า” (ราชบัณฑิตสถาน 2546: 378)
ในการรายงานข่าวและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบรรยายภาพข่าว เช่น ซาก ซากรถ ซากโรงแรมไทย
ซากสถานทูต ซากความเสียหายหลังจลาจล เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 29 ดร.คุมเข้มซากสถานทูต-โรงแรม

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 30 เผยใจยังอาลวะวดยกเค้าทรัพย์สินทุกอย่างในซากโรงแรมไทย

(ข่าวสด 1 ก.พ. 46)

ที่น่าสังเกตคือในการเสนอข่าวที่มีคนไทยเป็นผู้กระทำ อย่างกรณีคนไทยกลุ่มหนึ่ง
ไปชุมนุมประท้วงหน้าสถานทูตประเทศกัมพูชาประจำประเทศไทย ถึงแม้จะมีการใช้ความรุนแรง
ในระดับหนึ่ง เช่น การเผาธงชาติกัมพูชา การทำลายป้ายสถานทูต แต่คำที่หนังสือพิมพ์เลือกใช้
อ้างถึงคนไทยกลุ่มดังกล่าว กลับมิได้เป็นคำที่มีความหมายในทางลบเช่นเดียวกับเวลาเสนอข่าวผู้

ชุมนุมชาวเขมร ตรงกันข้ามกลับกลายเป็นคำที่มีความหมายในทางบวก เช่น *มือบรักชาติ กลุ่มชาวไทยผู้รักชาติ* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 31 เดือนสติมือบรักชาติ

(ข่าวสด 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 32 กลุ่มชาวไทยผู้รักชาติต่างประณามและด่าทอการกระทำของชาวกัมพูชาพร้อมเผาธงชาติและปีศาจระรดกำแพง

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

การอ้างถึงคนไทยในลักษณะดังกล่าว ให้ภาพของคนไทยที่เป็น "ผู้ถูกกระทำ" โดยมีคนเขมรเป็น "ผู้กระทำ" ที่รุนแรงและป่าเถื่อน ขณะเดียวกันก็สะท้อนทัศนคติในแง่บวกของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อผู้ชุมนุมชาวไทย

4.1.1.4 การอ้างถึงสาเหตุของการจลาจล

จากการวิเคราะห์ปริจเฉทหนังสือพิมพ์รายวันไทยตั้งแต่วันที่ 28 – 29 มกราคม 2546 ซึ่งเป็นช่วงก่อนเกิดเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พบว่า ระยะเวลาหนังสือพิมพ์สะท้อนภาพความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเขมรว่าแน่นแฟ้นและราบรื่น ไม่น่าจะเกิดปัญหา มีการใช้คำว่า *พี่น้อง ญาติ ความเข้าใจรักใคร่ และ แน่นแฟ้น* เมื่อพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ตัวอย่างที่ 33 ไทย ลาว เขมรพี่น้องกัน เมื่อความจริงปรากฏคงไม่มีอะไร เราคนไทย เรื่องจะไปพูดหมิ่นกัมพูชาคงเป็นไปไม่ได้

(ไทยรัฐ 29ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 34 ขอยืนยันว่าประชาชนไทยและกัมพูชามีความเข้าใจรักใคร่กันดีตลอดมา

(ไทยรัฐ 29ม.ค.46)

ต่อมา เมื่อเกิดเหตุการณ์จลาจลขึ้นในประเทศกัมพูชา หนังสือพิมพ์จึงสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เห็นความคาดหมายของฝ่ายไทย และเริ่มเกิดภาพเขมร "เล่นไม่ซื่อ" ขึ้น และหลังจากนั้นก็มีใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อเสนอว่าเหตุการณ์ครั้งนี้มีเบื้องหลังจาก "อำนาจ" บางอย่างในเขมรดังจะเห็นได้จาก การใช้คำศัพท์อ้างถึงสาเหตุของเหตุจลาจล เช่น *การกลั่นแกล้ง, เรื่องลึกลับ, เบื้องหลัง, เบื้องลึก, ความไม่ซื่อตรง, อุบาย, ธาตุแท้, การหักหลัง, แผนสกปรก, ความ*

ซัพซัน, อำนาจรัฐ, การผันกันภายใน และเรียกใครก็ตามที่เป็นต้นเหตุของการจลาจลว่า จอมบงการ, ใ้ไม่มิ่ง, ผู้อยู่เบื้องหลัง, ผู้ที่ลงมือและยุยงปลุกปั่น เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 35 แต่เบื้องหลังลึกๆของเหตุการณ์ป่าเถื่อนครั้งนี้ มีการวิเคราะห์จากผู้ใหญ่ในระดับรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชาว่า มีเรื่องการเมืองของกัมพูชาเข้ามา แอบแฝงและต้องการ "ล้างบางธุรกิจ" ของคนไทยที่ไปทำกิจการจนรุ่งเรืองอยู่ในกรุงพนมเปญอย่างแน่นนอน โดยเป็นการสร้างสถานการณ์โดยฝีมือของบุคคลระดับบิกในรัฐบาลกัมพูชา โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาติที่ถูกทำลายลงอย่างพินาศย่อยยับครั้งร้ายแรงเท่าที่เคยเกิดขึ้นมา

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 36 "ทักษิณ"เผยเขมรสารภาพแล้ว ปันภายในจนเกิดเหตุเผาสถานทูตไทย ด่าลั่น การเมืองน้ำเน่า

(มติชน 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 37 นี่มิใช่ครั้งแรกในหน้าประวัติศาสตร์ของความขัดแย้งที่มีเบื้องลึกเบื้องหลัง

(มติชน 1 ก.พ. 46)

การที่สื่อมวลชนนำเสนอว่าเหตุการณ์จลาจลที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ไม่ปกติและมี "เบื้องหน้าเบื้องหลัง" และให้ความสำคัญกับประเด็นข่าวนี้โดยนำเสนอทั้งในรูปแบบของข่าว ภาพข่าว บทบรรณาธิการ บทวิเคราะห์ และคอลัมน์ซุบซิบ เท่ากับเป็นการนำเสนอภาพของคนเขมรรวมถึงรัฐบาลกัมพูชาในลักษณะที่ "ไว้ใจไม่ได้" ให้เห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.1.1.5 การอ้างถึงความช่วยเหลือของประเทศไทยที่มีให้ประเทศกัมพูชา

ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลที่เกิดขึ้นในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546 หนังสือพิมพ์ของไทยได้ใช้คำศัพท์ที่อ้างถึงความช่วยเหลือของไทย ทั้งในด้านการปกครองและการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในอดีต เช่น บุญคุณ, ข้าวแดงแกงร้อน และในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน เช่น มาตรการทางการทูต-เศรษฐกิจ ความช่วยเหลือ จีเอสพี โครงการ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 38 **ไทยตอบโต้เขมรสังตต"จีเอสพี"**

ไทยจัดทำมาตรการทางการทูต-เศรษฐกิจตอบโต้กัมพูชา ไล่ทูตกลับประเทศภายใน 24 ชั่วโมง งดให้ความช่วยเหลือ 3 หมื่นล้าน ตัดจีเอสพี สินค้าเกษตรซ้ำอีก 48 รายการ

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 39 จนนำมาสู่การลดระดับความสัมพันธ์ทางการทูต ล่าสุดถึงขั้นตัดความช่วยเหลือ แก่กัมพูชาทั้งหมดแล้ว

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 40 ล่าสุดได้สั่งระงับความช่วยเหลือ ของไทยต่อกัมพูชาทั้งหมด

(มติชน 1 ก.พ. 46)

การนำเสนอผลกระทบที่เกิดจากการระงับความช่วยเหลือ ด้านต่างๆ ที่ไทยมีต่อประเทศกัมพูชา ยิ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของความช่วยเหลือ จากประเทศไทยได้อย่างชัดเจน เพราะหนังสือพิมพ์ไทยนำเสนอภาพว่า แม้แต่ในเรื่องการกินอยู่คนเขมรก็ยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องอาศัยสินค้าอุปโภคบริโภคจากไทย เมื่อมีการปิดด่านและระงับความช่วยเหลือ จึงทำให้เกิดปัญหาตามมา ดังจะเห็นจากการใช้คำศัพท์อ้างถึง ข้าวปลาอาหาร, ความยากลำบาก, ปัญหาปากท้อง, ปัญหาขาดแคลน เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 41 เนื่องจากปัญหาปากท้อง ของชาวกัมพูชาที่อดอยาก อาจทำให้เกิดการปล้นสะดมในปอยเปตได้ และหวั่นอาจเกิดการชิงทรัพย์และลักขโมยกันมากขึ้น

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 42 ขณะนี้เศรษฐกิจฝั่งปอยเปตพังหมดแล้ว ร้านอาหาร ร้านค้า แม้แต่แหล่งบันเทิง ต่างปิดตัวเองหมด หน้าข้าสถานการณ์เริ่มเลวร้าย เมื่อข้าวปลาอาหารขาดแคลน ชาวเขมรทุกครัวเรือนเริ่มประสบความยากลำบาก

.....
ผลจากสภาพอดอยากและขาดแคลนอาหารในฝั่งปอยเปต ทำให้ขณะนี้ชาวเขมรเริ่มมีอาการเคียดแค้นชิงชังเจ้าหน้าที่และคนไทยที่ไม่ยอมเปิดด่าน

(ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นภาพ “ความอ่อนแอ” ของกัมพูชาที่ต้องพึ่งพาประเทศไทย ขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็น “ความเหนือกว่า” ของไทย เนื่องจากเป็นผู้ควบคุมปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของชาวเขมรส่วนหนึ่งในประเทศกัมพูชา

การที่ไทยได้ให้ความช่วยเหลือประเทศกัมพูชาในด้านต่างๆ มาโดยตลอดนับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้ไทยนั้นถือว่าตนเป็น “เจ้าบุญนายคุณ” ของคนเขมรในอดีต และเป็น “มิตรประเทศ” ที่แสนดีของคนเขมรในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากการใช้คำศัพท์อ้างถึงคนเขมรว่าเป็น *ซี้ซำ* ของไทย และเรียกตัวเองว่าเป็น *มิตรแท้* และ *อภิหมามิตร* ของประเทศกัมพูชา

ตัวอย่างที่ 43 เป็นอีกครั้งที่เขมรทำกับคนไทยอย่างเจ็บแสบ ไล่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ครั้งสมเด็จพระนเรศวร ตอนนั้นเขมรก็เป็น *ซี้ซำ* ของเรา

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 44 เมื่อถามว่าเสียความรู้สึกกับกัมพูชาหรือไม่เพราะเป็น *มิตรที่ดี* มาตลอด พล.อ.ชวลิตกล่าวอย่างฉุนเฉียวว่า เสียความรู้สึกมาก

(ข่าวสด 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 45 ประเด็นก็คือ สมเด็จพระนางเจ้าจะมีวิหิตุดจา ทำความเข้าใจกับ *อภิหมามิตร* จากไทยยังงี้ดี

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 46 แต่เพื่อนบ้านอย่างเขมรกลับหักหลัง *มิตรแท้* อย่างเจ็บปวดสิ้นดี

(คมชัดลึก 2 ก.พ. 46)

การนำเสนอในตัวอย่างที่ 43-46 สะท้อนว่า ไทยมองความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาในลักษณะที่ “ไม่เท่าเทียมกัน” กล่าวคือ ไทยนั้นมองว่าในอดีตตนเองมีอำนาจเหนือกว่า ขณะที่ในปัจจุบันก็เป็น “ผู้ให้” ในขณะที่กัมพูชาเป็น “ผู้รับ” ด้วยเหตุนี้เมื่อมีชาวเขมรกลุ่มหนึ่งตอบแทนการให้ของคนไทยด้วยการเผาสถานเอกอัครราชทูตไทย ซึ่งถือเป็น “การหักหลัง” และ “เนรคุณ” คนไทย ปฏิบัติการที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยจึงมีลักษณะที่ผิดหวังและเจ็บปวด

การนำเสนอภาพของความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาในลักษณะที่ไทยเป็น “ผู้ให้” โดยมีคนเขมรเป็น “ผู้รับ” นั้น ช่วยสะท้อนความ “ไม่เท่ากัน” ที่แฝงอยู่เบื้องหลังให้ปรากฏชัดในบริบทหนังสือพิมพ์รายวันไทยมากยิ่งขึ้น

4.1.1.6 การอ้างถึงความเป็น “ชาติไทย”

ในการเสนอข่าวเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงเทพมหานคร สื่อมวลชนของไทยได้อ้างถึงความเป็นชาติในลักษณะต่างๆ ทั้งในเชิงพื้นที่ เช่น *ดินแดน*, *แผ่นดินไทย* และในเชิงสัญลักษณ์ เช่น *สถาบันหลัก*, *พระบรมฉายาลักษณ์*, *ธงชาติ*, *สถานเอกอัครราชทูตอริปไตย*, *ความเป็นไทย* และ *ความเป็นชาติ*

ตัวอย่างที่ 47 เหตุการณ์จลาจลในกรุงเทพมหานครโดยฝูงชน นักศึกษาและวัยรุ่นชาวกัมพูชา นับพันคน ได้บุกกรุกทำลายสถานทูตไทย เผาธงชาติ ย้ายพระบรมฉายาลักษณ์ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นที่เทิดทูนของคนไทยทั้งชาติ เผาผลาญโรงแรม บริษัทประกอบธุรกิจซึ่งคนไทยเป็นเจ้าของ จนเสียหายอย่างมหาดศาล

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 48 แฉภาพรุกอริปไตย

(มติชน 2 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 49 เผาสถานทูต-ธงชาติ รหัสอันตราย!! ย้าย 'อริปไตย' ร้ายแรง

(เดลินิวส์ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 50 แต่รัฐบาลของ นายกฯ แม้ว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะต้องแสดงท่าทีแข็งกร้าว ! ให้โลกเห็นว่าใครจะมาข่มเหง ดูหมิ่นความเป็นไทยไม่ได้เด็ดขาด !!

(เดลินิวส์ 1 ก.พ. 46)

การอ้างถึงความเป็นชาติในลักษณะต่างๆ ข้างต้น ทำให้เหตุการณ์จลาจลที่เกิดขึ้น มิได้เป็นเพียงการกระทำรุนแรงต่อคนไทยกลุ่มหนึ่งที่ทำงานและมีธุรกิจอยู่ในประเทศกัมพูชาเท่านั้น หากแต่กลายเป็นการกระทำรุนแรงต่อคนไทยทุกคน ที่มีสำนึกร่วมแห่งความเป็นชาติไทยด้วยกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีการใช้ที่อ้างถึงความรักและความภูมิใจใน “ชาติ” เช่น *ชื่อเสียงเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี ศักดิ์ศรีของประเทศ* และเรียกร้องให้คนไทยมีแสดง ความหวงแหนและปกป้องเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของชาติ เช่น *ความคิดรักชาติ เลือดไทย เลือดรักชาติ* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 51 [ภาพข่าว] ตอบโต้-กลุ่มผู้รักชาติกว่าครึ่งพัน ชุมนุมประท้วงเผาธงชาติ กัมพูชาที่หน้าสถานเอกอัครราชทูตกัมพูชา ถนนราชดำริ ต่อเหตุการณ์

จลาจลในกัมพูชาที่มีการเหยียบย่ำศักดิ์ศรีและทำลายทรัพย์สินของคนไทย
อย่างรุนแรง

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 52 แน่นนอนว่าความรู้สึกเลียดรักชาติของคนไทย มันคงจะร้อนฉ่ากันไปทุกคน

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

นอกจากนี้ยังมีการอ้างถึงธุรกิจของคนไทยในกรุงพนมเปญที่ได้รับความเสียหาย เช่น บริษัท ชินวัตร กัมโบเดีย บริษัทเครื่องปูนซีเมนต์ไทย บริษัทสามารถเทเลคอม สำนักงานบริษัท การบานไทย โรงแรม ธนาคาร ร้านอาหารของคนไทย ฯลฯ โดยเฉพาะ "บริษัทชินวัตร" ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจการของคนไทยที่ได้รับความเสียหาย และเป็นธุรกิจของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ของไทย จะได้รับการกล่าวถึงในส่วนพาดหัวข่าวและวรรคนำของข่าวด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 53 ชินฯ-บินไทย-แบงก์ถูกล้มยับ

(มติชน 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 54 แค่ว่าคำเดียว เขมรก่อหวิดบุกเผาธงชาติ-สถานทูตไทยในพนมเปญ
ลูกกลมกลายเป็นจลาจล ทูบทำลายข้าวของคนไทยไม่ไว้หน้า ทั้งปล้นทั้งตี
ฉกทรัพย์ สลดโรงแรมของนักธุรกิจคนไทย 2 แห่ง "จูเลียน่า-รอยัล
พนมเปญ" กลายเป็นเหยื่อพระเพลิงบริษัทเครื่องชินวัตรก็โดนด้วย

(ไทยรัฐ 30 ม.ค. 46)

การหยิบยกประเด็นเรื่องของความเป็น "ชาติไทย" ขึ้นมานำเสนอ ทำให้ภาพของ
คนเขมรที่เหตุจลาจล ไม่เพียงแต่เป็นกลุ่มคน "ป่าเถื่อน" และ "โจร" ที่ทำลายอาคาร สถานที่และทำ
ร้ายคนไทยในกรุงพนมเปญเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2546 เท่านั้น หากแต่ทำให้ภาพของคนเขมร
กลายเป็น "ศัตรูของชาติ" ที่สร้างความไม่พอใจให้แก่ "คนไทย" ที่ได้ทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นด้วย

ตัวอย่างการใช้คำอ้างถึงเพื่อนำเสนอเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทย
ในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546 ในบริจเฉทหนังสือพิมพ์รายวันไทย สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกอ้างถึง	ถ้อยคำที่ใช้อ้างถึง
ข่าว "สุนันท์ คงยิ่ง" ที่นำเสนอใน หนังสือพิมพ์กัมพูชา	ข่าวลือ, ข่าวลวง, ข่าวกุ, ข่าวโคมลอย พล็อตหน่วยๆ, ข่าวโง่ๆ

สิ่งที่ถูกอ้างถึง	ถ้อยคำที่ใช้อ้างถึง
หนังสือพิมพ์กัมพูชา	ต้นตอ, นสพ. เขมรเฮงซวย, หนังสือพิมพ์ระยำ
คนเขมรที่มีปฏิกิริยาต่อ "ข่าวลือ"	ผู้นำหุบเขา, ผุ่งชนชาวกัมพูชาที่โง่เขลาในกลุ่มหนึ่ง
พฤติกรรมของคนเขมรต่อ "ข่าวลือ"	ความเลอะเทอะ, ความโง่เขลา, ความโง่เขลาเบาปัญญา
ความไม่พอใจของคนเขมร	ความโกรธแค้น, ความเคียดแค้น, ความซุ่นเคื่อง, ความ เกรี้ยวกราดความโกรธเกรี้ยว, อากาการเคียดแค้นชิงชัง
พฤติกรรมของผู้นำกัมพูชา	(ไม่เป็น) ลูกผู้ชาย, (ไม่เป็น) ผู้ใหญ่, (หมด)เชิงชายชาติรี
เหตุการณ์จลาจล	โคกนาฏกรรม เรื่องเศร้าสลด เหตุการณ์อัปยศ จลาจล เลวร้าย ฯลฯ
สถานที่เกิดเหตุ	พนมเปญทมิฬ นรกพนมเปญ นรกเขมร แดนมิคสัญญี
คนเขมรที่ชุมนุมต่อต้านคนไทย และก่อเหตุจลาจล	เขมรทมิฬ เขมรป่าเถื่อน เขมรบ้าคลั่ง เขมรแสบ เขมรวิซามาร โจรเขมร แร้งเขมร ฯลฯ มือบไร้สติ มือบคลั่ง มือบนรก มือบเขมรคลั่งชาติ มือบเขมร ป่าเถื่อน มือบชั่วเขมร ฯลฯ ทรชน โจรห้าร้อย โจรปล้นสะดม กลุ่มโจร คนเถื่อน กลุ่ม กระหายสงคราม
พฤติกรรมของคนเขมร ที่ก่อเหตุจลาจล	พฤติกรรมป่าเถื่อน การกระทำทุลาจาร ปฏิบัติการโหด การกระทำย่ำยี สิ้นदानใจ
คนไทยที่อยู่ในเหตุการณ์จลาจล ในประเทศกัมพูชา	เหยื่อ เหยื่อสถานการณ์ร้าย เหยื่อไทย เหยื่อเขมร เหยื่อนรก พนมเปญ เหยื่ออากรรมณ์ เหยื่อกาม เหยื่อไฟคลอก เหยื่อถูก เผาทำลาย ฯลฯ ผู้รอดตาย คนไทยที่รอดตายมาได้ ฯลฯ
ทรัพย์สินของคนไทย	ซาก ซากรถ ซากโรงแรมไทย ซากสถานทูต ซากความเสียหายหลังจลาจล ฯลฯ
คนไทยในประเทศไทยที่ชุมนุม ต่อต้านคนเขมร	มือบรักชาติ กลุ่มชาวไทยผู้รักชาติ
ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับ กัมพูชาในทัศนะของคนไทย (ก่อน เกิดจลาจล)	ญาติ ความเข้าใจรักใคร่ แน่นแฟ้น

สิ่งที่ถูกอ้างถึง	ถ้อยคำที่ใช้อ้างถึง
สาเหตุของเหตุการณ์จลาจล	การก่อกวน, เรื่องเล็กซึ่ง, เบื้องหลัง, เบื้องลึก, ความไม่ซื่อตรง, อุบาย, ชาติแท้, การหักหลัง, แผนสกปรก, ความซับซ้อน, อำนาจรัฐ, การฉ้อฉลภายใน
คำอ้างถึงผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์จลาจล	จอมบงการ, ใต้โต๊ะ, ผู้อยู่เบื้องหลัง, ผู้ที่ลงมือและยุยงปลุกปั่น
ความช่วยเหลือของประเทศไทย	[อดีต] บุญคุณ, ข้าวแดงแกงร้อน [ปัจจุบัน] ความช่วยเหลือ มาตรการทางการทูต-เศรษฐกิจ จีเอสพี ทุน การศึกษา โครงการ
ผลกระทบต่อประเทศกัมพูชา	ข้าวปลาอาหาร, ความยากลำบาก, ปัญหาปากท้อง, ปัญหาขาดแคลน
ลักษณะความสัมพันธ์	[เขมร] ซ้ำซ้ำ
ระหว่างไทย-กัมพูชา	[ไทย] มิตรแท้ อภิไมตรี
ความเป็นชาติไทย	ความเป็นไทย และ ความเป็นชาติ ดินแดน, แผ่นดินไทย, สถาบันหลัก, พระบรมฉายาลักษณ์, ธงชาติ, สถานเอกอัครราชทูต, อธิปไตย ชื่อเสียง เกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี ศักดิ์ศรีของประเทศ
ความคิดและความรู้สึกที่คนไทยมีต่อ “ชาติไทย”	ความคิดรักชาติ เลือดไทย เลือดรักชาติ ฯลฯ

ตาราง 4.1 คำอ้างถึงที่ใช้นำเสนอเหตุการณ์การจลาจล

เอกสารเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546

เมื่อพิจารณาจากคำอ้างถึงที่ใช้ทั้งหมดพบว่า มีการเสนอภาพของสื่อมวลชนเขมรที่ไร้จรรยาบรรณ และภาพของคนเขมรที่เชื่อข่าวลือ เล่นไม่เชื่อ ป่าเถื่อน รุนแรง เป็น “ผู้กระทำ” โดยที่คนไทยนั้นเป็น “ผู้ถูกกระทำ” ขณะเดียวกันก็เสนอภาพความสัมพันธ์ที่ “ไม่เท่ากัน” ระหว่างไทยกับกัมพูชา ไม่ว่าจะเป็นการที่ “เขมร” เป็นเมืองขึ้นไทยในอดีต หรือต้องพึ่งพาความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังอ้างถึง “ความเป็นชาติไทย” ซึ่งทำให้ภาพของ “เขมร” ที่ปรากฏในบริบทหนังสือพิมพ์รายวันไทย ไม่เพียงเป็น “ผู้ร้าย” ที่ก่อจลาจลเอกสารเอกอัครราชทูต บริษัทห้างร้านของคนไทยและทำร้ายคนไทยเท่านั้น แต่ยังเป็น “ศัตรูของชาติ” ที่คนไทยทั้งหมดมีส่วนร่วมอีกด้วย

4.1.2 การใช้ถ้อยคำเพื่อบรรยายพฤติกรรม

การใช้ถ้อยคำเพื่อบรรยายพฤติกรรม ในที่นี้หมายถึง การใช้คำกริยาหรือกริยาวิเศษณ์ เพื่อบรรยายพฤติกรรมของผู้ที่ร่วมในเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546

จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์มีการใช้คำกริยาบางชนิด หรือนำคำกริยาบางชนิดไปประกอบเข้าเป็นกริยาวิเศษณ์เพื่อบรรยายพฤติกรรม โดยมีการเลือกชนิดของคำกริยา และลักษณะทางโครงสร้างบางประการที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1.2.1 บรรยายพฤติกรรมของสื่อมวลชนเขมร

หนังสือพิมพ์ไทยบรรยายวิธีการเสนอข่าวของสื่อมวลชนกัมพูชากรณี 'กบ สุวนันท์ คงยิ่ง' โดยเลือกใช้กริยาที่หมายถึงการสร้างและเผยแพร่ข่าวเท็จ เช่น *มั่วฉ้อ* *ลือ* *กระพือข่าว* *นั่งเทียนเขียนข่าว* *ปล่อยข่าว* *รำลือ* *ลงข่าวกู* *กูข่าวทำลาย* *ใส่สี* *ใส่ไฟ* เพื่อเสนอภาพของสื่อมวลชนเขมรที่ไร้จรรยาบรรณ สร้างและนำเสนอข่าวลือที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ตัวอย่างที่ 55 เผยต้นตอข่าวลือ นสพ.รัศมีอังกฤษ*มั่วฉ้อ*กระพือข่าว บก.จับแพะชนแกะ
(ไทยรัฐ 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 56 ขณะนี้มีการปล่อยข่าวจนเลอะเทอะว่า มีคนฆ่าคนกัมพูชาในไทย
ทูตกัมพูชาถูกฆ่าแล้ว การจลาจลจึงหนัก
(ไทยรัฐ 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 57 อดีตฯชี้ลือปากต่อปากใส่สีข่าว
(มติชน 30 ม.ค. 46)

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ไทยยังใช้คำว่า *อ้าง* และ *กล่าวหา* เมื่อนำเสนอเนื้อหาที่มาจากรายงานของสื่อมวลชนเขมร เพื่อชี้ให้เห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่มีหลักฐานพิสูจน์ว่าเป็นความจริง

ตัวอย่างที่ 58 ผู้บริหารดาราวดีได้รับรองตรวจสอบแล้วไม่มีเรื่องอย่างที่ถูกกล่าวหา
(มติชน 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 59 ในแถลงการณ์ซึ่งอ้างว่าออกโดยกลุ่มรักชาติ ได้โจมตีกบ-สุวรรณันท์ ว่าดูถูกชาวกัมพูชาทั้งประเทศ โดยอ้างว่า กบได้ให้สัมภาษณ์โดยไม่ระบุว่าให้สัมภาษณ์ ใครที่ไหนอย่างไร ว่าหากต้องการให้ตัวเธอที่กำลังโด่งดังเป็นขวัญใจสุดฮอตของชาวกัมพูชาไปโชว์ตัวที่กัมพูชา จะต้องคืนนครวัดมาให้ก่อน
(ไทยรัฐ 29ม.ค.46)

ไม่เพียงแต่สร้างและเผยแพร่ข่าวลือเท่านั้น หากแต่เมื่อข่าวลือดังกล่าวได้รับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนของกัมพูชา คนเขมรจำนวนหนึ่งก็ยังเชื่อว่าที่สื่อมวลชนเขมรนำเสนอ จนเกิดความไม่พอใจ ออกไปชุมนุมเรียกร้องให้สุวรรณันท์ คงยิ่งขอโทษ และบานปลายกลายเป็นเหตุการณ์จลาจลอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 60 ผมไปนอกเสียหลายวัน กลับมาก็เจอเรื่องใหญ่เขมรขึ้นกทำการป่าเถื่อนบุกเผาสถานทูตไทยและโรงแรมร้านค้าของคนไทยในพนมเปญด้วยข่าวโง่ๆ ที่หนังสือพิมพ์เขมรเต้าขึ้นมาเองว่าดาราละครดั่ง สุวรรณันท์ คงยิ่ง ไปพูดว่าเขมรขโมยนครวัดไปจากไทย
แล้วคนเขมรก็เชื่อกันเป็นตุเป็นตะ แม้กระทั่ง นายกรัฐมนตรีเขมรที่ชื่อ สมเด็จจสุน เชน ก็เชื่อ (อย่างไม่น่าเชื่อว่าจะเชื่อ) ถึงกับออกอากาศสถานีวิทยุแห่งชาติ กัมพูชาเรียกร้องให้สถานีโทรทัศน์เขมร เลิกแพร่ภาพละครของน้องกบ
ก็นึกไม่ถึงครับว่า เขมรวันนี้ยังล้าหลังถึงขนาดนี้
(ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

จะเห็นว่า การนำเสนอในลักษณะดังตัวอย่างข้างต้น ให้ภาพของสื่อมวลชนกัมพูชาสร้างและเผยแพร่ข่าวลือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ “ไร้จรรยาบรรณ” ขณะเดียวกันก็ให้ภาพของสังคมกัมพูชาที่ข่าวลือยังมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมที่ยัง “ด้อยพัฒนา” ให้ปรากฏในหนังสือพิมพ์ของไทยอีกด้วย

4.1.2.2 บรรยายพฤติกรรมของผู้นำและประชาชนชาวคนเขมร

หนังสือพิมพ์ไทยรายงานข่าวว่าเมื่อประชาชนชาวเขมรรวมทั้งสมเด็จจสุน เชน นายกรัฐมนตรีประเทศกัมพูชาได้ทราบข่าวจากสื่อของกัมพูชาว่า ‘กบ สุวรรณันท์ คงยิ่ง’ นักแสดงสาวไทยพุดจาตุหมื่นคนเขมรและทวงนครวัดคืน ก็แสดงความไม่พอใจและตำหนิ ‘สุวรรณันท์ คงยิ่ง’ อย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากการบรรยายพฤติกรรมของคนเขมรที่โทรศัพท์เข้าไปแสดงความไม่พอใจ

'สุนันท์ คงยิ่ง' ในรายการวิทยุด้วยคำว่า โกรธแค้น ด่า ด่าทอ ระบาย บรรยายความไม่พอใจของ สมเด็จพระสันตะปาปา เชนด้วยคำว่า ฉุน โมโห พิโรธโกรธ กริ้ว กราดเกรี้ยว ควันออกหู และบรรยายการ ตำหนิของผู้นำกัมพูชาด้วยคำที่แสดงอารมณ์รุนแรง เช่น ออกโรง ประณาม เหยียดหยาม ด่ากราด กล่าวร้าย เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 61 เขมรโกรธแค้น! กบ สุนันท์

ห้ามทีวีแพร่ภาพละครทุกรายการ

"กบ-สุนันท์ คงยิ่ง" เจอศึกหนักข้ามชาติ ถูกชาวกัมพูชาแอนตี้กล่าวหา ว่าพูดจาดูหมิ่นกัมพูชา ถึงขนาดสมเด็จพระสันตะปาปา เชนนายกรัฐมนตรีกัมพูชา กริ้วสุดขีด

.....

"เอเอฟพี" เผยว่าสมเด็จพระสันตะปาปา ได้ด่ากราดบรรดา ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ของกัมพูชา ซึ่งทางสถานีนำละครและรายการ โชว์ของไทยไปฉายมากเกินไป รวมทั้งละครที่กบแสดง "ไม่มีใครบังคับให้ พวกคุณออกอากาศสื่อบันเทิงของไทย แต่พวกคุณยอมรับมันโดยไม่ได้" สมเด็จพระสันตะปาปา ด่าอย่างมีอารมณ์

(ไทยรัฐ 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 62 รายงานระบุว่า ชาวกัมพูชาทุกระดับไล่ไปตั้งแต่ชาวบ้านธรรมดาจนถึง พระสงฆ์ ต่างโทรศัพท์เข้าไปยังรายการวิทยุในพนมเปญเพื่อระบายความ โกรธแค้น ด่าทอกบ-สุนันท์"อย่างรุนแรง พร้อมกับเรียกร้องให้ดาราสาว ชาวไทยออกมาขอโทษต่อประเทศกัมพูชาด้วยการก้มหัวลงมาจูบเท้าชาวกัมพูชา พร้อมกันนี้ยังเรียกร้องให้ประชาชนกัมพูชาบอยคอตคว่ำบาตรไม่ซื้อสินค้าไทยอีกด้วย

(ข่าวสด 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 63 พร้อมประณามนางเอกสาวเสียๆ หายๆ เหยียดหยามไม่มีค่าเท่าต้นหญ้าที่ปลูกรอบๆ นครวัด

(ข่าวสด 29 ม.ค. 46)

ประเด็นที่น่าสนใจคือ บางครั้งถึงแม้จะเป็นการรายงานข่าวที่มาจากแหล่งข่าวเดียวกัน คือเป็นข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศเหมือนกัน แต่การเลือกใช้คำที่แตกต่างกันเมื่ออ้างถึงคำที่คนเขมรกล่าวถึงคนไทย เช่นฉบับหนึ่งใช้คำว่า *ไม่มีค่า กราบเท้า* ขณะที่อีกฉบับหนึ่งใช้คำที่มีความหมายไม่ดีหรือไม่สุภาพกว่า เช่น *ไร้ค่า กราบดิน* ก็ย่อมให้ภาพของคนเขมรที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างที่ 64

มติชน	ข่าวสด	คมชัดลึก	เดลินิวส์	ไทยรัฐ
นายกรัฐมนตรี กัมพูชาอ้างกล่าว เปรียบเทียบนางเอก สาวด้วยว่าไม่ได้มีค่า ไปมากกว่าต้นหญ้า ที่ขึ้นตามนครวัดเลย	ประณามนางเอก สาวไทยเสียๆหายๆ เหยียดหยามไม่มีค่า เท่าต้นหญ้าที่ปลูก รอบๆนครวัด	ประณาม "กบ สุวรรณท์" ไร้ค่ายิ่งกว่า ต้นหญ้า	พร้อมกับระบุว่า <u>ไม่มี</u> ค่าอะไรไปกว่าแค่ เศษหญ้า	ทั้งยังกล่าว ประณาม"กบ- สุวรรณท์" ดาราสาว ชื่อดังของไทย ที่รับ บทเป็นนางเอกใน ละครเรื่องนี้ว่า" <u>ไร้ค่า</u> ยิ่งกว่าต้นหญ้า"

(28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 65

มติชน	ข่าวสด	คมชัดลึก	เดลินิวส์	ไทยรัฐ
ผู้ฟังชาวกัมพูชาราย หนึ่งที่ไม่พอใจอย่าง ยิ่งถึงขนาดเรียกร้อง ให้ "กบ สุวรรณท์ กัมหัวลงจูบเท้าชาว กัมพูชาเพื่อเป็นการ ขอโทษ"	พร้อมกับเรียกร้องให้ ดาราสาวชาวไทย ออกมาขอโทษต่อ ประเทศกัมพูชาด้วย การก้มหัวลงมาจูบ เท้าชาวกัมพูชา	มีผู้โทรศัพท์ไปยัง สถานีวิทยุแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร เรียกร้องให้ กบ- สุวรรณท์ ก้มลงจูบเท้า ของชาวกัมพูชาเพื่อ ขออภัยที่พูดแบบนั้น ออกไป	มีชาวกัมพูชาราย หนึ่งโทรศัพท์เข้าไป ในรายการวิทยุใน กรุงเทพมหานครว่า น้องกบ ควรก้มหัว ลงมาจูบเท้า ประชาชนชาว กัมพูชาเพื่อเป็น การ ไถ่โทษ	ชาวกัมพูชาคนหนึ่ง ถึงกับโทรศัพท์ไปยัง สถานีวิทยุแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร เรียกร้องให้กบ- สุวรรณท์ ก้มหัวลง กราบดินชาวกัมพูชา เพื่อเป็นการขอขมา

(28 ม.ค. 46)

ความแตกต่างที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 64 และ 65 นี้ แสดงให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันระหว่างหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม กับหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ

ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นว่าการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ก็อาจสะท้อนอุดมการณ์อย่างเดียวกันในระดับที่ชัดเจนแตกต่างกันออกไปได้

การแสดงความไม่พอใจดังกล่าว เกิดขึ้นโดยยังไม่ทันได้มีการตรวจสอบว่าข่าวที่สื่อมวลชนเขมรนำเสนอ นั้นจริงเท็จประการใด จึงเป็นเหตุให้สื่อมวลชนไทยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปฏิบัติการดังกล่าวในเชิงตำหนิ ดังจะเห็นได้จากการใช้คำศัพท์บรรยายพฤติกรรมของผู้นำประเทศกัมพูชาและคนเขมรว่า หุบเขา เส้นดั้น ขาดวุฒิภาวะและสติปัญญาไตร่ตรอง จึงหลงเชื่อข่าวลือที่สื่อมวลชนไทยมองเรื่องที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพียงเรื่องที่ เข้าใจผิด ตลก โอละพ้อ เพราะนักแสดงของไทยคงไม่ บ้องดั้น จนให้สัมภาษณ์อย่างสื่อเขมรรายงาน

ตัวอย่างที่ 66 “...ไม่น่าเชื่อผู้หลักผู้ใหญ่อย่างนายฯ สุรนเสนของกัมพูชาจะเส้นดั้นสั่งห้ามทีวีแพร่ละครของหนูกบ สุวรินทร์ คงยิ่ง โดยด่าเด็กรุ่นลูกรุ่นหลานเสียผู้เสียคนเพราะเชื่อ(ข่าวลือ)ว่าหนูกบกล่าวหาเขมรขโมยนครวัดไปจากไทย...*** ... เจ้าตัวเขาก็ตกใจ โธ่! เรื่องเช่นนี้ไม่ได้อยู่ในจิตใจคนไทยเลยไม่ว่าดาราทหรือคนธรรมดา...ข่าวลือเท็จทำลายเช่นนี้ก็เคยเกิดในลาวจนนักร้องสาวนิโคลแทบซ็อกเพราะ“ไม่จริง”ทั้งนั้น..หุหนกๆ ไว้ บางเรื่องต้องฟังหูไว้หู?...”

(เดลินิวส์ 30 ม.ค. 46)

ความจริงก่อนที่ “สมเด็จพระสุรนเสน” จะเกิดอาการโมโหโกรธาพิโรธปึงปึงสมเด็จพระท่านน่าจะตรวจสอบข่าว “น้องกบ” ให้ดีซะก่อนว่ามันจริง? ...หรือไม่จริง? เพราะ “น้องกบ” เธอคงไม่บ้องดั้นไปพูดจาตำหนิว่าขโมยนครวัดจากประเทศไทย

(ไทยรัฐ 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 67 ใครได้อ่านได้ฟังเรื่องอย่างนี้ ถ้ามีสติหน่อยไม่ช้าก็ต้องสงสัยทั้งนั้นละคะ ว่าคนเราจะพูดกันเป็นตุเป็นตะไปได้ขนาดนั้นจริงหรือ

(ข่าวสด 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 68 “สื่อลงข่าวโคมลอย ผู้นำประเทศก็พลอยพยักหน้ารับ โดยไม่ตรวจสอบว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร”

(ข่าวสด 1 ก.พ. 46)

การบรรยายพฤติกรรมของคนเขมรและสมเด็จฮุน เช่นนายกรัฐมนตรีกัมพูชาด้วย ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าว แสดงการตำหนิชาวเขมรที่หลงเชื่อข่าวลืออย่างง่ายตาย และตำหนิการกระทำของของสมเด็จฮุน เช่นซึ่งเป็นผู้ใหญ่และเป็นถึงผู้นำประเทศว่า เป็นการกระทำที่ขาดวุฒิภาวะและไม่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับภาพของคนไทยและผู้นำของไทยนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันของไทย ว่ามีวิจรรย์ญาณและมีวุฒิภาวะ "เหนือกว่า" สามารถปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสมแม้ในภาวะวิกฤต

4.1.2.3 บรรยายพฤติกรรมของชาวเขมรที่ชุมนุมประท้วงและก่อเหตุจลาจล

จากการศึกษาพบว่าสื่อเลือกใช้ คำหรือวลี ที่มีกริยาแสดงแสดงอาการ ซึ่งหมายถึง กริยาที่แสดงอาการเคลื่อนไหวที่ หรืออาการที่อยู่กับที่ และกริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง ซึ่งหมายถึง คำกริยาที่ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนอาการ หรือเปลี่ยนสภาพ หรือเปลี่ยนสถานที่ (นววรรณ พันธุ เมธา 2527: 9-12) ในการบรรยายพฤติกรรมของชาวเขมรที่ชุมนุมประท้วงและก่อเหตุจลาจล ถ้อยคำที่ใช้โดยมากจะเป็นคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนไหวที่ และคำกริยาที่เป็นสาเหตุให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงอาการหรือสภาพซึ่งสื่อความหมายที่รุนแรง เช่น *คลุ้มคลั่ง, สติแตก, ก่อหวอด, ฮือ, ดี, บุก, เผา, ถล่ม, ช่มชืด, ย่ำยี, ทูบตี, ทำร้าย, ไล่ล่า, อาละวาด, ล้อมกรอบ, กระจาย, ตามล่า, ปล้น, รั้วคั่น, ยกเค้าว, วิ่งราว, ซโมย* ซึ่งโดยมากมักเป็นกริยาที่ต้องการกรรม คือมีชาวเขมรนั้นเป็น "ผู้กระทำ" และมีคนไทยเป็น "ผู้ถูกกระทำ" มีการใช้คำกริยาที่สื่อความถึงความรุนแรง ในลักษณะที่ เรียงต่อเนื่องกัน แสดงให้เห็นการเคลื่อนไหวและการใช้ความรุนแรง เช่น *ขว้างปา, ทูบทำลาย, เผา ทำลาย, ไล่ล่าทำร้าย, ไล่ทูบตี, คั่นหาและทำลาย, บ้าคลั่งบุกเผาทำลาย, ตระเวนไล่ทูบตี ทูบ ทำลายและปล้นชิง, ลากตัวไปรุมช่มชืด, ปล้น-ฆ่า-ช่มชืด, กระทืบซ้ำย้ำเหยียบ* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 69 “เขมรคลั่งทั้งเมือง จลาจลเผาธงชาติ-สถานทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ อ้าง แค้นนางเอกดัง "กบ-สุวณันท์" มีอบนับพันทั้งนักศึกษา-ประชาชนฮือทูบ ทำลายเสียหายยับ เผาตัวอาคารและรถยนต์ของจนท. ในสถานทูตอีก 20 คัน
(ข่าวสด 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 70 นาที่ระทึก เขมรบุกเผา-ปล้น 2 โรงแรมไทย-จนท. ทูตหวิดถูกช่มชืด
(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 71 มีอบกระจายกำลังกันเข้าปล้นสะดม และเผาบริษัทคนไทยในพนมเปญที่ละ
แห่งอย่างสนุกสนานตลอดทั้งคืน

(มติชน 1 ก.พ. 46)

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของกลุ่มผู้ชุมนุมชาวเขมรที่กระทำต่อคนไทยและ
สัญลักษณ์ความเป็นชาติไทย เช่น ธงชาติไทย พระบรมฉายาลักษณ์ สถานเอกอัครราชทูตนั้น
หนังสือพิมพ์ไทยนำเสนอด้วยคำที่สื่อภาพรุนแรง เช่น *เผา, กระทืบ, เขี่ยบย่ำ, ย่ำยี, ช่มเหง, รุก*
(*อธิปไตย*), *ละเมิดอธิปไตย* ประกอบกับการบรรยายปัญหาเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา โดยใช้คำ
ที่สื่อความขัดแย้ง เช่น *รุกที่, ล้ำ (เขาพระวิหาร), มั่วเขต, เสียแดน, ยึดครอง, คุกคาม* อาจทำให้ผู้อ่าน
เกิดความรู้สึกว่า "ชาติไทย" และคนไทยทั้งชาติ กำลังถูกคนเขมร *หมิ่น, ดูหมิ่น, ดูหมิ่นเหยียดหยาม,*
หมิ่นเชิง และ ลบหลู่ ได้

ตัวอย่างที่ 72 ยิ่งกว่านั้นชาวเขมรบางคนยังบังอาจเผาธงชาติไทย ดูหมิ่นสถาบันกับศักดิ์ศรี
ของชาวไทย มีลักษณะเหิมเกริม บ้าคลั่ง ทำทายเป็น

(เดลินิวส์ 1 ก.พ. 46)

จะเห็นได้ว่าถ้อยคำที่ใช้บรรยายพฤติกรรมของชาวเขมรที่ชุมนุมประท้วงและก่อ
เหตุจลาจลนั้น โดยมากจะเป็นคำกริยาแสดงอาการ และคำกริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง ซึ่ง
ปรากฏในลักษณะที่เรียงต่อเนื่องกัน แสดงให้เห็นภาพการเคลื่อนไหว นอกจากนี้ยังเป็นกริยาที่
"ผู้ถูกกระทำ" คือคนไทย และแสดงให้เห็นว่าชาวเขมรนั้นเป็น "ผู้กระทำ" คือใช้ความรุนแรงและป่า
เถื่อนกับคนไทย

4.1.2.4 บรรยายพฤติกรรมของคนไทยที่อยู่ในเหตุการณ์จลาจล

ในทางกลับกัน เมื่อเสนอข่าวคนไทยที่อยู่ในกรุงพนมเปญเมื่อวันที่ 29 มกราคม
2546 หนังสือพิมพ์จะใช้คำกริยาแสดงประสบการณ์ ซึ่งหมายถึงกริยาที่แสดงความรู้ ความรู้สึก
และประสาทสัมผัส (นวรณ พันธุเมธา 2527: 8) หรือกริยาแสดงอาการชนิดที่ไม่ต้องการกรรมมา
รับ ในการสื่อภาพของการที่ตกเป็นฝ่าย "ถูกกระทำ" เพื่อบรรยายพฤติกรรมของคนไทยที่อยู่ใน
เหตุการณ์จลาจล เช่น *โกลาหล, เผ่นหนี, หนีตาย, หนีตายหัวซุกหัวซุน, หนีกันอลหม่าน, หนีตาย*
กันจ่าละหวัน, หนีกระเจิดกระเจิง, ไฟลวก, แข็งขาหัก, หอบหิว, ซ่อนตัว, กบดาน, เอาชีวิตรอด,
รักษาชีวิต บรรยายความรู้สึกของคนไทยที่ต้อง *ปอดกระเส่า, ขวัญมว* และบรรยายสภาพทรัพย์สิน
ของคนไทยในกรุงพนมเปญที่อยู่ในสภาพ เช่น *พินาศ วอดวาย ย่อยยับ* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 73 ทูตไทยหนีตายสุดชีวิต
คนไทยผวาภคบิดานเงียบ

(ข่าวสด 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 74 สถานทูต-บ.คนไทยพินาศ
เขมรมิคส์ัญญี
เตรียมอพยพ

.....

มีอบเขมรฮือฮกเผาอาคารสถานทูตไทย
กลางกรุงพนมเปญเสียหายนับเยิน เจ้าหน้าที่ไทยแผ่นหนีกระเจิง

(มติชน 30 ม.ค. 46)

จากตัวอย่างที่ 73 และ 74 สื่อให้เห็นภาพของคนไทยที่ “ถูกรังแก” โดยคนเขมรที่ “ป่าเถื่อน” ยิ่งบรรยายพฤติกรรมของชาวเขมรที่ก่อจลาจลอย่างละเอียดและชัดเจนมากขึ้นเท่าไร ภาพของเขมรเป็น “ผู้ร้าย” ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยก็ยิ่งชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น

4.1.2.5 บรรยายพฤติกรรมของคนไทยในประเทศไทย

จากข้อมูลพบว่า ในการเสนอภาพข่าวกรณีของคนไทยเป็นผู้กระทำ คือเมื่อมีคนไทย กลุ่มหนึ่งไปชุมนุมประท้วงหน้าสถานทูตประเทศกัมพูชาประจำประเทศไทย ถึงแม้คำกริยาที่ใช้จะเป็น ชูตเดียวกัน เช่น *ประท้วง เผา ทำลาย จุดไฟ กระทุบ* แต่ก็มักจะปรากฏคำว่า “ได้” หรือ “เอาคืน” ด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมที่รุนแรงของคนไทยนั้น เกิดขึ้นเพราะคนเขมรเป็นฝ่าย “กระทำ” ก่อน จึงต้องออกมาเคลื่อนไหว เป็นการแสดงเหตุผลสำหรับการกระทำของคนไทย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 75 ชาวไทยรวมตัวชุมนุมหน้าสถานทูตกัมพูชา เผาธงชาติเขมร ถอดป้ายมา
กระทุบ หนีจลาจล

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 76 เนรเทศทูตเขมร ตัดสัมพันธ์ เผาโรงเกลือได้!

.....

ชาวบ้านบุกเผาบ้านพักพ่อค้าแม่ค้าเขมรแถวตลาดโรงเกลือตอบโต้
สถานทูตไทยถูกทำลาย

(เดลินิวส์ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 77 คนไทยสุดทนแห่เอาคืนเขมร

บุกสถานทูตกัมพูชาชุมนุมตั้งแต่เช้ามีด ดาบ – ตลกร่วมประณาม

ระบายแค้นเผด็จชาติ – ทำลายป้ายชื่อ อีอบุกเข้าสถานทูต

(ข่าวสด 31 ม.ค. 46)

4.1.2.6 บรรยายพฤติกรรมของรัฐบาลไทย

หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ของฝ่ายไทย ทั้งการสั่งระงับความช่วยเหลือต่างๆแก่เขมร และการผลักดันแรงงานผิดกฎหมายชาวเขมรออกนอกประเทศ โดยใช้คำศัพท์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ “ไม่เท่ากัน” เพราะมีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้ และมีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับ ด้วยเหตุนี้ฝ่ายที่เป็นผู้ให้จึงมี “อำนาจ” ที่จะตัด “ความช่วยเหลือ” ต่างๆ ได้ เช่น *กวาดล้าง, ไล่... กลับงด (ให้ความช่วยเหลือ), ระงับ(แผนพัฒนา, เลิก(ให้สิทธิพิเศษทุกอย่าง), ตัด (การช่วยเหลือ, จีเอสพี)* แสดงให้เห็นว่ามาตรการที่ใช้มีความรุนแรง เช่น *เล่นแรง, ใช้ไม้แข็ง, ตาต่อตา ฟันต่อฟัน, เอาคืน* ให้ภาพของสงคราม เช่น *มุ่งชิตน่านน้ำ, ลอยลำจ้อทะเลเขมร, ประชิตชายแดน, ส่ง(คอมมานโด)* มีการใช้คำกริยาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพ เพื่อแสดงภาวะผู้นำและความเด็ดขาดของของนายกรัฐมนตรีของไทย เช่น *ตอบโต้, กัดดัน, ปิดแดน, ตัดขาด, ตัดสัมพันธ์, สะบั้น, สั่งบิ้นด่วน, บุก, ลุย เป็นต้น*

ตัวอย่างที่ 78 สถานทูต-บ.คนไทยพินาศ

เขมรมิคส์ญญี่

เตรียมอพยพ

ชินฯ-บินไทย-แบงก์ถูกล้อมยับ

"แม้ว" อนุมัติ-ประท้วงรุนแรง ฝั่ง"สุนเซน"ป้องกันหละหลวม

สั่งคอมมานโดรับมือ-กบเคียด

มือบเขมรอีอบุกเผาอาคารสถานทูตไทยกลางกรุงพนมเปญเสียหายยับเยิน เจ้าหน้าที่ไทยแผ่นดินไหวระเจิง อ้างเหตุดารากบ-สุนันท์สัมภาษณ์หมื่น "ทักษิณ"สุดทน สั่งกองทัพ-ระดมคอมมานโด-ซี130 เตรียมลุยกัมพูชา ระบุเป็นเรื่องเลวร้ายที่สุด อดีตรัฐบาล"สุนเซน"ไม่คุ้มครองฝ่ายไทย

(มติชน 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 79 บัวแก้วขับทูตเขมรด่วน 24ช.ม.

(ข่าวสด 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 80 **เนรเทศทูตเขมร**

ตัดสัมพันธ์

เผาโรงเกลือได้!

(เดลินิวส์ 31ม.ค.46)

นอกจากนี้ยังมีการใช้ถ้อยคำบรรยายพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อคนระดับนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ผู้นำฝ่ายค้านและเอกอัครราชทูตของประเทศกัมพูชา ในลักษณะที่ไม่ค่อยให้เกียรติ คล้ายกับพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็กหรือผู้อยู่ใต้ปกครอง เช่น *กร้าว, เมิน, บัดบิบ, จี้, ไล่เบียด, จวก, ต่ำ, ต่อกว่า, อดยับ, เตือน, ย้ำ, เรียก, ไล่, ขับ, เนรเทศ, เจดหัว, ประท้วง, กักตัว, ตะเพิด* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 81 **'สมรังสี' ดอดมาไทย**

ถูกกักตัว

ตะเพิดออกไปทันที

(ไทยรัฐ 2 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 82 "สันต์" กร้าว! เปิดยุทธการเข้ม เจดหัวเขมร

(ไทยรัฐ 2 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 83 **ทักษิณเมินเขมร**

ปฏิเสธพาเข้าเฝ้าฯ 'สม' ทำหาหลักฐาน

"ทักษิณ" บัดให้รมต.ต่างประเทศกัมพูชาเข้าเฝ้าฯในหลวง เผยแจ้งมา

กะทันหันเกินไป ระบุทรงมีพระราชกรณียกิจตลอดทั้งสัปดาห์ แนะควรว

เป็นโอกาสหน้า ขณะที่ "สม รังสี" ใช้เวทีสิงคโปร์แถลงอัด "ฮุน เซน"

ตัวการก่อจลาจล

(คมชัดลึก 3 ก.พ. 46)

นอกจากนี้ยังพบว่ามี การสนับสนุนให้รัฐบาลไทยใช้มาตรการที่รุนแรงในลักษณะต่างๆ ดังจะเห็นได้จากการเรียกร้องให้รัฐบาล *เม็กซิโก*, *ปกป้องปฐพี*, *ต่อสู้พลีชีพ*, *ประท้วง*, *ทวง (ดินแดน, แผ่นดิน)คืน* *ทวงศักดิ์ศรี* และ *ประกาศสงคราม* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 84 "แม่ลูกจันทร์" ขอสนับสนุนรัฐบาล "ดร.ทักษิณ ชินวัตร" ที่จะ *ประท้วง* รัฐบาลเขมร ในกรณีนี้ อย่างเข้มข้น เพราะศักดิ์ศรีของประเทศไทยจะให้ใครมาลบหลู่ไม่ได้ (ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 85 จี"ทักษิณ" นำคนไทยทวงแผ่นดินคืน (มติชน 1 ก.พ. 46)

ถ้อยคำที่ใช้บรรยายพฤติกรรมในตัวอย่างข้างต้น สะท้อนภาพความสัมพันธ์ที่ "ไม่เท่ากัน" ระหว่างไทยกับกัมพูชา และชี้ให้เห็นว่าคนไทยนั้นมองว่าตนเองเป็นฝ่ายที่ "เหนือกว่า" และถือเอาความได้เปรียบด้านความช่วยเหลือต่างๆ ที่รัฐบาลไทยมีให้แก่กัมพูชาเป็นเงื่อนไขให้ รัฐบาลกัมพูชาปฏิบัติตาม

4.1.2.7 บรรยายพฤติกรรมของรัฐบาลเขมรและชาวเขมรภายหลังเหตุจลาจล

จากการศึกษาพบว่า มีการใช้คำบรรยายสภาพของประเทศกัมพูชาและคนเขมร ภายหลังรัฐบาลไทยสั่งระงับความช่วยเหลือต่างๆ แก่เขมร ปิดด่านชายแดน และผลักดันแรงงานผิดกฎหมายชาวเขมรออกนอกประเทศ เช่น *เดียดร่อน*, *ระส่ำ*, *ขาดแคลน*, *ขาดอาหาร*, *ขาดน้ำ*, *อดอยาก*, *อดใจ*, *ตกราน*, *เลวร้าย*, *ทุกข์ทรมาน*, *อดถอย* การใช้คำบรรยายสภาพของธุรกิจในเมืองปอยเปตภายหลังรัฐบาลไทยสั่งปิดด่าน เช่น *จ้อย*, *ล่ม*, *เจ๊งระนาว*, *อ่วม*, *ย่อยยับ*, *พังพาบ*, *วิบัติ*, *อ่วม*, *ชวย* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 86 **7 บ่อนปอยเปตล่ม**

เจ้าของแจ๊นถกฮุน เชน

ยัด3ข้อหา "มอม" โวยแพะ

มาตรการปิดด่านชายแดนไทย-กัมพูชาออกฤทธิ์ ทำ 7 บ่อนใหญ่เจ๊ง ระนาว "สตาร์เวกัส" อ่วมสุด ปิดตัวก่อนใคร ส่วนบ่อนที่เหลือเงียบเป็น ป่าช้า พนักงานนับพันแคว้ง ผู้บริหารตื่นรวมตัว พบ"ฮุน เชน" จีให้ช่วยกู้วิกฤติ เชื้อแก้มไม่ได้ภายใน 2 สัปดาห์ ย่อยยับสูงถึง 7 พันล้านแ่ง

ขณะที่รัฐบาลกัมพูชาตั้ง 3 ข้อหาหนัก "มอม สะนงโต" ฐานยุยงมือบเผา
สถานทูตไทย เจ้าตัวไวยเป็นแพะ

(คมชัดลึก 1 ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 87 สถานการณ์ในเขมรเริ่มวิกฤติ ขาดแคลนอาหาร น้ำมันเบนซินราคาพุ่ง
ลิตรละ 25 บาท

(คมชัดลึก 2 ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 88 คุมเข้มชายแดน
เขมรดอยยาก
ผวา 'ปล้นสะดม'

(เดลินิวส์ 3 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 89 ผัวไทยเมียเขมร
ถูกพราก
เกาะรั้วปล่อยโฮ
สะเทือนใจริมแดนครอบครัวแตกยับ!
ปอยเปตเริ่มอดโซ ขาดอาหาร-ขาดน้ำ
บ่อน2แห่งปิดแล้ว

(ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

ด้วยเหตุนี้ฝ่ายรัฐบาลเขมรจึงต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ไทยผ่อนปรนหรือ
ยกเลิกมาตรการแข็งกร้าวต่างๆ ดังนั้น พฤติกรรมของผู้นำประเทศและรัฐบาลกัมพูชา จึงปรากฏใน
ลักษณะที่เป็นฝ่ายยอม ดังจะเห็นจากการใช้คำว่า รูดชิปปาก, เช็ดหลาบ, จดจำ, ชดใช้, ก้มหน้า
ก้มตา สำนึก, ครวญ, แห่เสียใจ, ขอร้องแล้วขอร้องอีก, วอน, ยอมรับผิด, ขอโทษ, รับผิดชอบต่อ,
ให้คำมั่น, ยินดีชดใช้ไม่มีเงื่อนไข, ขอพระราชทานอภัยโทษ เมื่อบรรยายพฤติกรรมและคำพูดของ
ฝ่ายกัมพูชา

ตัวอย่างที่ 90 " สุนเซน " ยอมรับผิด พร้อมชดใช้ค่าเสียหายไม่มีเงื่อนไข

(ข่าวสด 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 91 รมว.เขมรสำนึก ขอเฝ้าในหลวง

(ข่าวสด 2 ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 92 สุนทรพจน์ชิปปากโดนเทวดาจวก

(เดลินิวส์ 3 ก.พ. 46)

ภาพที่ปรากฏสะท้อนว่ารัฐบาลกัมพูชานั้นต้องพึ่งพาประเทศไทยในหลายๆด้าน นอกจากนี้การเอ่ยถึง “บ่อน” ในประเทศกัมพูชาว่าเป็นธุรกิจหลักที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการของรัฐบาลไทย ขณะเดียวกันก็มีการนำเสนอข้อดีของการ “ปิดด่าน” ว่าทำให้การโจรกรรมรถยนต์ในประเทศไทยลดลง ก็ยิ่งสะท้อนภาพของประเทศไทยว่าเป็นแหล่งอบายมุขและอาชญากรรมให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างถ้อยคำที่ใช้บรรยายพฤติกรรมที่ปรากฏในปริจเฉทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย กรณีเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546 สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

พฤติกรรม	ถ้อยคำที่ใช้บรรยาย พฤติกรรม (เขมร)	ถ้อยคำที่ใช้บรรยาย พฤติกรรม (ไทย)
พฤติกรรมของ สื่อมวลชน	อ้าง กล่าวหา มั่วนิม ลือ กระพือข่าว นั่งเทียนเขียนข่าว ปล่อยข่าว ร่ำลือ ลงข่าว กู ข่าวดำทำลาย ไล่สี ไล่ไฟ	(สุวนันท์) ชี้แจง แฉลงข่าว ตรวจสอบแล้ว ไซส์สปีด
พฤติกรรมของ ผู้นำประเทศ (ก่อนจลาจล)	(สุน เชน) อุน โมโห พิโรโกรธ กริ้ว กราดเกรี้ยว ควันออกหู ออกโรง ประณาม ด่ากราด กล่าวร้าย เหยียดหยาม หุบปาก เล้นตีน	(ทักษิณ) ระบุน ยัน ห้วน สั่งโทร ถาม กล่าวด้วยสีหน้ายิ้มๆ
พฤติกรรมของ ประชาชน (ก่อนจลาจล)	โกรธแค้น ด่า ด่าทอ ระบาย	-
พฤติกรรมของ ผู้ชุมนุม	เผา กระทืบ ขว้างปา เหยียบย่ำ	ประท้วง เผา ทำลาย จุดไฟ กระทืบ + ได้ เอาคืน สวนกลับ
พฤติกรรมผู้ อยู่ในเหตุการณ์ จลาจล	คลุ้มคลั่ง สติแตก ก่อหวอด ฮือ ดี บุก เผา ถล่ม ช่มชืด ย่ำยี ทบตี ทำร้าย ไล่ล่า อาละวาด ล้อมกรอบกระซอก ตามล่า ปล้น	โกลาหล เผ่นหนี หนีตาย หนีตายหัวซุกหัวซุน หนีกัน อลหม่าน หนีตายกันจ้าละหวั่น

พฤติกรรม	ถ้อยคำที่ใช้บรรยาย พฤติกรรม (เขมร)	ถ้อยคำที่ใช้บรรยาย พฤติกรรม (ไทย)
	รื้อค้น ยกเค้า วิ่งราว ซโมย ขว้างปา ทูบ ทำลาย เผาทำลาย ไล่ล่าทำร้าย ไล่ทุบตี ค้นหาและทำลาย บ้าคลั่งบุกเผาทำลาย ตระเวนไล่ทุบตี ทูบทำลายและปล้นชิง ลาก ตัวไปรุมข่มขืน ปล้น-ฆ่า-ข่มขืน กระทืบซ้ำ ย่ำเหยียบ	หนีกระเจิดกระเจิง ไฟลวก แข่งขานัก หอบหิ้ว ซ่อนตัว กบดาน เอาชีวิตรอด รักษาชีวิต ปอดกระเส้า ขวัญผวา พินาศ วอดวาย ย่อยยับ
พฤติกรรมของ รัฐบาล (ช่วงจลาจล)	ขอร้องแล้วขอร้องอีก วอน ยอมรับผิดชอบ ขอ โทษ รับโทษทัณฑ์	กวาดล้าง ไล่...กลับ งด ระวัง เล็ก ตัด เล่นแรง ใช้ไม้แข็ง มุ่งชิดน่านน้ำ ประชิดชายแดน ล่อยล่าจ้อทะเลเขมร ส่งคอมมานโด ตอบโต้ กอดัน ปิดแดน ตัดขาด ตัดสัมพันธ์ ระบั่น สั่งบินด่วน บุก ลุย
พฤติกรรมของ รัฐบาลและผู้นำ ประเทศ (หลังจลาจล)	รูดชิปปาก เช็ดหลาบ จดจำ ชดใช้ ก้มหน้าก้มตา สำนึก ครวญ แห่เสียใจ ให้คำมั่น ยินดีชดใช้ไม่มีเงื่อนไข ขอ พระราชทานอภัยโทษ	กร้าว เมิน ปัดบิ๊บ จี้ ไล่เบียด จวก ด่า ต่อว่าอัดยับ เตือน ย้ำ เรียก ไล่ ชับ เนรเทศ เจดหัว ประท้วง กักตัว ตะเพิด
พฤติกรรมของ ประชาชน (หลังจลาจล)	เดือดร้อน ระส่ำ ขาดแคลน ขาดอาหาร ขาดน้ำ อดอยาก อดโซ ตกงาน เลวร้าย ทุกข์ทรมานถดถอย จ้อย ล่ม เจ็ง ระนาว อ่วม ย่อยยับ พังพาบ วิบัติ อ้วก ซวย	ตกตะลึง โกรธ เดือดแค้น สะใจ เกลียดและสมเพช สลด รังเกียจ แม่เมตตาจิต อุทิศส่วนกุศล อโหสิกรรมกันไป
พฤติกรรมที่ เกี่ยวกับ“ชาติ”	ย่ำยี ข่มเหง หมิ่น ดูหมิ่น ดูหมิ่นเหยียด หยาม หมิ่นเชิง และ ลบหลู่ รุก(อธิปไตย) ละเมิด(อธิปไตย) รุกที่ ล้ำ (เขาพระวิหาร) มั่วเขต เสียแดน ยึด ครอง คุกคาม	เผชิญหน้า ปกป้องปฐพี ต่อสู้พลี ชีพ ประท้วง ทวง(ดินแดน แผ่นดิน)คืน ทวงศักดิ์ศรี ประกาศสงคราม

ตาราง 4.2 ถ้อยคำบรรยายพฤติกรรมที่ใช้ในการเสนอเหตุการณ์การจลาจล

แผนงานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546

ผลการวิเคราะห์ทักลวิธีทางภาษาในข้อ 4.1.1 และ 4.1.2 แสดงให้เห็นว่าการใช้ถ้อยคำเพื่ออ้างถึงคน เหตุการณ์ สถานที่ และการใช้ถ้อยคำเพื่อบรรยายพฤติกรรม ในการนำเสนอเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546 นั้น ให้ภาพของ “เขมร” เป็น “ผู้ร้าย” ปาเถื่อน ไร้ใจไม่ได้ และเนรคุณ ขณะเดียวกันก็เชื่อข่าวลือ ไม่ฉลาด และต้องพึ่งพาไทย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับภาพของ “ไทย” ที่เข้มแข็ง มีสติ มีวิจารณ์ญาณ มีคุณธรรมและเป็นผู้นำให้ ขณะเดียวกันก็มีอำนาจ รักชาติและรักศักดิ์ศรี ภาพดังกล่าวช่วยแสดงกรอบความคิดในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มองว่าไทย “เหนือกว่า” เขมรได้อย่างชัดเจน

4.2 การใช้สมญานาม

สมญานาม หมายถึง “นามที่เป็นคำ วลี หรือข้อความที่ใช้เป็นชื่อเรียกหรืออ้างถึงบุคคลสิ่งของ ซึ่งไม่ใช่ชื่อจริง” (สุวรรณา งามเหลือ 2539: 4)

ศิริพร ภักดีผาสุข (2547: 101) อธิบายว่า การใช้สมญานามนั้น นอกจากจะสื่อให้เห็นภาพลักษณ์ของบุคคลหรือสิ่งที่อ้างถึงแล้ว ยังสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้อ่านผ่านการกระทบกระเทียบเสียดสีด้วย เช่น สมญานาม “หัวหน้าพรรคเสียบ” นอกจากจะสะท้อนภาพลักษณ์ของผู้ที่ถูกอ้างถึงแล้ว ยังเป็นการเสียดสีผู้ที่เป็นนักฉวยโอกาสทางการเมืองด้วย

จากการศึกษาพบว่าในการนำเสนอเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546 นั้น มีการใช้สมญานามเพื่ออ้างถึงคน กลุ่มคน และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.2.1 สมญาที่ใช้อ้างถึงผู้นำประเทศกัมพูชา

ในระยะแรกที่มีการเสนอข่าวเกี่ยวกับการห้ามฉายละครของสุวณันท์ คงยิ่งใน ประเทศกัมพูชานั้น ชื่อของผู้นำประเทศกัมพูชามักถูกอ้างถึงตรงๆ เช่น *ฮุน เซน, นายฮุน เซน, สมเด็จฮุน เซน, นายกฯ “ฮุน เซน”, “ฮุน เซน”* นายกรัฐมนตรีกัมพูชา, *สมเด็จฮุน เซน นายกรัฐมนตรีกัมพูชา หรือ นายกรัฐมนตรี ฮุน เซน ของกัมพูชา* แต่เมื่อเกิดเหตุจลาจลขึ้นในวันที่ 29 มกราคม 2546 ก็เริ่มมีการตั้งสมญานามใช้เรียกแทนชื่อของผู้นำประเทศกัมพูชาในลักษณะต่างๆ ทั้งที่เกิดจากการสร้างหรือดัดแปลงเสียงเพื่อให้เกิดความหมายในแง่ลบ เช่น *ไอ้สะเดี้ยกเมี้ยก และ ฮุนชวย* โดยใช้พยางค์แรกของชื่อคือ “ฮุน” ผสมกับคำว่า ชวย ซึ่งเป็นภาษาปากหมายถึง เคราะหรือร้าย, อับโชค, อับปรีดิ์, ไม่เป็นมงคล (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 375) เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 93 ถ้าเขาไม่ออก...ก็ขอให้ย้อนกลับไปอ่านข่าวเรื่องนี้ตั้งแต่ต้น ไอ้สะเดี้ยกเมี้ยก
ตัวไหนที่เป็นผู้จุดไฟให้ลูกพริบขึ้นมาครั้งแรก??นั่นแหละ...คือไอ้ไม่ง!!
(ไทยรัฐ 31 ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 94 สุน ชวย

(ข่าวสด 2 ก.พ.46)

นอกจากนี้ยังมีสมญานามที่เกิดจากการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้นำประเทศกัมพูชา เช่น ผู้นำหุบเขา และ ไอ้ไม่ง สมญานามที่เกิดจากการนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลในประวัติศาสตร์ เช่น พระยาละแวก และสมญานามที่เกิดจากการเปรียบเทียบกับสัตว์ เช่น คางคก ซึ่งนอกจากเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่มีลักษณะคล้ายกับ "กบ" ซึ่งเป็นชื่อเล่นของนางสาวสุวนันท์ คงยิ่งแล้ว ยังเป็นสัตว์ที่มีผิวหนังตะปุ่มตะป่ำเป็นที่น่ารังเกียจ นอกจากนี้คางคกยังปรากฏในสำนวนไทย "คางคกขึ้นวอ" ซึ่งหมายถึง "คนชั้นต่ำที่ไม่เคยได้สิ่งที่เกินคาดหมายแล้ววามีมาได้ขึ้น ก็มีกิริยาท่าทางให้เห็นว่าตื่นหรือเห่อ" อีกด้วย

ตัวอย่างที่ 95 แหม! ถ้า "เสี่ยสุน เซน" เป็นผู้นำหุบเขาอย่างนั้นจริง คงไม่มีวันเข้าใจหรอก!
(คมชัดลึก 31ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 96 กระทรวงการต่างประเทศ ก็ได้แต่บอกว่าไม่จริงไม่จริง แต่ไม่สำคัญกว่า
"พระยาละแวก" คิดอะไรอยู่...

(ข่าวสด 1ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 97 จากนั้น "พระยาละแวก" ก็แหกปากดำ ดาราไทย กินลึกลงไปถึงละครไทยที่เข้าไปมัวเมา ทำความถึงบ้านเขมรที่ปลดรูปผู้นำทิ้งแล้วหันมาแขวนรูปดาราไทย โดยที่ไม่สืบสาวก่อนว่า มีเรื่องจริงหรือไม่ คนระดับ "พระยาละแวก" ที่แหวกขึ้นมาเหยียบแผ่นดินเขมร ได้นั้นคงไม่หะหลวมในเรื่องนี้แบบนี้ นอกจากมีแผนอยู่ในใจ

(ข่าวสด 1ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 98 กบกับคางคก

(ข่าวสด 31ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 99 ไฉ่คางคกขึ้นวอดตัวไหนที่เป็นเจ้าของแผนชั่ว...พอจะเดากันออกไหม้ย่าน?

(ไทยรัฐ 31 ม.ค.46)

4.2.2 สมญาที่ใช้อ้างถึงคนเขมรและผู้ชุมนุมประท้วงชาวเขมร

จากข้อมูลพบว่า มีสมญานามที่เกิดจากการใช้คำหรือสำนวนที่มีความหมายในแง่ลบขยายคำว่าเขมร เช่น *เขมรขึ้นก*, *เขมรวิซามาร*, *เขมรอันธพาล*, *เขมรเสบ*, *เขมรทมิฬ*, *แรงแม* *เขมร* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 100 สุดท้ายก็สวมวิญญาณ "เขมรทมิฬ" ออกไล่ล่าทำร้ายคนไทยตามถนน

หนทางจนต้องดิ้นรนหลบซ่อนกันชนิดหัวซุกหัวซุน

(คมชัดลึก 31 ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 101 เขมรอันธพาลปึงปองเอเซียสะเทือน

(เดลินิวส์ 1 ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 102 เขมรขึ้นกทำการป่าเถื่อนบุกเผาสถานทูตไทยและโรงแรมร้านค้าของคนไทย

ในพนมเปญด้วยชาวโง่ๆที่หนังสือพิมพ์เขมรได้ขึ้นมาเองว่าดาราละครดัง
สุวพันธ์ คงยิ่ง ไปพูดว่าเขมรขโมยนครวัดไปจากไทย

(ไทยรัฐ 3 ก.พ.46)

นอกจากนี้ ยังมีการสร้างสมญานามใช้เรียกชาวเขมร โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดทางพุทธศาสนาเรื่อง "กรรม" เพื่อชี้ให้เห็นว่าคนเขมรนั้นต้องเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะการกระทำของตนเอง เหตุจลาจลที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน และคนเขมรก็จะต้องรับผลจาก "กรรม" หรือการกระทำของตนเองในที่สุด

ตัวอย่างที่ 103 มองมุมนี้ถือว่าน่าสงสารครับ เป็นพวกมีปมด้อยอย่างรุนแรงทางออกที่พอ

ช่วยคือ แผ่เมตตาจิต อุทิศส่วนกุศลให้กับพวก "เผ่าพันธุ์กรรมหนา"

อโหสิกรรมกันไปครับ

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

4.2.3 สมญาที่ใช้อ้างถึงเหตุจลาจลและกรุงเทพมหานคร

ในการนำเสนอข่าวเหตุจลาจลเผาสถานทูตไทยในกรุงเทพมหานคร มีการตั้งสมญานามให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็น *เหตุการณ์ตะลึงโลก, เหตุน้ำผึ้งหยดเดียว, ปฏิบัติการโหด และ ไศกนาฏกรรม* และเรียกวันที่ 29 มกราคม 2546 ซึ่งเป็นวันเกิดเหตุว่าเป็น *พุทธมิมิฟ, วันคืนอันบ้าระห่ำ, คืนโหดในพมมเปญ, คืนโหดราวรกในกรุงเทพมหานคร* ที่ทำให้ กรุงเทพมหานครกลายเป็น *นรกเขมร, นรกพมมเปญ, พมมเปญมิมิฟ และ แดนมิคสัญญี* ในที่สุด

ตัวอย่างที่ 104 เหตุการณ์ตะลึงโลกที่เกิดกลางกรุงเทพมหานคร

(ข่าวสด 3 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 105 เหตุการณ์ "พุทธมิมิฟ" ที่เขมรกลุ่มหนึ่งบังอาจเผาสถานทูตไทยในกรุงเทพมหานคร

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 106 คนในนรกพมมเปญแฉ มีแก๊งมอเตอริไซด์ตระเวนไล่ตี-ปล้นคนไทย

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

4.2.4 สมญาที่ใช้อ้างถึงคนไทยและผู้ชุมนุมประท้วงชาวไทย

เมื่อมีเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตในกรุงเทพมหานคร ได้มีคนไทยจำนวนหนึ่งไปชุมนุมกันอยู่ที่หน้าหน้าสถานทูตกัมพูชา ถนนราชดำริเพื่อแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของชาวเขมร สื่อมวลชนไทยได้โดยการกระทำของคนไทยกลุ่มนี้เข้ากับแนวคิดในเรื่อง "เกียรติและศักดิ์ศรีของชาติ" เกิดเป็นสมญานาม เช่น *กลุ่มชาวไทยผู้รักชาติ* และ *กลุ่มรักชาติ* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 107 กลุ่มชาวไทยผู้รักชาติต่างประณามและด่าทอการกระทำของชาวกัมพูชาพร้อมเผาธงชาติและปัสสาวะรดกำแพง

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 108 โดยเฉพาะกลุ่มรักชาติที่ไม่ยอมให้ใครมาย่ำยีง่าย ๆ

(คมชัดลึก 3 ก.พ. 46)

นอกจากนี้สื่อมวลชนยังมองว่าไทยนั้นได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ กัมพูชา อาทิ เศรษฐกิจ การศึกษา และการพัฒนาสังคม ฯลฯ มามีใช้น้อย จึงทำให้เกิดสมญานามที่สื่อถึงความเป็น "เพื่อน-ผู้ให้" เช่น *อภิมหามิตร* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 109 ประเด็นก็คือ สมเด็จพระนางเจ้าจะมีวิธีพูดจา ทำความเข้าใจกับอภิมหามิตรจาก ไทยยังงี้ดี

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

จากการวิเคราะห์สมญานามทั้งหมดที่ปรากฏในข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าสะท้อน "ภาพ" เดียวกันกับกลวิธีการใช้คำอ้างถึง และการใช้คำบรรยายพฤติกรรม กล่าวคือ มีการใช้สมญานามสร้างภาพลักษณ์ให้สมเด็จพระนางเจ้า เช่น ผู้นำกัมพูชาให้เป็นคนที่ "ไว้ใจไม่ได้" ขณะเดียวกันก็เสียดสีพฤติกรรมของสมเด็จพระนางเจ้า เช่น ว่าขาดวุฒิภาวะ ไม่น่านับถือ ไม่สมกับที่เป็นผู้นำประเทศ นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นความไม่พอใจของคนไทยต่อพฤติกรรมของชาวเขมรและเหตุการณ์จลาจล ตลอดจนการที่คนไทยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา โดยมองว่าไทยอยู่ในฐานะ "ผู้ให้" อีกด้วย

4.3 การใช้โครงสร้างทางวาทศิลป์ (rhetorical structure)

วัน ไค้ (2000: 208) อธิบายว่า โครงสร้างทางวาทศิลป์ (rhetorical structure) หรือที่โดยทั่วไปเรียกกันว่าไวยากรณ์นั้น ปรากฏได้ในทุกระดับของบริเฉท เช่น ทั้งในระดับของเสียง เช่น การเล่นเสียงสัมผัส จังหวะ ในระดับวากยสัมพันธ์ เช่น การใช้โครงสร้างที่ขนานกัน และในระดับความหมาย เช่น การเปรียบเทียบ อุปสรรคณ์ ถ้อยค่านัยแฝง ฯลฯ โครงสร้างเหล่านี้ถือเป็นทางเลือกในการใช้ภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ต้องการโน้มน้าวใจ ต้องการให้กระทบใจและต้องการความสนใจจากผู้รับสารเป็นพิเศษ

การใช้เครื่องมือทางวาทศิลป์ที่ปรากฏในการเสนอข่าวเหตุจลาจลในประเทศ กัมพูชา พ.ศ. 2546 ในหนังสือพิมพ์รายวันไทย ได้แก่ อุปสรรคณ์ ปุคลาธิษฐาน การอ้างถึงนอกตัวบท การใช้คำถามวาทศิลป์ และการใช้สำนวน

4.3.1 อุปสรรคณ์ (metaphor)

Lekoff และ Johnson (1980) อธิบายว่า อุปสรรคณ์ไม่ได้จำกัดแค่เรื่องภาษา และ การใช้ภาษาสำหรับเป็นเครื่องมือในการสร้างความงามในงานประพันธ์เท่านั้น แต่อุปสรรคณ์เป็น

เรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการรับรู้ (cognition) ของมนุษย์ทุกคน เป็นส่วนที่ช่วยกำกับระบบความคิดและวิธีการมองโลกของคนในสังคม โดยจะมีอุปลักษณะอยู่ตลอดเวลาในการคิด การมองโลก และการใช้ภาษาของคนในสังคม

Lekoff และ Johnson ยังอธิบายด้วยว่า มโนอุปลักษณะ (conceptual metaphor) มีรูปแบบปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นระบบวิธีการคิด หรือการรับรู้ของคนที่มีมองเห็นสิ่งใกล้เคียงหรือเป็นนามธรรม ผ่านสิ่งใกล้เคียงหรือเป็นรูปธรรม เช่น อุปลักษณะ "Time is money" ซึ่งเป็นการมอง "เวลา" ซึ่งเป็นนามธรรม ผ่าน "เงิน" ซึ่งเป็นรูปธรรม เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าในการนำเสนอเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา กรณีเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงพนมเปญ เมื่อพ.ศ. 2546 นั้นมีอุปลักษณะปรากฏมาก สามารถจัดเป็นกลุ่มได้ดังต่อไปนี้

4.3.1.1 อุปลักษณะเกี่ยวกับสงคราม

จากการศึกษาพบว่ามีเปรียบเทียบสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา กรณีเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงพนมเปญ พ.ศ. 2546 ว่าเป็น สงครามที่เขมร "บุก" ไทยในพนมเปญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 110 สังคมโลกกำลังมีแนวโน้มเป็นเช่นนี้
 สหรัฐก็จะเปิดสงครามบุกอิรักให้ได้
 ฝ่ายเขมรได้ฟังผู้นำอเมริกันปราศรัยแล้วอาจจะคิดจัด
 ก็เลยชิงเปิดศึกถล่มไทยในพนมเปญเสียก่อน

(ข่าวสด 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 111 ไม่ได้ฆ่าฟันพวกเดียวกันเองนานจนรู้สึกเหงา ก็เลยเอาสถานทูตไทย ธงชาติไทย สำนักงานธุรกิจโรงแรมของคนไทยเป็นเป้าซ้อมมือ

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 112 หลังคว้น "จลาจลเขมร" จาง ทิศทางการข่าวพุ่งเป้าชัดว่าต้นเหตุมาจาก "เกมการเมือง" ทั้ง "ภายใน" และระดับ "ภูมิภาค" เป้า "ภายใน" เป็นงานปฏิรูปของทุกกลุ่มการเมืองที่ต้องการเปลี่ยนศูนย์อำนาจและสรุปพร้อมกันว่า

มีเพียง “ยุทธการนอกระบบ” เท่านั้นที่จะทำให้เป้าหมายบรรลุ “สุน เชน” จะล้มได้ต้องตัดคลังเสบียง ซึ่งก็คือธุรกิจไทย เมาทำลายองค์การธุรกิจไทยคือการตัดกำลัง “สุน เชน”

(มติชน 2 ก.พ. 46)

เมื่อ “เปิดศึก” แล้ว นอกจากจะมีผู้ชนะและผู้แพ้ ยังมีผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ จำเป็นต้องได้รับการเยียวยารักษา ซึ่งจากข้อมูลพบว่ามีกรณีเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทั้งไทยและกัมพูชา กับบาดแผล หรืออาการบาดเจ็บด้วยกันทั้ง 2 ประเทศ

ตัวอย่างที่ 113 ความเจ็บปวด แผลในใจคนไทยทั้งชาติ คงไม่มีวันเยียวยาได้

(ข่าวสด 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 114 ทุกวันนี้กัมพูชาทั้งประเทศตกอยู่ในสภาพอบอ้าว

(เดลินิวส์ 3 ก.พ. 46)

การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับสงคราม นอกจากจะช่วยเน้นภาพความโหดร้ายป่าเถื่อนของคนเขมรที่ก่อจลาจลให้ชัดเจนขึ้นแล้ว นัยยะของความเป็น “สงคราม” ยังสื่อถึงความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนหรือระหว่างประเทศ ทำให้ภาพของคนเขมรที่ก่อจลาจลและทำร้ายคนไทยในกรุงพนมเปญ ไม่เพียงเป็น “ศัตรู” ของผู้ที่ถูกทำร้ายหรือถูกไล่ล่าเท่านั้น แต่เป็น “ศัตรู” คู่สงครามของคนทั้งชาติด้วย

4.3.1.2 อุปลักษณ์เกี่ยวกับไฟ

จากการศึกษาพบว่ามีกรณีเปรียบเทียบลักษณะของไฟที่ลุกลามอย่างรวดเร็วกับข่าวลือและการที่สมเด็จพระสุน เชนออกมาเรียกร้องให้คนเขมรต่อต้านสุนันท์ คงยิ่ง การเปรียบเทียบความร้อนของไฟกับอารมณ์โกรธและเกลียดของคนเขมร และมีการเปรียบเทียบอำนาจเผาไหม้ของไฟกับกับเหตุการณ์จลาจลในกรุงพนมเปญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 115 ขณะนี้กำลังเกิดกระแสข่าวลือลุกลามไปทั่วกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงพนมเปญ ผ่านทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ รวมทั้งสื่อวิทยุ กัมพูชาว่า กบ สุวนันท์ คงยิ่ง ดาราชื่อดังของไทย เคยให้สัมภาษณ์ว่ากัมพูชาขโมย นครวัด โบราณสถานชื่อดังระดับโลกไปจากประเทศไทย

(ข่าวสด 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 116 แต่เรื่องไม่เป็นเรื่อง กลายเป็นเรื่องใหญ่โตขึ้นมา ก็เพราะว่านายสุนเซน นายกรัฐมนตรีก็มพูชา ผสมโรงให้สัมภาษณ์ไปด้วยว่า ไม่พอใจคำพูดของ น้องกบ พร้อมทั้งสั่งให้"แบน" ละครทิวที่น้องเขาเล่น รวมทั้งบริษัษเสาด เสียเทเสียด้วยว่า น้องกบนั้นมีค่าน้อยกว่าหญ้าที่ขึ้นอยู่ข้างทางไปนครวัด เสียอีก ไม่ผิดอะไรกับการเสาดน้ำมันเข้ากองไฟคะ

(ข่าวสด 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 117 นักการทูตรายหนึ่งให้ความเห็นว่า สุน เชนทำผิดพลาดอย่างมาก เพราะ เป็นผู้จุดเชื้อไฟแห่งความพล่งพล่านให้แก่ชาวกัมพูชาเอง

(มติชน 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 118 ขนวนเหตุแรกเริ่มที่เกิดขึ้น อ้างกันว่ามาจากดาราชของไทยพูดจาหมิ่น น้ำใจชาวกัมพูชา ซึ่งจนบัดนี้ก็ยังพิสูจน์ไม่ว่าเป็นความจริงตามที่กล่าวหา หรือไม่ แทนที่ท่านผู้นำอย่าง "สมเด็จพระสุนเซน" จะช่วยทำให้หนักเป็นเบา กลับช่วยรวดน้ำมันให้ไฟลุกไหม้ขึ้นมาอย่างไม่น่าเชื่อ

(เดลินิวส์ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 119 งานนี้เขมรเผาสถานทูตไทย แต่สุดท้ายกลายเป็นจุดไฟเผาบ้านตัวเอง

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 120 แกะรอยคดีลือข้ามชาติ 'เนียงประกายปรีก' จุดไฟท่วมพนมเปญ เผาสัมพันธไทย-เขมร

(ข่าวสด 1 ก.พ. 46)

การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับไฟเพื่อเสนอภาพอารมณ์คนและเหตุการณ์จลาจลที่รุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็วจนควบคุมไม่ได้ และทำลายสิ่งต่างๆ ให้ได้รับความเสียหายนั้น ช่วยเสริมภาพความโหดร้ายป่าเถื่อนของคนเขมรที่ก่อจลาจลให้ชัดเจนขึ้น

4.3.1.3 อุปลักษณ์เกี่ยวกับบ้าน

จากการศึกษาพบว่า มีการเปรียบเทียบประเทศกับ "บ้าน" การทำให้ประเทศได้รับความเดือดร้อน เป็นการ จุดไฟเผา บ้าน และเมื่อมีการนำสิ่งที่ไม่ดีหรือไม่ต้องการออกไปจากประเทศ จึงใช้คำว่า ปิดกวาด และ กวาดล้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 121 งานนี้เขมรเผาสถานทูตไทย แต่สุดท้ายกลายเป็นจุดไฟเผาบ้านตัวเอง
(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 122 ปิดกวาดใหม่ เพื่อให้ว่างสำหรับนายทุนประเทศอื่น
(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 123 ฝ่ายทหารกวาดล้างชาวกัมพูชามารวบรวมไว้ที่ลานจอดรถบ้านหาดเล็ก
อ.คลองใหญ่ และผลักดันออกไปยัง จ.เกาะกง ทางจุดผ่านแดนถาวรบ้าน
หาดเล็กกว่า 1,000 คนแล้ว
(มติชน 31 ม.ค. 46)

การเปรียบประเทศกับ “บ้าน” ซึ่งเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนั้น สัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องของ
“ชาติ” เพราะให้ภาพของ “กลุ่มคน” ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน มีความผูกพัน
กับถิ่นที่อยู่ และมองผู้ที่มาบุกรุก หรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญว่าเป็น “ศัตรู” ที่ต้องร่วมกันต่อสู้
หรือกำจัดออกไป ภาพของ “เขมร” ที่ปรากฏผ่านอุปลักษณ์เกี่ยวกับบ้านในที่นี้ นอกจากจะเป็น
ภาพของกลุ่มคน “ไม่ฉลาด” ที่ทำให้ตัวเองต้องเดือดร้อนแล้ว จึงเป็นของ “ศัตรูของชาติ” ที่คนไทย
มีส่วนร่วมอีกด้วย

4.3.1.4 อุปลักษณ์เกี่ยวกับละคร

มีการเปรียบเทียบเหตุการณ์จลาจลที่เกิดขึ้นกับ “ละคร” โดยมีตัวละครหลักคือ
ประเทศไทย รัฐบาล กองทัพ และผู้นำของไทย คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็น
“พระเอก” มีรัฐบาลกัมพูชา คนเขมร หรือสมเด็จฮุน เซน เป็น “ผู้ร้าย” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง
ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 124 ใครนี่กว่า “ฤษีชีวิต” ซึ่งเป็นหนังลงทุนสร้างโดย “เสียสมบัติ” จนกลายเป็น
อุบัติเหตุชีวิตจริงกับ “ภคพร” สาวโยธา จะเป็นเรื่องน้ำเน่าสุดยอดของปี
2546 แล้วละก็ ต้องขอให้คิดใหม่! เพราะมีเรื่องใหม่เน่ากว่ากันเยอะ ชิง
รางวัลระดับอาเซียนทีเดียวละ!
นั่นก็คือเรื่อง “เขมรแทงกบ” แสดงโดยดาราระดับประเทศ แต่ข้ามเขตแดน
ไทย-กัมพูชา ฮือฮา จนชาวบ้านตาค้างงว่าใครสามารถกู้เรื่องสร้างขึ้นมานะ จน
เน่าแบบอภิมหาอมตะนิรันดร์กาลได้อย่างไร!

"เสียสมบัติ" กับ "ภคพร" ต้องซิดซ้ายหน่อย ปล่อยให้ "เสียสุน เชน" ตีบทให้
 แดกกับ "น้องกบ" ในหนังสือที่น่าจะตั้งชื่อว่า "เหยื่ออารมณ์เขมร" เขามาค้นเรื่อง
 "ถล่มบาร์เปียร์" กับ "ร้อยเต็นท์ปากมูล" ซึ่งเกิดขึ้นติดๆ กัน 2 วันก่อน! ฮ่า!

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 2546)

ตัวอย่างที่ 125 ประเด็นที่น่าจับตามองคือ ปรัชญาการณที่เกิดขึ้นในกัมพูชาที่มีการสร้าง
 สถานการณ์บนความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ ... ทั้งการเรียกร้องคืน
 ปราสาทตาเมือนธม และปราสาทสด๊กก๊อกธม เป็นหนังสือตัวอย่างที่ฉาย
 ภาพอย่างเด่นชัด

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 2546)

ตัวอย่างที่ 126 รัฐบาลกัมพูชาขาดเสถียรภาพ ประสิทธิภาพและการนำ สั่งการควบคุม
 กลไกจนหวังผลรวดเร็วไม่ได้เช่นนั้นหรือ? โดยส่วนตัวและสภาพผู้นำ
 ประเทศ นายสุน เชน รู้สึกสำนึกผิดหรือไม่ กับถ้อยคำที่อารมณ์พาไป ใน
 การพูดเสียดสีนักแสดงชาวไทย ให้สื่อเขมรนำไปประโคม จนปลุกกระแส
 ความรักชาติอย่างบ้าคลั่งไร้สติเช่นนี้?

ละครฉากนี้ นายสุน เชน "ตีบทแตก" ได้เก่งกว่า "น้องกบ" เสียอีก!

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 2546)

ตัวอย่างที่ 127 ขอประณามการกระทำอันป่าเถื่อนและโหดร้ายของชาวกัมพูชา ที่**สวมบท**
เป็นผู้ร้ายเผาสถานทูตไทยและทำลายอาคารทรัพย์สินของนักธุรกิจไทยที่
 ไปลงทุนสร้างความเจริญให้กับชาวกัมพูชา... ☹ ขณะเดียวกัน **พี่น้องคน**
ไทย ในฐานะ **ผู้เจริญแล้ว** หากจะกระทำการตอบโต้ใดๆ สมควรกระทำ
 อย่างมี **สติ** เราต้องเป็น **พระเอก** อย่าได้ลดตัวลงไปเป็น **ผู้ร้าย** เจกเช่น
ชาวกัมพูชาบางคน ที่ทำร้ายจิตใจคนไทยทั่วประเทศ

(เดลินิวส์ 1 ก.พ. 2546)

ตัวอย่างที่ 128 เหตุการณ์วินัยรุ่นกัมพูชานุกเผาสถานทูตไทยในกรุงพนมเปญ เป็นน้ำผึ้ง
 หยดเดียว กลายเป็นข้อพิพาทระหว่างประเทศไปแล้ว ซึ่งทุกอย่างจะกลับ
 เข้าสู่ภาวะปกติ งานนี้ถือว่า**กองทัพเป็นพระเอก**ของเหตุการณ์ไปโดย
 บริยาย คีย์แมนสำคัญในการเข้าคลี่คลายปัญหาคนแรก น่าจะเป็น
 "บิกซิด" พล.อ.วิจิต ยาทิพย์ ประธานคณะที่ปรึกษาททบ. ที่สนิทสนมแนบ

แน่นพล.อ.เตีย บันห์ รมว.กท.กัมพูชา แต่กว่าปัญหาจะเบาบางลงได้ ต้องยกหูต่อสายเคเบิลรันทลอดทั้งคืน

(มติชน 1 ก.พ. 2546)

ตัวอย่างที่ 129 พระเอกของงานนี้คือนายกฯ ทักษิณ สำหรับการตัดสินใจที่เฉียบขาด ไม่หงอให้เขมร พร้อมเผชิญกับความเสียงทุกด้าน ถ้าจะรบก็รบ เอาใจเอากัน

(คมชัดลึก 2 ก.พ. 2546)

ตัวอย่างที่ 130 จินสอมบทกาวใจ

(คมชัดลึก 2 ก.พ. 2546)

ตัวอย่างที่ 131 เบื้องหลังการถ่ายทำจริงๆ มีอยู่ว่า เมื่อคืนเกิดเหตุ "พ.ต.ท." ทักษิณ ไปเปิดอกในรายการ "ลี้กแต่ไม่ลับ" ที่ศุภณีย์ สิริกิติ์ ตามคำเชิญของนักเรียนวปรอ. มี "ไตรภพ ลิมปพัทธ์ เป็นพิธีกร...• พอได้รับรายงานระหว่างการสัมภาษณ์สด "พ.ต.ท." ทักษิณเรียกนายทหาร-ตำรวจและนักการเมืองที่เกี่ยวข้องประชุมฉุกเฉินอย่างฉับพลันทันที

(ข่าวสด 2 ก.พ. 2546)

การใช้อุปลักษณะเกี่ยวกับละครช่วยสื่อให้เห็นมุมมองของหนังสือพิมพ์ที่มองว่า "ไทย" เป็นคนดี เป็นฝ่ายถูก ส่วน "เขมร" เป็นคนไม่ดี และเป็นฝ่ายผิด ประเทศอื่นๆ ซึ่งเป็น "ผู้ช่วยพระเอก" ก็ย่อมจะต้องคอยสนับสนุนหรือเข้าข้างฝ่ายไทย และใน "ตอนจบ" ฝ่าย "พระเอก" คือฝ่ายไทยก็ย่อมเป็นฝ่ายชนะไปในที่สุด

4.3.1.5 อุปลักษณะเกี่ยวกับความมืด-ความสว่าง

นอกจากอุปลักษณะที่มุ่งเสนอภาพความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา และอุปลักษณะที่สะท้อนภาพของผลจากเหตุการณ์จลาจลแล้ว ยังมีอุปลักษณะอีกชุดหนึ่งที่ปรากฏในลักษณะที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างไทยกับกัมพูชามากยิ่งขึ้น นั่นคืออุปลักษณะที่เปรียบเทียบความไม่รู้จักเพื่อนบ้านของเรา กับ "ความมืด" ซึ่งทำให้มองเห็นได้ไม่ชัด ต้องอาศัยการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิด "แสงสว่าง" และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาให้ดียิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 132 เรื่องคาใจ.. 'ไทย-เขมร' ในแง่วิประวัติศาสตร์ วิทยุญาณชาตินิยมที่ร้อนลึกลับ

(มติชน 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 133 ซีรีส์ไทย-ของฟูมเฟื่อย ชนวนระเบิด มิติวัฒนธรรม..แสงสว่างกลางปัญหา
(มติชน 1 ก.พ. 46)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ในการนำเสนอเหตุการณ์จลาจลเผาสถานทูตไทยในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2546 นั้น มีการใช้อุปมาอุปไมยเพื่อสื่อภาพเหตุการณ์ ในลักษณะที่บ่งชี้ว่า ชาวสื่อลูกกลมไปรวดเร็วเหมือนไฟ ทำให้เขมร “เปิดศึก” กับไทย จนท้ายที่สุดกลับเป็น “ไฟ” เผาบ้านตัวเอง จะเห็นว่า กลวิธีนี้สะท้อน “ภาพ” ที่สอดคล้องกับกลวิธีที่ได้ศึกษามาแล้วข้างต้น

4.3.2 บุคลิกฐาน (personification)

การใช้บุคลิกฐาน (personification) หมายถึงกลวิธีที่สิ่งไม่มีชีวิตหรือมีลักษณะเป็นนามธรรมจะถูกบรรยายหรืออ้างถึงด้วยคำหรือข้อความที่ปกติจะใช้เมื่อกล่าวถึงคน (Charteris-Black 2005: 41)

การใช้บุคลิกฐานจะทำให้ผู้อ่านนึกถึงความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ และความรู้สึกที่เกี่ยวกับคน และเชื่อมโยงความคิดเหล่านั้นเข้ากับความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ และความรู้สึกที่เรามีต่อสิ่งที่ผู้เขียนกำลังกล่าวถึง

จากการศึกษาพบว่าการใช้บุคลิกฐานที่ปรากฏเด่นชัดที่สุด คือการใช้รูปภาษาที่สื่อว่า “ประเทศ” เป็น “คน” และอธิบายรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาในลักษณะที่เป็น เพื่อนบ้าน บ้านพี่เมืองน้อง ในลักษณะที่เป็นผู้ให้กับผู้รับ และในลักษณะที่คล้ายกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 134 มาตรการตอบโต้เขมรที่ “พ.ต.ท.ทักษิณ” วางออกมาถือว่าสุดยอดทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสัมพันธ์ทางการทูต การตัดเงินช่วยเหลือทุกด้านรวมแล้วราว 3 หมื่นล้าน... แต่ที่ “สุดยอด” สุดเห็นจะเป็นการประกาศปิดชายแดนไทย-กัมพูชาขั้นเด็ดขาดและไม่มีกำหนด ส่งผลให้ปอนตามแนวชายแดนที่เป็น “เงินไหลออก” โดยเปล่าประโยชน์ถูกตัดสายสะดือลงทันที...
(ข่าวสด 2 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 135 กัมพูชา ณ เวลานี้ จำเป็นต้องให้ บทเรียนที่สาสม เพื่อให้เข็ดหลาบและ จดจำ ไม่ใช่ช้อยากเผาสถานทูตของประเทศใด ก็เผากันไป
(เดลินิวส์ 3 ก.พ. 46)

นอกจากจะเปรียบเทียบประเทศเป็น “คน” แล้ว ยังมีการเปรียบเทียบแนวคิดเรื่อง “ศักดิ์ศรี” ของชาติและ “ความรักชาติ” เป็น “เลือด” ซึ่งหล่อเลี้ยงชีวิตคนอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 136 ความรักชาติรักศักดิ์ศรี มันเป็นสายเลือดของชนชาติสยาม แต่ถ้าเราจัก
 สุขุมลุ่มลึกกว่านี้ ปล่อยให้กัมพูชาแก้ปัญหาภายในของเขาเอง น่าจะ
 ดีกว่าการสุ่มไฟให้ปัญหาลูกโซน

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 137 ความรักชาติรักศักดิ์ศรี มันเป็นสายเลือดของชนชาติสยาม แต่ถ้าเราจัก
 สุขุมลุ่มลึกกว่านี้ ปล่อยให้กัมพูชาแก้ปัญหาภายในของเขาเอง น่าจะ
 ดีกว่าการสุ่มไฟให้ปัญหาลูกโซน

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

4.3.3 การอ้างถึงนอกตัวบท (allusion)

การอ้างถึงนอกตัวบท หรือการอ้างถึงโดยนัย (allusion) หมายถึง การกล่าว
 พาดพิงหรืออ้างถึงบุคคล เหตุการณ์ สถานที่และข้อความที่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์ศาสนา ใน
 ประวัติศาสตร์ ในตำนาน ในเทพนิยายปกรณัม หรือในงานวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป
 การกล่าวพาดพิงนี้อาจกล่าวอ้างโดยตรงหรือกล่าวอ้างอิงโดยนัยก็ได้ (ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา
 2544:50)

การใช้กลวิธีนี้ช่วยให้ผู้เขียนสามารถเน้นความคิดและอารมณ์ความรู้สึก หรือ
 แสดงทรรศนะของตนได้ โดยไม่จำเป็นต้องบรรยายออกมาทั้งหมด นอกจากนี้การพาดพิงถึงบุคคล
 เหตุการณ์ สถานที่ ข้อความ หรือสิ่งต่างๆ ที่ผู้อ่านทราบอยู่ก่อนหรือคุ้นเคยอยู่ก่อนแล้ว ยังช่วยให้
 ข้อเขียนนั้นๆ สามารถโน้มน้าวใจผู้อ่านได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย (Charteris-Black 2005: 10)

จากการศึกษาพบว่าในการนำเสนอเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างไทยกับ
 กัมพูชา กรณีเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงพนมเปญ เมื่อพ.ศ. 2546 นั้น มีการ
 อ้างถึงนอกตัวบทเพื่ออธิบายเหตุการณ์ และแสดงทรรศนะของผู้เขียนต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แบ่ง
 ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

4.3.3.1 การอ้างถึงบุคคลหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

ก. พระยาละแวก

ชื่อของพระยาละแวก กษัตริย์พระองค์หนึ่งของเขมรเป็นที่รู้จักของคนไทย เพราะประวัติศาสตร์ไทยบันทึกไว้ว่า ในช่วงที่กรุงศรีอยุธยาอ่อนแอ โดยเฉพาะในช่วงหลังเสียกรุงให้แก่พม่าในครั้งแรก พระยาละแวกซึ่งเป็นกษัตริย์เขมรในขณะนั้น ได้ส่งกองทัพเข้ามาโจมตีไทยหลายครั้งและกวาดต้อนคนไทยไปเป็นเชลยจำนวนมาก ดังนั้นเมื่อสมเด็จพระนเรศวรครองราชย์ จึงได้ทรงยกทัพไปตีเมืองละแวก จนสามารถประหารพระยาละแวกและปราบปรามเขมรได้อย่างเด็ดขาด

เมื่อครั้งที่สมเด็จพระนเรศวรทรงยกทัพไปตีเมืองละแวกนี้เอง มีเรื่องเล่าว่าสมเด็จพระนเรศวรได้ทรงตัดหัวพระยาละแวก แล้วเอาเลือดมามาล้างพระบาท เพื่อเป็นการลงโทษในความไม่ซื่อสัตย์และไม่สำนึกบุญคุณของพระยาละแวก ถึงแม้จะมีผู้แย้งว่าแท้จริงแล้ว สมเด็จพระนเรศวรตีเมืองละแวกแต่ไม่ได้ "ฆ่า" พระยาละแวก และมีได้ทรงตัดหัวเอาเลือดมามาล้างพระบาท (สุจิตต์ วงษ์เทศ, บรรณารักร 2544) แต่ในความรับรู้ของคนไทยจำนวนไม่น้อย ก็ยังถือเอาเรื่องราวของการ "ตัดหัวเอาเลือดมามาล้างพระบาท" นี้เป็นส่วนหนึ่งของ "ความจริง" ในประวัติศาสตร์ มีการผลิตซ้ำและถ่ายทอดผ่านสื่อสาธารณะ (public discourse) ต่างๆ โดยเฉพาะแบบเรียนและสื่อหนังสือพิมพ์ ดังจะเห็นได้จากเมื่อครั้งที่มีการเสนอข่าวกรณีพิพาทเขาพระวิหาร ในช่วงปี พ.ศ. 2501-2505 (สมปอง ขวัญประเสริฐ 2543) ก็ยังมีการอ้างถึง "ความจริง" ดังกล่าวในการเสนอข่าว

ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นในกรณีเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชาพ.ศ. 2546 กรณีของพระยาละแวกได้ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสื่อว่าคนเขมรเป็นชาติที่ไว้ใจไม่ได้มาตั้งแต่ครั้งอดีต เพื่อสื่อถึงความไม่พอใจของคนไทย และเพื่อสื่อถึงความต้องการให้รัฐใช้มาตรการโต้ตอบอย่างรุนแรงต่อกัมพูชาเพื่อให้สาสมกับความผิดที่เกิดขึ้น ลักษณะของการอ้างถึงนอกตัวบทที่พบ ปรากฏในรูปแบบของบทความ คำประพันธ์และการ์ตูน โดยมีทั้งที่อ้างถึงชื่อพระยาละแวก อ้างถึงแต่กรณีของการ "ตัดหัวเอาเลือดมามาล้างพระบาท" และที่กล่าวถึงทั้งบุคคลและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 138 ซึ่งเป็นอีกครั้งที่เขมรทำกับคนไทยอย่างเจ็บแสบ ไล่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ครั้งสมเด็จพระนเรศวร ตอนนั้นเขมรก็เป็นข้าของเรา พอพระ

นเรศวรไปออกศึก พระยาละแวกก็มาแว้งกัด ตีหัวเมืองทางอีสานของไทย
ร้อนถึงยอดกษัตริย์นักรบของเราต้องยกทัพไปปราบ ตัดหัวเอาเลือดมา
ล้างพระบาท

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 139 พร้อมจะต่อสู้พลีชีพเพื่อปกป้องปฐพี ถ้ามี "พระยาละแวก" 2546 เข้ามา
หมิ่นเกียรติ ศักดิ์ศรีความเป็นชาติของเรา ต้องตัดหัวควั่น เอาเลือดมา
ล้างอะไรก็ได้ที่เหมาะสม!

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 140

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

การอ้างถึงพระยาละแวกและกรณีการ "ตัดหัวเอาเลือดล้างพระบาท" ในตัวอย่าง
ที่ 129 นั้น ปรากฏในบทความแสดงความคิดเห็น ซึ่งใช้กรณีดังกล่าวเพื่อสนับสนุนความคิดที่ว่า
ชาวเขมรมีพฤติกรรมที่ไร้ใจไม่ได้มาตั้งแต่อดีต ขณะที่การอ้างถึงกรณีดังกล่าวในตัวอย่างที่ 130
และ 131 ในข้อเขียนประเภทบทความ และการ์ตูนนั้น จะมุ่งแสดงความรู้สึกไม่พอใจต่อชาวเขมร
โดยพาดพิงถึงเหตุการณ์ "ตัดหัวเอาเลือดล้างพระบาท" ซึ่งเป็นการลงโทษอย่างรุนแรงและสุดโต่ง
ซึ่งคงไม่สามารถปฏิบัติเช่นนั้นได้จริง เพื่อให้เกิดผู้อ่านเกิดความรู้สึก "สะใจ"

ตัวอย่างที่ 141 คือลูกคือหลานพระยาละแวก

เหมือนย้อนรอยกงล้อประวัติศาสตร์
สร้างทำชื่อแต่สื่อสมมุติกำลัง
ก็รู้เช่นเห็นชาติว่าชั่วโหด
จากยุคพระยาละแวกถึงวันนี้

ครั้งเป็นประเทศราชแต่หนหลัง
คอยให้พลังเพื่อจะโถมลอบโจมตี
ถูกลงโทษก็กราบเท้าทุกที
คือวิถีที่สืบทอดคลอจดมา

สืบความจงเกลียดและจงชัง
 เหมือนสืบความเป็นชาติกัมพูชา
 ลืมที่หนีร้อนมาพึ่งเย็น
 ลืมข้าวแดงแกงร้อนที่การุณย์
 ยามจะสิ้นแผ่นดินจะสิ้นชาติ
 ลืมวันพึ่งร่มโพธิสมภาร
 จึงประพุดติเนรคุณให้ขุนซ่อง
 ลำแดงความชิงชังโดยชั่วช้า
 เหมือนสืบสานสืบสายสืบสันดาน
 สืบภาพหยาบข้าสารพัด
ล้วนลูกล้วนหลานพระยาละแวก
 บังอาจโอหังในครั้งนี้
 จะพินาศกว่าสงครามล้างเผ่าพันธุ์
 คงร้องขอชะลอศึกอยู่ซ່อนซັบ
 ...ถ้าย่อนรอยตามงลื้อประวัติศาสตร์
 โทษที่ทำแก่ไทยไม่เกรงกลัว

เลวร้ายทั้งลับหลังและซึ่งหน้า
ซึ่งไม่เคยรู้ค่าแห่งบุญคุณ
 จำแต่ที่เป็นความเคืองชุน
 ลืมที่เคยเจือจุนและเจือจาน
 ยามพิฆาตเช่นฆ่ากันคาบ้าน
 โดยชมชานลี้ภัยหนีตายมา
 เหมือนคอยจ้องรอจังหวะจะเช่นฆ่า
 ประกาศชื่อกัมพูชาให้รู้ชัด
สืบทอดอดีตกาลที่ลอบกัด
 ความสัตย์ประการใดก็ไม่มี
 ไม่ผิดไม่แฉกทั้งน้องที่
 ถ้าคิดจะบดขยี้ก็ย่อยยับ
 กัมพูชาจะถึงวันที่แตกดับ
 ก็เหมือนกับชะลอภัยให้พ้นตัว
 คงถึงคราวต้องสิ้นชาติสิ้นคนชั่ว
ถึงตัดหัวเอาเลือดมาล้างตีน...

(ข่าวสด 2 ก.พ.46)

การอ้างถึงพระยาละแวกและกรณีการ "ตัดหัวเอาเลือดล้างพระบาท" ในตัวอย่าง
 ที่ 132 นี้ ปรากฏในคำประพันธ์ ซึ่งจะเห็นว่ามี การพาดพิงถึงพระยาละแวก เหตุการณ์ "ตัดหัวเอา
 เลือดล้างพระบาท" และรายละเอียดต่างๆ เช่น พฤติกรรมหน้าไหว้หลังหลอก เนรคุณ ลอบกัด
 เพื่อให้เกิดผู้อ่านได้เชื่อมโยงชุดความรู้ทางประวัติศาสตร์ของคนไทยที่มีอยู่เดิมเข้ากับพฤติกรรม
 ของชาวเขมรในปัจจุบัน นำไปสู่การสรุปว่าเป็นลักษณะนิสัยที่สืบทอดกันมาของชนชาติ ซึ่งอาจทำ
 ให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจที่เป็นลบเกี่ยวกับชาวเขมรได้

ข. ข้อพิพาทระหว่างไทย-กัมพูชา กรณีเขาพระวิหาร

สมปอง ขวัญประเสริฐ (2543 44-46) ซึ่งศึกษาการนำเสนอข่าวในบริบททาง
 การเมือง กรณีท่าหลวงสุรนารีและเขาพระวิหาร อธิบายว่า ปัญหาการแย่งชิงเขาพระวิหารซึ่งตั้งอยู่บน
 ยอดเขาในเทือกเขาพนมดงรักตามแนวเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชานั้น เริ่ม

ตั้งแต่ปี 2492 โดยมีฝรั่งเศสเป็นผู้จุดชนวน โดยการประท้วงเรื่องรัฐบาลไทยเข้าครอบครองเขาพระวิหาร ฝ่ายกัมพูชาเห็นว่าเขาพระวิหารเป็นของกัมพูชาโดยอ้างสนธิสัญญาที่ไทยทำกับฝรั่งเศส ซึ่งกำหนดให้เขาพระวิหารอยู่ในดินแดนของกัมพูชา ขณะที่ฝ่ายไทยนั้นเห็นว่า ทั้งๆ ที่ไม่ว่าจะตามสนธิสัญญาเดิม พ.ศ.2447 หรือตามสภาพภูมิศาสตร์กำหนดให้อยู่ในดินแดนของไทยอย่างชัดเจน การเจรจามีขึ้นหลายครั้งแต่ก็ประสบความล้มเหลว จนในที่สุดรัฐบาลกัมพูชาก็ตัดสัมพันธ์ทางการทูตกับไทยในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2501 และวันที่ 6 ตุลาคม 2502 รัฐบาลเจ้านโรดมสีหนุแห่งกัมพูชาภายใต้การสนับสนุนของฝรั่งเศส ได้ยื่นฟ้องต่อศาลโลก ขอให้ไทยถอนกองกำลังทหารออกจากเขาพระวิหาร และขอให้ศาลชี้ขาดว่าอธิปไตยเหนือเขาพระวิหารนั้นเป็นของกัมพูชา

สมปอง กล่าวว่า ประชาชนทั่วไปในขณะนั้นสนใจเรื่องเขาพระวิหารกันมาก มีการช่วยกันบริจาคเงินเป็นค่าใช้จ่ายให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นำคณะทนายความไปต่อสู้ในศาลโลก ประเทศเนเธอร์แลนด์ และมีการเขียนบทความโจมตีบทบาทของผู้นำเขมรในยุคนั้นตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ แต่ผลที่สุดใน พ.ศ.2505 ศาลโลกก็ได้ตัดสินยกเขาพระวิหารให้เป็นของกัมพูชา โดยอ้างแผนที่ฉบับแก้ไขเป็นหลักฐานสำคัญ สร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนชาวไทยจำนวนมาก จนถึงกับมีการเดินขบวนประท้วงคัดค้านดังกล่าวของศาลโลก แต่ไม่เป็นผล นับเป็นการสูญเสียดินแดนครั้งสุดท้ายของประเทศไทย หลังสิ้นสุดยุคล่าอาณานิคม

ความไม่พอใจของคนไทยจากกรณีเขาพระวิหาร ยังคงปรากฏอยู่ในหมู่คนไทย รวมทั้งนักหนังสือพิมพ์หลายคนที่เคยโตมาในช่วงเวลาดังกล่าว จนเมื่อเกิดเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงพนมเปญขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546 กรณีของการเสียดินแดนที่คนไทยมองว่าเกิดจาก “ลูกเล่น” ของคนเขมรจึงถูกหยิบยกขึ้นมาอ้างถึงอีกครั้งหนึ่ง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 142 เรื่องแบบนี้เขมรเก่งตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว เราเองก็เจ็บตั้งแต่ พระยา
ละแวก เขาพระวิหาร บ้านน้อยป่าไร่ โจรเขมรบุกเข้ามาปล้นคนไทย!

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 143 ไม่กี่สิบปีที่ผ่านมาจู่ๆกษัตริย์นโรดม สีหนุ ก็ฟ้องศาลโลกชิงเขาพระวิหาร
ไปจากไทย แต่พอเขมรสิ้นชาติไล่ฆ่าฟันกันเอง ก็สีหนุคนนี่แหละที่ชม
ชานหนีตายมาขอตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นในเมืองไทย

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 144 พิกัดแผนที่ทหารชี้ชัด "เขมรล้าเขาพระวิหาร"

ซ้ำ"สร้างวัดตัดถนน"โอบไต้หวัน้าผามออีแดง

ไทยมีหวังสูญเสียดินแดนให้เขมรซ้ำรอยประวัติศาสตร์

(มติชน 3 ก.พ. 46)

การอ้างถึงนอกตัวบทที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 142 นั้น พาดพิงถึงกรณีเขาพระวิหาร โดยร้อยเข้าเป็นชุดเดียวกันกับเหตุการณ์อื่นๆ ตามลำดับเวลา เพื่อสื่อให้เห็นว่าชาวเขมรได้ทำร้ายคนไทยมาโดยตลอดนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ขณะที่ในตัวอย่างที่ 143 ผู้เขียนพาดพิงถึงกรณีเขาพระวิหาร เพื่อสนับสนุนความคิดว่าคนเขมรนั้นแม้จะทำร้ายคนไทย แต่เมื่อถึงคราวเดือดร้อนก็ต้องมาพึ่งพาไทย ส่วนในตัวอย่างที่ 144 พาดพิงถึงกรณีพิพาทเรื่องเขาพระวิหาร ซึ่งในครั้งนั้นไทยเป็นฝ่ายเสียดินแดน เพื่อให้เห็นว่าพฤติกรรมของชาวเขมรเช่น "ล้าเขาพระวิหาร" และ "สร้างวัดตัดถนน" นั้น ส่อเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ รัฐบาลไทยจึงควรให้ความสนใจเพื่อป้องกันไม่ให้ "เสียท่า" และ "เสียดินแดน" ให้แก่กัมพูชาเช่นในอดีต

ค. เขมรแดง

ธิบัติ บัวคำศรี กล่าวถึง ประเทศกัมพูชาในยุคของเขมรแดงไว้ในหนังสือ "ประวัติศาสตร์กัมพูชา" ว่า กัมพูชาได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสเมื่อ ปี พ.ศ.2496 ภายหลังได้รับเอกราชได้เกิด ความวุ่นวายขึ้นภายในประเทศกัมพูชหลายครั้ง จนกระทั่งเมื่อวันที่ 17 เมษายน ค.ศ. 1975 เขมรแดงซึ่งยึดพื้นที่ส่วนใหญ่ในชนบทของกัมพูชาก็ได้ยึดตราทัพเข้ากรุงพนมเปญ ในสมัยการปกครองของเขมรแดงนี้ได้มีการบังคับอพยพผู้คนจากเมืองไปอยู่ในชนบทเพื่อเป็นแรงงานในภาคการเกษตร และมีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อย่างโหดร้ายทารุณเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีประชาชนชาวเขมรที่เสียชีวิตไปเป็นจำนวนมากทั้งที่ถูกสังหารและที่ตายเพราะอดอาหารและขาดการรักษาโรค (ธิบัติ บัวคำศรี 2547: 114-122)

เหตุการณ์ในครั้งนั้น นำไปสู่การแย่งชิงอำนาจกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ในกัมพูชา เป็นผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญความไม่ปลอดภัยบริเวณพรมแดน และมีผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก และกลายเป็น "ภาวะ" ในมุมมองของรัฐบาลไทยและคนไทยจำนวนหนึ่ง ดังที่เขียน ธีระวิทย์ และสุณัย ผาสุก (2543: 184) อธิบายว่า "ผู้ลี้ภัยกัมพูชานั้นเป็นปัญหาหนักอกของคนไทยและรัฐบาลไทยมาตลอด" และว่าถึงแม้จะเจรจาให้กัมพูชารับผู้ลี้ภัยกลับประเทศได้เป็นผลสำเร็จปีค.ศ. 1993 ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติซึ่งจัดโดยสหประชาชาติ แต่ "...ปัญหา

ผู้ลี้ภัยกัมพูชาหมดไปจนกระทั่งเขมรแดงวางอาวุธหมดในปลายปี 1998 ในระหว่างนั้น มีเหตุการณ์สู้รบกันหลายครั้งตามชายแดน ที่ทำให้ชาวเขมรทะลักออกมาสู่แดนไทยอีก ด้วยความเอือมระอา รัฐบาลไทยยังใช้นโยบายเก่าๆ คือให้วางอาวุธและรับไว้ชั่วคราว แล้วรีบผลักดันกลับไป เมื่อมีโอกาส ถ้าพวกเขาปลอดภัยต่อชีวิต จะเข้าไปอยู่ที่ใด ณ ช่องทางใด เป็นเรื่องของเขา ใครจะว่าอะไรก็ช่าง”

เหตุการณ์ความวุ่นวายในประเทศกัมพูชาในอดีตและ “ความช่วยเหลือและที่พักพิง” ที่ไทยได้เคยให้แก่ผู้ลี้ภัยชาวเขมรในครั้งนั้น ได้ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชาพ.ศ. 2546 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 145 หรือว่าไม่ได้ฆ่าฟันพวกเดียวกันเองนาน จนรู้สึกเหงา ก็เลยเอาสถานทูตไทย ธงชาติไทย สำนักงานธุรกิจโรงแรมของคนไทยเป็นเป้าซ้อมมือ
(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 146 เขมรลี้ภัยไปแล้วว่าเราเคยช่วยเหลืออย่างไร ตอนแรกเป็นเขมร3ฝ่าย!
(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

การอ้างถึงเหตุการณ์สมัยเขมรแดงในตัวอย่างที่ 134 นั้น ทำให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมของผู้ก่อจลาจลชาวเขมรที่ไล่ทำร้ายคนไทยกับพฤติกรรม “ฆ่าฟันกันเอง” ของคนเขมรในอดีต ให้เห็นว่าความโหดร้ายป่าเถื่อนนั้นเป็นนิสัยอีกอย่างหนึ่งของคนเขมร ขณะที่การอ้างถึง “ความช่วยเหลือ” ของไทยในตัวอย่างที่ 135 ก็เป็นการเน้นย้ำถึง “บุญคุณ” ที่ไทยมีต่อกัมพูชา และนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าคนเขมรนั้นไม่รู้จัก “บุญคุณ” ของคนไทยอีกครั้งหนึ่ง

ง. เรดการ์ด

เรดการ์ด (red guard) หรือ กองทัพแดง หมายถึง กองกำลังนักเรียนนักศึกษาที่ก่อตั้งโดยเหมาเจ๋อตุง และพันธมิตรทางการเมืองของเขาในช่วงที่มีการปฏิวัติทางวัฒนธรรมในประเทศจีน เพื่อต่อต้านและลดความน่าเชื่อถือของศัตรูทางการเมืองของเหมาเจ๋อตุงในขณะนั้น

ในการเสนอข่าวเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2546 ได้มีการอ้างถึงผู้ชุมนุมซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษาว่าเป็น “เรดการ์ด” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 147 มิวต์แต่เฝ้าสงคราม ฝรั่งเศสแยกกันอยู่ จู่ๆ ชาวเขมร ก็เล่นสงครามกับไทย เมื่อชุมนุม "เรตการ์ต" พากันบุก สถานทูตไทย และได้ปล้นเอาเอาหิ้งทรัพย์สินคนไทย ในกรุงเทพมหานคร โดยอ้างว่า "ดาราละครไทย" ไปให้ชาวเหยียบย่ำประเทศเขา....ทั้งๆ ที่ดาราสาว สุวรินทร์ คงยิ่ง นึกอย่างไรก็นึกไม่ออกว่า เคยไปพูดที่ไหน

(ข่าวสด 1ม.ค. 46)

การพาดพิงถึงกองกำลังดังกล่าว ปรากฏในบทความเพื่อแสดงทรรศนะของผู้เขียน ที่เห็นว่ากลุ่มผู้ชุมนุมที่บุกเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยและก่อความวุ่นวายในกรุงเทพมหานครนั้นน่าจะเป็นกลุ่มคนที่นักการเมืองคือ สมเด็จพระสุนทรเทพ นายกรัฐมนตรีกำพูชา จัดตั้งขึ้นเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม

4.3.3.2 การอ้างถึงวรรณกรรม

ก. ตกเขมร

ตกเขมร เป็นผลงานของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เล่าเรื่องการเดินทางไป ประเทศกำพูชาเมื่อประมาณ ปี 2495 คำว่า ตก นี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 485) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

ตก ก. ดิ่งรั้งให้สูงขึ้นอย่างถ่วงถ่วงเช่นเสียง, ดิ่งให้หลุดลอกออกมาอย่างถ่วงถ่วง; จั้วไฟที่กำลังรอกกินด้วยตัวเอง, ถ้าจั้วไฟขึ้นมาเข้าเคียวที่กำลังรอกกินด้วยตัวเองเรียกว่า ตกเคียว, ถลก ก็ว่า; ทั้งให้หลุดออก เช่น ตกหญ้า ตกเถาวัลย์; โดยปริยายหมายความว่า ยกเอาขึ้นมาพิจารณาด้วยกันเหตุผล เช่น ตกปัญหา. **ตกเขมร** ก. นุ่งผ้าโจงกระเบนดึงชายให้สูงรันขึ้นไปเหนือเข่า, ซัดเขมร ก็ว่า.

คำว่า ตก ในชื่อหนังสือตกเขมรนั้น ไม่ได้หมายถึงวิธีการนุ่งผ้าโจงกระเบนแบบหนึ่ง หากแต่หมายถึงการตกหรือ เปิดม่าน เพื่อให้คนไทยได้ทำความรู้จักประเทศกำพูชาให้ดียิ่งขึ้น

ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกำพูชา พ.ศ. 2546 ได้มีการหยิบยกชื่อหนังสือ "ตกเขมร" ขึ้นมาใช้ เพราะนอกจากจะเป็นชื่อที่ผู้อ่านส่วนใหญ่คุ้นเคยแล้ว ยังเป็นการใช้คำว่า ตก ในลักษณะที่กำกวมคือสื่อความหมายว่ายกเอาเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้นมาพิจารณากันด้วยเหตุผล หรือหมายถึงการตั้งหรือทิ้งให้หลุดลอกออกมา ซึ่งสื่อถึงการใช้มาตรการแข็งกร้าวเพื่อตอบโต้ประเทศกัมพูชาในลักษณะต่างๆ ได้อีกด้วย

ตัวอย่างที่ 148 ไทยพร้อมจะ 'ถก' เขมร?

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 149 ถลกเขมร

(ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

ข. นิทานอีสปเรื่อง หมาป่ากับลูกแกะ

นิทานอีสป เป็นนิทานที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วโลก โดยมากมักเป็นเรื่องราว สอนใจที่มีตัวละครเป็นสัตว์ต่างๆ นิทานอีสปเรื่องหนึ่งที่มีชื่อเสียงและถูกนำมาอ้างถึงเพื่อใช้อธิบายการกระทำของชาวเขมรและลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทย คือนิทานเรื่องหมาป่ากับลูกแกะ ซึ่งมีเรื่องย่อต่อไปนี้

กาลครั้งหนึ่ง มีหมาป่าตัวหนึ่งเห็นลูกแกะเดินลงมาดื่มน้ำในลำธาร หมาป่ารู้สึกดีใจที่ตนจะได้มีเหตุผลมาอ้างในการจับลูกแกะมากินเป็นอาหาร จึงร้องด่าลูกแกะไปว่า "เจ้าลูกแกะน้อย เจ้ามากรวนน้ำจนขุ่นทั้งๆ ที่ข้ากำลังกินอยู่ เจ้าบังอาจนัก ข้าต้องกินเจ้าเป็นการลงโทษ"

ลูกแกะน้อยจึงเอ่ยตอบอย่างสุภาพว่า "ท่านหมาป่า ข้าอยู่ได้น้ำ ท่านอยู่เหนือน้ำ ข้าจะทำน้ำตรงนั้นขุ่นได้อย่างไร"

หมาป่าจนด้วยเหตุผล จึงเสียดใจไปว่า "แต่ถึงอย่างไรเจ้าก็ผิดอยู่ดี เพราะเมื่อปีที่แล้วเจ้าด่าข้าลับหลัง"

"ปีที่แล้วข้ายังไม่เกิดเลยนะท่าน" ลูกแกะตอบอย่างซื่อๆ

แต่หมาป่าก็ไม่สนใจ ตรงเข้าตะครุบลูกแกะมากินในที่สุด

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนพาลกับคนชั่วมักไม่มีเหตุผลใดๆ ในการทำชั่ว

จากการศึกษาพบว่า มีการหยิบยกเอานิทานอีสปเรื่องหมาป่ากับลูกแกะ โดยยกเอาตัวละครและพฤติกรรมของตัวละครมาใช้อธิบายพฤติกรรมของชาวเขมร และสะท้อนวิธีการที่ไทยมองความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเขมร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 150 งานนี้กลายเป็นนิทานอีสปสมัยใหม่ เมื่อ "ลูกแกะ" ไล่กัด "หมาป่า" หน้าตาเฉย ...เพราะรายการทีวี 7 ที่หนังสือพิมพ์เขมรไปลงว่า ดาราสาวสุวณันท์ให้สัมภาษณ์นั้นของจริงต้นแบบของรายการก็ยังมีอยู่ แต่ ทูตเขมร นายกรัฐมนตรีเขมร ไม่เคยขอดู

(ข่าวสด 1ก.พ. 46)

หนังสือพิมพ์เลือกอ้างถึงนิทานเรื่องหมาป่ากับลูกแกะ เพื่ออธิบายว่าคนเขมรนั้นเป็นคนพาล จึงก่อจลาจลขึ้นโดยไม่สนใจเหตุผล แต่ที่น่าสังเกต คือแทนที่จะให้ไทยเป็นลูกแกะ และให้เขมรเป็นหมาป่าตามเนื้อเรื่องในนิทาน กลับให้ไทยเป็นหมาป่าและให้เขมรเป็นลูกแกะ เพื่อสื่อว่าเขมรนั้นเป็นฝ่ายที่มีกำลังด้อยกว่า แต่ก็ยังกล้าเป็นคนพาล ทำร้ายคนไทย การอ้างถึงนิทานเรื่องหมาป่ากับลูกแกะในที่นี้ จึงนับว่าช่วยสื่อความคิดที่ว่าไทย "เหนือกว่า" เขมรได้อย่างชัดเจน

ค. นิทานอีสปเรื่อง ม้าอารี

ม้าอารี ใช้เป็นสำนวนหมายถึง ใจดี ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นจนตัวเองได้รับความลำบาก มีที่มาจากนิทานอีสปเรื่อง ม้าอารี ซึ่งมีเรื่องย่อดังนี้

กาลครั้งหนึ่ง มีชาวนาชานาผู้หนึ่งเลี้ยงม้าไว้หนึ่งตัว และเลี้ยงวัวไว้หนึ่งตัว ม้าของชาวนานั้นเป็นม้าพันธุ์ดี ใช้งานได้หลายอย่างจะเอาไปแข่งก็ได้ เจ้าของเห็นความสำคัญของม้ามากกว่าวัว จึงสร้างคอกม้าเล็กๆ แบบมีหลังคาให้ม้าอยู่ ส่วนวัวนั้นเอาไปผูกไว้กับเสาเฉยๆ

วันฝนตก วัวเปียก เลยเลียบๆเคียงๆ มาที่คอกม้า เมื่อม้าเห็นวัวเปียกฝนก็สงสาร จึงอนุญาตให้วัวเอาหัวเข้ามาใต้หลังคาเพื่อหลบฝน วันต่อมาพอฝนตกอีก วัวก็รีบเข้ามาหลบฝนเอง แล้วค่อยๆ เบียดม้ามออกไปพ้นจากหลังคา ทีละน้อยๆ ด้วยความใจดีม้ามักไม่ได้ว่าอะไร ยอมยืนเปียกฝนอยู่อย่างนั้น

จนเมื่อฝนตกหลายๆ วันเข้า วัวก็เบียดม้า จนวัวได้เข้าไปอยู่ในคอกทั้งตัว ส่วนม้าก็ต้องเป็นฝ่ายออกไปยืนตากฝนอยู่นอกหลังคาจนไม่สบายและฝ่ายพอม ตอนหลังชาวนาสังเกตเห็นว่าม้าผอมลง จึงมาดูก็เห็นวัวอยู่ในคอกแทนม้า จึงจัดการเอาวัวไปผูกไว้กลางทุ่งไม่ให้มาใกล้ม้าอีก แล้วเอาม้ากลับไปเข้าคอกตามเดิม

ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชา ได้มีการอ้างถึงนิทานเรื่องม้าอารี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 151 พวกคุณอย่าลืมนะว่าเขมรเคยฆ่ากันมาก่อน ตายเป็นล้านๆคนจนเกือบหมดเมืองหลวง! ใครเห็นอย่างนี้ก็นึกว่าผีเข้าสิง! ไทยรับบทเป็น "ม้าอารี" ช่วยเหลือเกือบทุกสิ่งทุกอย่างที่เราประสบผลกระทบเรื่องผู้ลี้ภัย รับแบกภาระสารพัด แต่ยังคงมาแวงกัดกันแบบไม่ยอมใช้เหตุผล ผมว่าคนไทยมีสิทธิ์ทนไม่ได้เช่นกัน เลือดผมไม่เดือด แต่อารมณ์ผมเดือดแล้ว!

(คมชัดลึก 1ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 152 เพราะถ้ามีอะไรเลวร้ายรุนแรงไปกว่านี้ ก็หนีไม่พ้นคนไทยที่ต้องเข้าไปช่วยฟื้นฟู ตามประสาม้าอารี ที่ชอบขันอาสาจนตัวตาย

(ไทยรัฐ 1ก.พ. 46)

จากตัวอย่าง จะเห็นว่ามี การอ้างถึงนิทานอีสปเรื่อง ม้าอารี เพื่อสื่อว่ารัฐบาลไทยนั้นเป็นฝ่ายช่วยเหลือและยอมประเทศกัมพูชามากเกินไป จนตัวเองต้องเดือดร้อน ขณะเดียวกันก็สอดแทรกทัศนคติของผู้เขียนว่ากัมพูชานั้นเป็นฝ่ายที่เขาเปรียบคือรับความช่วยเหลือแล้วไม่รู้จักบุญคุณ กลับทำความเดือดร้อนให้กับไทย โดยเปรียบกัมพูชากับตัวละคร "วัว" ในนิทาน แต่ไม่ได้เอ่ยถึงตรงๆ

ง. นิทานเรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียว

น้ำผึ้งหยดเดียว เป็นนิทานที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ชื่อของนิทานเรื่องนี้ใช้เป็นสำนวน หมายถึง "เรื่องที่เกิดจากเหตุเพียงเล็กน้อย" เรื่องย่อของนิทานมีดังนี้

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง แต่ไหนแต่ไรมาชาวบ้านทุกคนต่างก็รักใคร่สามัคคีปรองดองกันด้วยดี จนวันหนึ่งมีคนหาน้ำผึ้งเดินผ่านหมู่บ้านแห่งนี้ และบังเอิญทำน้ำผึ้งหยดลงพื้นดินหนึ่งหยด

จึงจกตัวหนึ่งคลานมาพบก็ตรงเข้าเลียเป็นอาหาร แมวมาเจอจึงจกก็รีบกระโดดเข้าตะครุบ สุนัขเห็นแมวก็เข้ามา ไล่กัด เจ้าของแมวเห็นสุนัขมากัดแมวของตนเลยเอาไม้ไล่ตี เจ้าของสุนัขได้ยินเสียงร้องก็วิ่งออกมาดู พอรู้ว่าสุนัขของตนถูกเพื่อนบ้านไล่ตี จึงตรงเข้าชกตอยเจ้าของแมว ญาติของเจ้าของแมวได้ยินเสียงการต่อสู้จึงรีบออกมาช่วย ญาติฝ่ายเจ้าของสุนัขเห็นพรรคพวกของตนถูกทำร้ายก็ออกมาช่วยเช่นกัน การต่อสู้ทวีความรุนแรงขึ้น จนมีคนบาดเจ็บล้มตาย ผู้คนในหมู่บ้านจึงแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายเจ้าของสุนัข

กับฝ่ายเจ้าของแมว เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงพล้ำจนเหลือกำลังน้อยกว่า ก็ออกไปชักชวนญาติหรือ เพื่อน ๆ ของตนที่อยู่ต่างหมู่บ้านมาช่วย จนกลายเป็นสงครามกลางเมือง กว่าเจ้าเมืองจะส่งคนมายุติศึกได้ ผู้คนก็ล้มตายไปเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะต่างฝ่ายต่างขาดการยับยั้งชั่งใจ และไม่รู้จักพิจารณาเหตุผล หากเจ้าของสุนัขและเจ้าของแมวเจรจาสอบถามเรื่องราวให้เข้าใจต้นสายปลายเหตุก่อนที่จะหุนหันพลันแล่นทำอะไรไปตามอารมณ์แล้ว เหตุการณ์คงจะไม่ลุกลามบานปลายเหมือนดังกรณีของน้ำผึ้งหยดเดียวในเรื่องนี้

ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชา ได้มีการอ้างถึงนิทานเรื่องน้ำผึ้งหยดเดียวหลายครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 153 เหตุการณ์กลับทำท่าจะบานปลายกลายเป็นน้ำผึ้งหยดเดียว เมื่อชาวกัมพูชาโกรธแค้นนางเอกสาวอย่างมาก ถึงขั้นฉีกรูปทิ้งและชุมนุมประท้วงหน้าสถานทูตไทยในกรุงพนมเปญ

(ไทยรัฐ 31ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 154 ปมเหตุมาจากข่าวที่ถูกกระพืออย่างไร้หลักฐานและขาดการไตร่ตรองที่ดี จนกลายเป็นปัญหาน้ำผึ้งหยดเดียว

(คมชัดลึก 31ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 155 แต่งานนี้พลาดเพราะหยุด "น้ำผึ้งหยดเดียว" ที่ "สื่อของตัว" ก่อขึ้นไม่ได้

(มติชน 2 ก.พ. 46)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า มีการอ้างถึงนิทานเรื่องน้ำผึ้งหยดเดียว เพื่อแสดงความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ ที่มองว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุมาจากเรื่องเพียงเล็กน้อย และประกอบกับการที่คนเขมรขาดสติปัญญา ไม่รู้จักพิจารณาเหตุผลจนเกิดเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และทำให้เกิดความเสียหายขึ้น

4.3.3.3 การอ้างถึงเพลงไทยเดิมและเพลงปลุกใจ

ก. เพลงเขมรไตรโยคและเพลงเขมรไล่ควาย

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2532) ได้กล่าวถึงเพลงไทยเดิมมีชื่อเพลงขึ้นต้นด้วยชื่อชนชาติต่างๆ เช่น เขมร พม่า ลาว มอญ ฝรั่งเศส ฯลฯ ว่าเป็นเพราะเพลงเหล่านั้นมีสำเนียงเป็น สำเนียงเพื่อนบ้าน ต่างๆ กันไป ทั้งไทยเดิมที่เป็น สำเนียง ขมุ (ข่า) สำเนียงเขมร สำเนียงพม่า สำเนียงมอญ สำเนียงลาว สำเนียงญวน สำเนียงญีปุ่น สำเนียงเกาหลี สำเนียงจีน สำเนียงแขก และสำเนียงฝรั่ง และเป็นธรรมเนียมในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ว่าถ้าแต่งเพลงเลียนแบบสำเนียงชนชาติใด ต้องใส่ชื่อต้นตามชนชาตินั้น

ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชาพ.ศ. 2546 ได้มีการอ้างถึงเพลงไทยสำเนียงเขมร 2 เพลง คือเพลงเขมรไตรโยค กับเพลงเขมรไล่ควาย แต่เนื้อหาของบทความนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องเพลงไทยเดิม หากแต่เป็นความพยายามเล่นเสียงพยางค์ที่สอง ในคำว่าไตรโยค กับคำว่าวิปโยค เพื่อสื่ออารมณ์ไม่พอใจที่มีต่อชาวเขมรและปรารถนาจะให้ชาวเขมรให้รับผลจากการกระทำที่เลวร้ายของตน เพราะคำว่าวิปโยคนั้นหมายถึง "น. ความพลัดพราก, ความกระจัดกระจาย, ความจากกัน. ว. เศร้าโศก เช่น วันวิปโยค แม่น้ำวิปโยค" (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 1078)

ตัวอย่างที่ 156 ช่วย! จะร้องเพลง "เขมรไตรโยค" หรือ "เขมรไล่ควาย" ไม่ออกแน่! ต้องแต่งเพลง "เขมรวิปโยค" เท่านั้น คงมันกว่าเยอะ!

(คมชัดลึก 3 ก.พ. 46)

ข. เพลงพม่าแทงกบ

เพลงพม่าแทงกบ เป็นเพลงไทยเดิมสำเนียงพม่าทำนองเก่า ใช้ประกอบการแสดงละคร ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชาได้มีการอ้างถึงเพลงพม่าแทงกบขึ้นมา ทั้งๆ ที่เป็นเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา ทั้งนี้เพราะคำว่า "กบ" ในชื่อเพลงพม่าแทงกบนี้ ไปพ้องกับชื่อเล่นของนางสาวสุวนันท์ คงยิ่ง นักแสดงสาวไทยที่สื่อมวลชนเขมรเสนอข่าวว่าเธอไปพุดจาให้ร้ายประเทศกัมพูชาและชาวเขมร นอกจากนี้ในชื่อเพลงยังมีคำว่าแทง ซึ่งหมายถึง "การเอาของแหลมทิ่มหรือปักเข้าไป" การอ้างถึงเพลงพม่าแทงกบนี้จึงสื่อความหมายว่าเป็นเหตุการณ์ที่ทำร้ายนางสาวสุวนันท์ คงยิ่ง นักแสดงสาวไทยนั่นเอง

ในการอ้างถึงเพลงพม่าแทงกบ เนื่องจากไม่ใช่เหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่า แต่เป็นความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา จึงมีการแปลงให้เป็น *เขมรแทงกบ* หรือผวนเป็น *ขมบแทงเกร็น* เพื่อให้ตรงกับความหมายที่ต้องการจะสื่อมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนคำว่า *แทง* เป็น *ย่ำ* ซึ่งใช้เป็นสำนวน หมายถึง รุมทำร้าย หรือทำให้บาดเจ็บ เพื่อเน้นความหมายให้หนักแน่นมากยิ่งขึ้นดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 157 'เขมรแทงกบ!'

...เรื่อง "เขมรแทงกบ" แสดงโดยดาราระดับประเทศ แต่ข้ามเขตแดนไทย-กัมพูชา อี้อฮา จนชาวบ้านตาดำงว่าใครสามารถถูเรื่องสร้างขึ้นมา จนเนาแบบอภิมหาอมตะนิรันดร์กาลได้อย่างไร!

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 158

(มติชน 31ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 159 เขมรย่ำกบ

...ลืมนึกขึ้นมาก็เจอเพลง "พม่าแทงกบ" แล้ว ตอนนี้มีอีกแล้ว เจอ "เขมรย่ำกบ" ไม่ สลบ ก็ สะลึมสะลือ!

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

การอ้างถึงเพลงพม่าแทงกบ ซึ่งดัดแปลงเป็นเขมรแทงกบในตัวอย่างข้างต้น โดยเฉพาะในตัวอย่างที่ 1 และ 3 ซึ่งปรากฏเป็นข้อบทรูปลักษณ์ นอกจากจะเป็นกลวิธีในดึงดูดความสนใจของผู้อ่านแล้ว ยังสื่อถึงพฤติกรรมของคนเขมรที่ทำให้เกิดเหตุการณ์วุ่นวาย ทำร้ายคนไทย จนกลายเป็นการ "ทิ่มแทง" และทำร้ายจิตใจของ "กบ" สุวนันท์ คงยิ่ง

ค. เพลงต้นตระกูลไทย

เพลงต้นตระกูลไทย เป็นเพลงปลุกใจในยุคจอมพลป. พิบูลย์สงคราม ประพันธ์โดย พลตรีหลวงวิจิตรวาทการเพื่อใช้ประกอบละครชุดอาณาจักร ซึ่งแต่งในระหว่างปีพ.ศ.2497-2500 เป็นเพลงที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปลุกฝังให้มีความรักชาติ รู้จักคุณบรรพชนที่ได้สละเลือดเนื้อรักษาไว้ซึ่งผืนแผ่นดินที่เราได้อาศัยอยู่อย่างสุขสบาย มีเนื้อเพลงท่อนสร้อยว่า "ต้นตระกูลไทย ใจท่านเหี่ยมมหาญ ชาติดินแดนไทย ไว้ให้ลูกหลาน สู้จนสูญเสีย แม้ชีวิตของท่าน เพื่อถนอมบ้านเมือง ไว้ให้เราลุกขึ้น เกิด พี่น้องไทย อย่าให้ชีวิตสูญเปล่า รักชาติยิ่งชีพของเรา เหมือนดังพงศ์เฝ้า ต้นตระกูลไทย..."

การอ้างถึงเพลงต้นตระกูลไทยในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชาพ.ศ. 2546 ปรากฏในข้อเขียนแสดงความคิดเห็น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 160 ผมอยากฟังเพลง "ต้นตระกูลไทย" ใจจะขาด ทำอย่างนี้หยามกันชัดๆ
(คมชัดลึก 3 ก.พ. 46)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าผู้เขียนอ้างถึงเพลงเพื่อนำเสนอประเด็นเรื่อง "ชาติ" และ "เกียรติภูมิของชาติ" ได้ โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวออกมาตรงๆ

4.3.4 การใช้คำถามวาทศิลป์ (rhetorical question)

คำถามวาทศิลป์ หมายถึง คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่เว้นที่ว่างให้ผู้อ่านได้คิดหาคำตอบเอง และผู้เขียนก็คาดหวังให้ผู้อ่านคิดตอบให้ได้อย่างถูกต้องตรงกับที่ผู้เขียนต้องการ (Fowler 1991: 40) การใช้คำถามวาทศิลป์จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เขียนไม่แสดงความคิดเห็นของตนออกมาตรงๆ แต่ใช้วิธีตั้งคำถามพร้อมทั้งแสดงผลสนับสนุนเพื่อโน้มน้าวผู้อ่านให้ไปสู่คำตอบที่ผู้เขียนต้องการ

ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546 หนังสือพิมพ์มีการใช้คำถามวาทศิลป์ในลักษณะต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 161 จูๆ ก็มีคนภูขาว "น้องกบ" ดูหมิ่นคนเขมร โดยเฉพาะทวงคืน "นครวัด" ทั้งๆ ที่ในประวัติศาสตร์ที่เคยเกิดปัญหาระหว่างไทย-เขมรเป็นเรื่องของ "เขาพระวิหาร" ไม่ใช่ "นครวัด" ซึ่งไม่เคยมีปัญหาระหว่างกันเลย

แล้วจะเป็นไปได้หรือที่ระดับผู้นำประเทศเขมร ซึ่งออกมาให้สัมภาษณ์ เรื่อง "น้องกบ" กับ "นครวัด" ที่ว่านี้ให้กลายเป็นประเด็นใหญ่โต จะไม่รู้ หรือไม่สะกิดใจข้อเท็จจริงตรงนี้

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 162 'เพื่อน' จริงหรือ?

.....

ทำให้เราต้องถามว่านี่คือ "เพื่อนบ้าน" หรือ "ศัตรู" กันแน่!

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

จากตัวอย่างที่ 148 และ 149 จะเห็นว่าผู้เขียนตั้งคำถามใช้รูปประโยคคำถาม คือ เป็นไปได้หรือ จริงหรือ และหรือ...กันแน่ โดยไม่ได้ตอบคำถาม แต่ให้เหตุผลสนับสนุนที่เป็น ข้อมูลและบทวิเคราะห์ เพื่อนำผู้อ่านไปสู่คำตอบที่ต้องการ กลวิธีนี้ช่วยให้ผู้เขียนไม่ต้องแสดงความ คิดเห็นในลักษณะกล่าวโทษสมเด็จฯ จนหรือกล่าวตำหนิคนเขมรอย่างตรงไปตรงมา ทำให้น้ำหนักความรุนแรงของถ้อยคำที่ใช้เบาลง เช่น แทนที่จะพูดว่า สมเด็จฯ เชนอยู่เบื้องหลังการ ฉลาด หรือ เขมรไม่ใช่ "เพื่อน" / เขมรคือ "ศัตรู" ของไทย ผู้เขียนกลับเลือกใช้ประโยคคำถามที่ไม่ ต้องการคำตอบ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบทัศนคติของผู้เขียนและคิดเห็นคล้อยตามด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 163 ผมคิดว่าการเมืองแบบเขมรที่หาเสียงแล้วด่ากันเองไม่หน้าใจ ต้องหาเสียง ด้วยการหยิบเอาเรื่องเพื่อนบ้านมาด่ากันต่อหน้าเหล่าครี ที่เป็นที่มาที่ไป ของเรื่องที่เป็นข่าวที่ทำให้เสียความรู้สึกและเกิดอารมณ์รุนแรงกันขึ้นใน ขณะนี้

เข้าใจว่าข่าวดังกล่าว ในท้ายที่สุดก็คงจะเจียบหายไปเหลือไว้แต่ ความจดจำอันขาดวัน เพื่อบอกให้เรื่องใหม่ปะทุขึ้นมาในเวลาอันเหมาะสม แต่ถ้าหากมีเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นมาบ่อยๆ ทำให้หงุดหงิดในหัวใจ ผมอยาก เสนอทางออกอันหนึ่งที่คนในธุรกิจท่องเที่ยวอาจจะไม่ชอบ

ผมว่าคนไทยเราหยุดไปเที่ยวเขมรกันสักปีสองปี ดีมั๊ยครับ

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 164 มั่นนำคบหาเป็นเพื่อนบ้านกันต่อไปมั๊ยล่ะครับ...

(คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 150 และ 151 เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเพื่อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติคือแทนที่จะเสนออย่างตรงไปตรงมาให้ “เลิกคบ” กับเขมร หรือ เลิกไปเที่ยวเขมร ผู้เขียนเลือกใช้วิธีการเลือกใช้ประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ เพื่อให้ผู้อ่านได้ตัดสินใจด้วยตนเอง ขณะเดียวกันผู้เขียนก็นำเสนอข้อสนับสนุนเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านตัดสินใจอย่างที่ต้องการ

ตัวอย่างที่ 165 ผมไม่กล้าหลับตานึกภาพว่าหากคนกลุ่มนี้เกิดคิดร้ายขึ้นมาจะเกิดอะไรขึ้น
(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

การใช้คำถามวาทศิลป์ในตัวอย่างที่ 152 มีลักษณะที่แตกต่างจากตัวอย่างที่ 148-149 คือ เป็นการใช้รูปประโยคคำถามแบบสมมติเงื่อนไข ซึ่งผู้เขียนเองนั้น ถึงแม้จะบอกว่า “ไม่กล้าหลับตานึกภาพ” แต่ก็ได้ให้ภาพของแรงงานชาวเขมรในประเทศไทยว่าเป็น “บุคคลอันตราย” ไปก่อนแล้ว และอาจจะโน้มน้าวให้ผู้อ่านที่ “หลับตานึก” และ “เห็นภาพ” อย่างเดียวกัน เกิดความรู้สึกหวาดระแวงและไม่ไว้ใจแรงงานชาวเขมรที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยได้

4.3.5 การใช้สำนวน

ขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) ได้กล่าวถึงความหมายของสำนวนไว้ว่า

...อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา แต่ให้มีความหมายในคำพูดนั้นๆ คนฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไปจนอยู่ตัวแล้ว แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังก็อาจไม่เข้าใจได้ทันที ต้องคิดจึงเข้าใจหรือบางทีคิดแล้วเข้าใจไปอย่างอื่นก็ได้ หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้ เราเรียกกันว่า “สำนวน” (กาญจนาคพันธุ์ 2543: 1)

การใช้สำนวนมีข้อดีคือช่วยให้ผู้อ่านที่ใช้ภาษาเดียวกันสามารถเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้ทันที นอกจากนี้สำนวนยังช่วยสื่อทัศนคติของผู้เขียน และโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามได้

จากการศึกษาการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจลาจลในประเทศกัมพูชาพ.ศ. 2546 พบการใช้สำนวนเพื่ออธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึก ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักหนังสือพิมพ์ ดังต่อไปนี้

4.3.5.1 สำนวนที่ใช้บรรยายพฤติกรรมของผู้นำกัมพูชา

สำนวนที่ใช้แสดงพฤติกรรมของผู้นำกัมพูชาที่พบ ได้แก่ *ควันออกหู, เส้นตัน, หูเบา ฟิงหูไว้หู, ปั้นน้ำเป็นตัว, ดีดลูกคิดรางแก้ว, ตกกระไดพลอยโจน, ตกรถไฟ, ปลุกผี, เกาะ ขายกระโปรง, น้ำเน่า, ปาหี*

จะเห็นว่าสำนวนที่พบนี้ มีการวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของผู้นำกัมพูชาว่าไม่เหมาะสมและขาดคุณภาวะ เช่น *เส้นตัน หูเบา น้ำเน่า* และนำไปสู่ความวุ่นวาย เช่น *ปลุกผี ปาหี* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 166 “...ไม่น่าเชื่อผู้หลักผู้ใหญ่อย่างนายกฯ สุรนันทน์ของกัมพูชาจะเส้นตันสั่งห้ามทีวีแพร่ละครของหนูกบ สุรนันท์ คงยิ่ง โดยตาเด็กรุ่นลูกรุ่นหลานเสียผู้เสียคน เพราะเชื่อ(ข่าวลือ)ว่าหนูกบกล่าวหาเขมรขโมยนครวัดไปจากไทย...***... เจ้าตัวเขาก็ตกใจ ไร้! เรื่องเช่นนี้ไม่ได้ย่อในจิตใจคนไทยเลย ไม่ว่าจะดารานหรือคนธรรมดา...ข่าวลือเชิงทำลายเช่นนี้ก็เคยเกิดในลาวจนนักร้องสาวนิโคลแทบช็อกเพราะ “ไม่จริง” ทั้งนั้น..หนูหนักๆ ไว้ บางเรื่องต้อง ฟิงหูไว้2หู!?...”

(เดลินิวส์ 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 167 สั่งเวยความบ้าคลั่งและพวกบ้าอำนาจ ปั้นน้ำเป็นตัว อาศัยกระทั่ง ขายกระโปรงผู้หญิงตัวน้อยๆ สร้างสถานการณ์อย่างบัดซบที่สุด

(ไทยรัฐ 1ก.พ. 46)

4.3.5.2 สำนวนที่ใช้บรรยายพฤติกรรมของสื่อมวลชนกัมพูชา

สำนวนที่ใช้แสดงพฤติกรรมของผู้นำกัมพูชาที่พบ ได้แก่ *มั่วนิ่ม, เมาท, ใส่ไฟ, ปั้นน้ำเป็นตัว, สาดโคลน, ใส่ร้ายป้ายสี, ป้ายชี้, จับแพะชนแกะ, ยกเมฆ, ใส่สีตีไข่, นั่งเทียน*

จากสำนวนที่พบ จะเห็นว่าภาพของสื่อมวลชนกัมพูชาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันไทยนั้น คือการเป็นผู้สร้างและเผยแพร่ข่าวเท็จไปสู่มวลชน เป็นสื่อมวลชนที่ “ไร้จรรยาบรรณ” และนับว่ามีมาตรฐานที่ยัง “ล้าหลัง” เมื่อเทียบกับสื่อมวลชนในประเทศไทย

ตัวอย่างที่ 168 แต่ที่แน่ๆ งานนี้ “กบ-สุรนันท์” ก็กลายเป็นตัวละครที่ถูกใส่สีตีไข่ละเอะไปเรียบร้อยโรงเรียนเขมรแล้ว

(คมชัดลึก 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 169 เผยต้นตอข่าวลือ นสพ.รัศมีอังกฤษมีข่าวนี้มั่วมีกระพือข่าว บก.จับแพะชนแกะ
(ไทยรัฐ 29ม.ค. 46)

4.3.5.3 ส่วนวนที่ใช้บรรยายลักษณะนิสัย, พฤติกรรมและสภาพของคนเขมร

ส่วนวนที่ใช้บรรยายลักษณะนิสัย, พฤติกรรมและสภาพของคนเขมร ได้แก่ ลืมตา
อ้าปาก, เขียนด้วยมือลบด้วยเท้า, ทูบหม้อข้าว, งอมพระราม, ถอยหลังลงคลอง, เพื่อนเราเผา
เรือน, หอกข้างแคร่

จากส่วนวนที่พบ จะเห็นว่าภาพของเขมรในสายตาของคนไทยนั้นเป็นชาติ
“อ่อนแอ” ที่ต้องพึ่งพาไทยจึงสามารถเอาตัวรอด (ลืมตาอ้าปาก) ได้ แต่เมื่อเอาตัวรอดแล้วกลับ
ก่อเหตุจลาจลขึ้น ซึ่งเท่ากับเห็นการทำร้ายตัวเอง (เขียนด้วยมือลบด้วยเท้า, ทูบหม้อข้าว) ทำให้
ตัวเองต้องอยู่ในสภาพที่ย่ำแย่ (งอมพระราม) และต้องใช้เวลาพัฒนาประเทศอีกนาน (ถอยหลัง
ลงคลอง) นอกจากนี้การนำเสนอว่าชาวเขมร ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดของไทย ก่อความ
เดือดร้อนให้แก่ไทยโดยไม่มีเค้าหรือสัญญาณมาก่อน (เพื่อนเราเผาเรือน หอกข้างแคร่) ย่อมช่วย
สะท้อนภาพของเขมรที่ “ไว้ใจไม่ได้” ในสายตาคนไทยให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 170 ไทยเรานี้แหละคือเบื้องหลังความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวง แต่พวกเขากลับ
เขียนด้วยมือและลบด้วยเท้า

(คมชัดลึก 2 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 171 ข้าวปลาอาหารที่คนเขมรรับประทานกันอยู่นั้น “หม้อหุงข้าว” เป็นของคน
ไทย ถึงเวลาแล้วที่นักธุรกิจไทยจะขน “หม้อหุงข้าว” กลับถิ่น

(ข่าวสด 2 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 172 หารู้ไม่ว่า ปฏิบัติการโหด บนพื้นฐานของความรักชาตินั้น เป็น การทุบ
หม้อข้าว จุดไฟเผาบ้านตัวเองแท้ๆ!

(คมชัดลึก 3 ก.พ. 46)

4.3.5.4 ส่วนวนที่ใช้บรรยายพฤติกรรม สภาพและความรู้สึกของคนไทย

ส่วนวนที่ใช้บรรยายพฤติกรรม สภาพและความรู้สึกของคนไทยที่พบ ได้แก่ แพะ
เจ็บแล้วต้องจำ และ ดินกลบหน้า แสดงให้เห็นว่าคนไทยมองว่าตนเองตกเป็นเหยื่อเหตุจลาจลใน
ประเทศกัมพูชา และรู้สึกโกรธแค้นเพราะการกระทำของชาวเขมรที่ก่อจลาจลในครั้งนี้มาก

ตัวอย่างที่ 173 แม้รัฐบาลกัมพูชาจะยอมขอโทษ พร้อมชดใช้ค่าเสียหายทุกประการ แต่ก็คงไม่สามารถเยียวยาบาดแผลที่ยังค้างคาอยู่ในใจคนไทยทุกคน โดยเฉพาะการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ที่ต่อให้ ดินกลบหน้า ก็ยากจะลืม (ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

4.3.5.5 ส่วนวนที่ใช้บรรยายพฤติกรรมของรัฐบาลไทย

ส่วนวนที่ใช้บรรยายพฤติกรรมของรัฐบาลไทย ได้แก่ ไม่สังฆกรรม, ตาต่อตา ฟันต่อฟัน, เกลือจิ้มเกลือ, เกลือผสมน้ำตาลจิ้มเกลือ, อ่อนนอกแข็งใน, กระสุนนัดเดียวได้นกหลายตัว ล้อมคอก , ดูหนังดูละครแล้วย้อนดูตัว

ส่วนวนที่ใช้แสดงให้เห็นทัศนคติของหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนให้รัฐใช้มาตรการที่รุนแรงต่อประเทศกัมพูชา (ไม่สังฆกรรม, ตาต่อตา ฟันต่อฟัน, เกลือจิ้มเกลือ) และเสียงสนับสนุนให้ใช้มาตรการที่ไม่รุนแรงเกินไป (เกลือผสมน้ำตาลจิ้มเกลือ, อ่อนนอกแข็งใน) ตลอดจนเสียงวิพากษ์วิจารณ์นโยบายที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาล (ล้อมคอก) และเสียงเตือนให้รัฐบาลและคนไทยใช้เหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนและหันกลับมาทบทวนตนเองด้วยว่าปฏิบัติต่อเพื่อนบ้านอย่างไร (ดูหนังดูละครแล้วย้อนดูตัว)

ตัวอย่างที่ 174 นายกฯ กร้าวแค่ขอโทษ"มันไม่พอ" ประกาศไม่สังฆกรรม จนกว่าจะได้รับคำอธิบายที่น่าพอใจ-เอาตัวคนผิดมาลงโทษ (มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 175 ระวัง ใช้กลยุทธ์นี้บ่อยๆ ระวังจะโดนสวนกลับแบบ "ตาต่อตา ฟันต่อฟัน" แล้วจะหาว่าไม่เตือน (คมชัดลึก 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 176 อย่างกระทำการอันใดให้รุนแรงไปกว่านั้น ขอแต่เป็นเพียงการเอาเกลือผสมน้ำตาลจิ้มเกลือก็เป็นพอ (ข่าวสด 3 ก.พ. 46)

4.3.5.6 ส่วนวนที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา

ส่วนวนที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา ได้แก่ ลิ้นกับฟัน, หยิกเล็บเจ็บเนื้อ, ไฟสุ่มซอน, เอาพิมเสนไปแลกกับเกลือ

จากสำนวนที่ปรากฏ สะท้อนทัศนคติที่คนไทยมีต่อประเทศกัมพูชา ซึ่งมีทั้งที่มองว่าประเทศใกล้เคียง ย่อมมีกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดา (ลื่นกับพิน) และแสดงทัศนคติว่าการใช้มาตรการรุนแรงต่อกัมพูชานั้น ในที่สุดก็อาจจะส่งผลกระทบต่อไทยด้วย (หยิกเล็บเจ็บเนื้อ) ขณะเดียวกันก็มีผู้ที่มีมองว่าประเทศกัมพูชานั้นเป็น “ปัญหา” ที่เรื้อรังสำหรับประเทศไทย และมองว่าคนไทยนั้น “สูงค่า” กว่าคนเขมร

ตัวอย่างที่ 177 อย่าเอาพิมเสนไปแลกกับเกลือ...ค่าของชาติเราสูงส่งกว่าเยอะ

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 178 บางทีหอกข้างแคร่นี้แหละ คืออันตรายที่เรามองข้ามตลอดเวลา

(คมชัดลึก 1ก.พ.)

สำนวนที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้น โดยมากจะแสดงทัศนคติในทาง “ลบ” ต่อเขมร สะท้อนภาพของ “เขมร” ในลักษณะที่ “โง่เขลา” ทำให้ตนเองต้องเดือดร้อน ภาพของเขมรที่ “ไว้ใจไม่ได้” เพราะสร้างข่าวลือและคอยสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประเทศไทย และภาพของ “เขมร” ที่ต้อง “พึ่งพาไทย” ขณะที่ภาพของฝ่ายไทยที่สะท้อนผ่านการเลือกใช้สำนวนต่างๆ นั้น แสดงให้เห็นว่าไทยเป็นฝ่าย “ถูกกระทำ” เป็นกลุ่มคนที่ “มีค่า” และอยู่ในฐานะที่สามารถจะแสดงอำนาจที่ “เหนือกว่า” อีกฝ่ายได้

การใช้โครงสร้างทางวาทศิลป์ ได้แก่ อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน การอ้างถึงนอกตัวบท คำถามวาทศิลป์ และการใช้สำนวน ที่ปรากฏในบริจเฉทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย กรณีเหตุการณ์เผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศกัมพูชา พ.ศ.2546 สะท้อนภาพของ “เขมร” ในลักษณะที่ไม่ฉลาด ป่าเถื่อน ไว้ใจไม่ได้ ต้องพึ่งพาไทย เป็น “ผู้ร้าย” และเป็น “ศัตรู” ของคนไทยทั้งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับภาพที่สะท้อนผ่านกลวิธีทางภาษาอื่นๆ ที่ได้ศึกษามา

4.4 การใช้ข้อสมมติเบื้องต้นเป็นเครื่องมือ

ซิมป์สัน (Simpson 1993: 124-125) กล่าวถึงความเชื่อเบื้องต้นในภาษาว่า เกิดขึ้นได้จากการใช้คำบางคำ หรือวลีบางประเภท ที่มีได้มีความหมายแต่เฉพาะที่กำลังถูกใช้อย่างถึงแต่ยังเกี่ยวพันไปถึงการกระทำอื่นที่ด้วย เช่น คำกริยาว่า stop ไม่ได้มีความหมายเพียงคำว่า ‘หยุด’ หรือ ‘เลิก’ เท่านั้นแต่ยังแนะนำความว่ามีกรกระทำบางอย่างที่เกิดขึ้นก่อนที่จะหยุดลงด้วย ตัวอย่างเช่น

- a) The dog has stopped sleeping in its kennel.
 b) The dog has previously slept in its kennel.

ในการกล่าวข้อความ (a) ผู้พูดก็ได้ชี้ให้เห็นว่าข้อความ (b) เป็นจริง ผู้พูดได้เน้นความหมายในข้อความ (b) ให้แก่ผู้ฟังไปโดยปริยาย โดยไม่ต้องชี้แจงหรือบอกอย่างตรงๆ เนื่องจากความหมายของคำว่า stop ทำให้ผู้ฟังสันนิษฐานได้ว่าเหตุการณ์ b เกิดขึ้นไปก่อนแล้ว

คำที่มีความหมายในลักษณะดังกล่าวนี้ เมื่อนำมาใช้อ้างถึง สามารถทำให้สิ่งที่ไม่เป็นความจริงหรือยังไม่แน่ใจว่าจะจริง กลายเป็นเรื่องจริงไปได้ เช่นในตัวอย่างข้างต้น ข้อความ a สามารถยืนยันความเป็นจริงของข้อความ b ได้ โดยที่ผู้ฟังมักไม่ทันคิดถึงหรือย้อนกลับไปถามว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าการหยุดนั้นเป็นจริงหรือ

การใช้ข้อสมมติเบื้องต้นเป็นเครื่องมือ จึงเป็นการใช้รูปภาษาหรือโครงสร้างภาษาที่สื่อนัยยะว่ามีเหตุการณ์บางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้นก่อนหน้านั้นหรือสิ่งที่พูดถึงอยู่นั้นมีอยู่จริงๆ

4.4.1 การเน้นถึงเรื่องไม่ดีที่ปิดบังไว้

จากข้อมูลพบว่าสื่อใช้กริยา “แฉ” หลายครั้ง แฉ หมายถึง แฉ, ตีแผ่, เปิดเผย (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 340) การใช้คำว่า แฉ เน้นความว่าก่อนหน้าที่จะตีแผ่หรือนำมาเปิดเผยนั้น ต้องมีอะไรที่ซ่อนเร้นหรือปิดบังอยู่ ซึ่งมักจะเป็นเรื่องที่ไม่ดี ในงานวิจัยนี้พบการใช้คำกริยา แฉ ในพาดหัวข่าวและวรรคนำ เวลาหนังสือพิมพ์จะนำเสนอคำให้สัมภาษณ์ของคนไทยเกี่ยวกับเหตุจลาจลที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศกัมพูชา

ตัวอย่างที่ 179 'กบ' ยันไม่เคยพูด

แฉต้นตอ นสพ.เขมรให้ร้าย

(ไทยรัฐ 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 180 แฉเหตุการณ์จลาจลกลางกรุงพนมเปญสุดหฤโหด

มีอบคลังถือปืน – มีดตามไล่ฆ่าคนไทยไปทั่ว

(ข่าวสด 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 181 ผจก.สาวแฉ นาที่'เขมรทมิฬ'จ้องข่มขืน!

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

นอกจากนี้ เมื่อนำเสนอคำให้สัมภาษณ์ของแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐของประเทศไทย เกี่ยวกับสาเหตุและเบื้องหลังของเหตุจลาจลที่เกิดขึ้น ก็มักจะใช้คำว่า แฉ เช่นกัน ซึ่งช่วยยืนยันว่ามีเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นก่อนหน้าและถูกปิดบังเอาไว้ การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวจึงยิ่งยั่วยุให้ภาพของ “เขมรไว้วางใจไม่ได้” ปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 182 แฉมีคนปั่นกระแส

(คมชัดลึก 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 183 แฉเหตุฝ่ายค้านปลุกกระแสต้าน

(มติชน 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 184 'บักจิว' แฉ มีอำนาจรัฐหนุน

(ไทยรัฐ 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 185 ส.จ.แฉเสียดินแดนเชิงเขาแล้ว

(มติชน 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 186 แฉอุบายเขมรไล่ธุรกิจไทย

(ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

นอกจากนี้ยังพบการใช้กริยาที่แนะนำว่า ไทยมีอำนาจเหนือกว่าและมีบุญคุณเหนือชาวเขมร เช่นคำกริยา เนรคุณ ซึ่งมีความหมายว่า “อกตัญญูไม่รู้คุณ, ไม่สำนึกถึงบุญคุณ”

ตัวอย่างที่ 187 ชมรมขอปเปอรืประท้วงเนรคุณ

.....

จากเหตุนำพระบรมฉายาลักษณ์และธงชาติไทยมาเหยียบย่ำ และเผาทำลาย เหมือนย่ำยี้หัวใจคนไทยทั้งชาติ เรียกร้องจับกุมคนที่ทำผิดมาลงโทษให้ได้ และจะไม่รับรองความปลอดภัยชาวกัมพูชาที่อยู่ในประเทศไทย หากสิ่งที่ร้องขอไม่เป็นผล เนื่องจากประเทศไทยให้ที่พักพิง อาหารในยามที่เกิดสงครามในกัมพูชา การกระทำครั้งนี้ถือว่า เนรคุณ

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 188 นายกชนอมตาเนรคุณไปให้พัน

.....

คนพวกนี้เนรคุณประเทศไทยที่ให้งานทำ มีที่อยู่กิน เอาไว้ไม่ได้ ต้อง
ไล่ให้พ้นประเทศไทยโดยเร็ว

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 189 คนไทยต้อง หนีตายหัวซุกหัวซุน ลี้มบุญคุณข้าวแดงแกงร้อนเมื่อครั้ง
สิ้นชาติรู้ยังง้อปล่อยให้เขมรแดง ไล่ฆ่า เสียให้หมด จะได้ไม่มีชีวิตอยู่มา
เนรคุณคนไทย!?

(ไทยรัฐ 3 ก.พ. 46)

โดยปกติเมื่ออ่านข่าว เรามักจะไม่ได้หยุดคิดว่าข้อความที่อ่านแสดงว่าผู้เขียนมี
ความคิดความเชื่ออะไรแอบแฝงอยู่หรือไม่ กลวิธีและความเป็นลักษณะที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้น
นี้ จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการสื่อภาพ ซึ่งในที่นี้คือภาพของคนเขมรที่ "ป่าเถื่อน" "ไว้ใจไม่ได้" และ
"เนรคุณ" ไปสู่ผู้อ่านได้โดยไม่รู้ตัว

4.4.2 การแนะนำการจลาจลมีเงื่อนไข

การใช้นามวลี เช่น *เกมการเมือง การกลั่นแกล้ง เรื่องลึกลับซึ่ง แผนสกปรก เบื้องลึก
เบื้องหลัง จอมบงการ ผู้อยู่เบื้องหลัง* ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์แนะนำ เหตุการณ์จลาจลที่เกิดขึ้นมี
"เบื้องหลัง" ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการเมืองภายในประเทศกัมพูชา

ตัวอย่างที่ 190 จอมบงการคือใคร

(มติชน 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 191 แผนเกมการเมืองบ้านมือบ

(มติชน 1 ก.พ. 46)

การที่หนังสือพิมพ์ใช้นามวลีว่า *เกมการเมือง* เท่ากับเป็นการยืนยันว่ามีการ
"เล่นเกม" เกิดขึ้นจริงในแวดวงการเมืองของกัมพูชา และเกมดังกล่าวนี้เองที่เป็นสาเหตุของการ
ชุมนุมและการจลาจลที่เกิดขึ้น ถึงแม้ในขณะนั้นจะยังไม่มีใครทราบสาเหตุที่แท้จริงของเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้นและไม่ทราบ "เกม" ดังกล่าวมีจริงหรือไม่ แต่การที่หนังสือพิมพ์เลือกใช้คำนามวลีในลักษณะนี้

ก็มีส่วนช่วยทำให้สิ่งที่ไม่เป็นความจริงหรือยังไม่แน่ใจว่าจะจริง กลายเป็นเรื่องจริงขึ้นมาได้ในความคิดของผู้อ่าน

กลวิธีทางภาษาในข้อ 4.4.1 และ 4.4.2 เหล่านี้เสนอภาพของเขมรที่ "ไว้ใจไม่ได้" เพราะสร้างข่าวเท็จ ก่อเหตุจลาจล และใช้คนไทยเป็นเครื่องมือทางการเมือง นอกจากนี้ยังเสนอภาพของเขมรที่ "ป่าเถื่อน" และ "เนรคุณ" ซึ่งสอดคล้องกับภาพที่ปรากฏในบริจเฉทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยผ่านกลวิธีทางภาษาอื่นๆ

4.5 การใช้รูปประโยค

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544: 211-212) จำแนกรูปประโยคในภาษาไทยออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ 1) ประโยคกรรตุ หมายถึง ประโยคที่เรียงให้กรรตุการก (ผู้ทำ) ไว้หน้าประโยค 2) ประโยคกรรม หมายถึง คือประโยคเอากรรมการก (ผู้ถูกทำ) ขึ้นมาไว้ข้างหน้าประโยค 3) ประโยคกริยา หมายถึง ประโยคที่เอาบทกริยาได้แก่ เกิด มี ปรากฏ ขึ้นไว้หน้าบทประธาน 4) ประโยคการิต ได้แก่ ประโยคที่เอาการิตการก (ผู้รับใช้) ไว้ตำแหน่งต้นของประโยค พระยาอุปกิตศิลปสาร อธิบายว่า หากต้องการเน้นที่ส่วนใด ก็ให้วางไว้ที่ตำแหน่งต้นประโยค

ลักษณะรูปประโยคที่พบมากในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546 คือ ประโยคกรรม ที่มีคำว่า "ถูก" นำหน้ากริยาของประโยค

ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเขมรในสื่อหนังสือพิมพ์รายวันของไทย จะพบการใช้รูปประโยคกรรม "ถูก" ตั้งแต่เริ่มมีข่าวว่าสมเด็จพระนายนายกรัฐมนตรีกัมพูชาไม่พอใจการให้สัมภาษณ์ของเธอและมีข่าวลือโจมตีการให้สัมภาษณ์ของเธอเกี่ยวกับประเทศกัมพูชา

ตัวอย่างที่ 192 "ทบ-สุวพันธ์ คงยิ่ง" เจอศึกหนักข้ามชาติ ถูกชาวกัมพูชาแอนตี้กล่าวหาว่า พุดจาตุหมินกัมพูชา ถึงขนาดสมเด็จพระนายนายกรัฐมนตรีกัมพูชา กริ้วสุดขีด (ไทยรัฐ 28ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 193 ผู้สื่อข่าวถามถึงความรู้สึกที่ ถูกทางการกัมพูชาสั่งแบนละคร นางเอกหมายเลขหนึ่งของเมืองไทยตอบว่า "ตกใจเหมือนกัน..." (ข่าวสด 28ม.ค.46)

เมื่อเหตุการณ์ลุกลามขึ้นกลายเป็นจลาจล และมีการเผาสถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงเทพมหานคร ก็ยิ่งพบการใช้รูปประโยคกรรม "ถูก" มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในคำบรรยาย ภาพข่าว ซึ่งต้องการเน้นให้ผู้อ่านเห็นว่าสภาพความเสียหายที่เกิดขึ้นในภาพนั้นๆ เกิดจากการกระทำอะไรและเป็นการกระทำของใคร

ตัวอย่างที่ 194 ชินฯ-บินไทย-แบงก์ถูกถล่มยับ

(มติชน 30ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 195 สถานการณ์ล่าสุดพบว่าบริษัทไทยถูกบุกพังทำลายเกือบหมด

(ข่าวสด 30 ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 196 นาที่ระทึก เขมรบุกเผา-ปล้น 2 โรงแรมไทย-จนท.ทูตหวัดถูกข่มขืน

(มติชน 31ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 197 [ภาพข่าว] สภาพความเสียหายของบริษัทแคมโบเดียสามารถ คอร์ปอเรชั่น ในกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ซึ่งถูกมือปืนบุกเผาและทำลาย จนเสียหายยับเยิน

(มติชน 30ม.ค.46)

การใช้ประโยคกรรมในตัวอย่างข้างต้น ช่วยเน้นว่าไทยอยู่ในฐานะ "ผู้ถูกกระทำ" และขณะที่คนเขมรนั้นอยู่ในฐานะของ "ผู้กระทำ" ซึ่งทำให้ภาพของเขมร "ป่าเถื่อน" และรังแกคนไทยปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.6 การอ้างคำกล่าวของบุคคลอื่น

แม้กลวิธีการอ้างคำกล่าวบุคคลอื่น นี้จะเป็นกลวิธีปกติทั่วไปของหนังสือพิมพ์ แต่การอ้างคำกล่าวของบุคคลอื่นในการรายงานข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัมพูชา พ.ศ. 2546 นี้ เป็นกลวิธีที่สร้างความน่าเชื่อถือให้เรื่องเล่า และทำให้ประเด็นสำคัญเด่นชัดขึ้น (Mayes 1990 อ้างใน ฐรัฐพร พานโพธิ์ทอง 2549: 273) การอ้างคำกล่าวของบุคคลสำคัญที่มีอำนาจตัดสินใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ช่วยเพิ่มน้ำหนักของเนื้อหาให้นักอ่าน น่าเชื่อถือ และเด็ดขาดมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการยืนยันว่าเป็นคำพูดของบุคคลผู้นั้นจริงๆ หนังสือพิมพ์ไม่ได้เขียนเอง

ตัวอย่างที่ 198 'แม่ว' ระบุ 'สุนเซน'ไม่ติดใจ

(มติชน 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 199 **ปิดแดน-ตัดขาด**
ปิดแดน-ตัดขาด
'บักจิว' แจ
มีอำนาจรัฐหนุน

(ไทยรัฐ 31 ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 200 'ทักษิณ' กร้าว แค่ขอโทษ 'มันไม่พอ'

(มติชน 31 ม.ค.)

ตัวอย่างที่ 201 "บักจิว" กร้าว ต้องลากคอมมือเผามาลงโทษที่ไทย

(เดลินิวส์ 2 ก.พ. 46)

4.7 การเล่าเรื่อง

Damton (1975 อ้างถึงในอดิสา วงศ์ลักษณะพันธ์ 2542: 4) กล่าวว่า "ข่าว" เป็นการเล่าเรื่องรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการทำควมเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ โดยมักจะกำหนดให้มีตัวนักแสดงในลักษณะของพระเอกกับผู้ร้าย และมีการวางโครงเรื่องของการเล่าเรื่องในข่าว ซึ่งมักจะเริ่มนำเสนอกจากจุดเริ่มเรื่อง (beginning) และดำเนินเรื่องมาสู่ตอนกลางของเรื่องราว (middle) และท้ายที่สุดคือการลงเอยด้วยจุดจบของเรื่อง (ending)

อมรรัตน์ เรื่องสกุล (2541: 59-60) ซึ่งศึกษา การเล่าเรื่องในข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน สรุปว่า วิธีการเล่าเรื่อง แบ่งได้เป็นการเล่าแบบสรุปความ (diegesis) ซึ่งเน้นเหตุการณ์ กับการเล่าเรื่องแบบเสมือนดำเนินอยู่จริง (mimesis) ซึ่งเน้นทั้งเหตุการณ์ พฤติกรรม คำสนทนาและอารมณ์ความรู้สึกของผู้ที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ **ลำดับเหตุการณ์ที่เล่า** แบ่งเป็น การเล่าตามลำดับเกิดก่อนหลัง (chronology) การเล่าแบบสลับลำดับเหตุการณ์ และการเล่าเรื่องแบบย้อนหลัง (flashback) **มุมมองในการเล่าข่าว** แบ่งได้เป็น มุมมองแบบรู้ทั่ว (omniscient) หมายถึง มุมมองที่ผู้เล่าสามารถล่วงรู้ทุกอย่าง สามารถบอกเล่าความรู้สึกนึกคิดของแหล่งข่าวได้ กับ มุมมองแบบจำกัด (focalization) ซึ่งหมายถึงการเล่าเรื่องแบบที่ผู้เล่าเป็นบุคคลที่ 1 ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ หรือเป็นบุคคลที่ 3 ที่ทำหน้าที่เล่าเรื่องจากสายตาคนภายนอก ดังนั้นผู้อ่านก็จะได้รับรู้

เรื่องราวผ่านการบอกเล่าจากมุมมองของผู้เล่าเท่านั้น ส่วน กลวิธีการนำเสนอ นั้น แบ่งเป็น การเล่าแบบมีการขยายความและใส่สีสันแบบนิทาน (performative) และการเล่าแบบสาธิตหรือแสดงความจริงให้เขานั่นน่าสนใจ (constative)

จากการศึกษาพบว่ากลวิธีการเล่าเรื่องที่ปรากฏมาก คือ การใช้วิธีการเล่าข่าวแบบเสมือนดำเนินอยู่จริง ทั้งที่เน้นพฤติกรรม เน้นเหตุการณ์ เน้นคำสนทนาและเน้นอารมณ์ความรู้สึกเพื่อเน้นย้ำให้เห็นความความรุนแรงที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 202

“สำนักข่าวต่างประเทศรายงานสถานการณ์ว่า กลับรุนแรงลุกลามขึ้นเรื่อยๆ โดยกลุ่มผู้ประท้วงเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จากกว่า 100 คน เป็นเกือบ 1,000 คน ได้พยายามขยับรุกเข้าไปเขตพื้นที่สถานทูต ซึ่งตามกฎหมายระหว่างประเทศถือเป็นดินแดนของไทย พร้อมกับขว้างปาก้อนหินและทุบทำลายทรัพย์สินเสียหายย่อยยับหลายรายการ ทั้งกระจกหน้าต่างหลายบาน โคมไฟกว่า 20 ดวง ตลอด จนเครื่องหมายสถานทูตไทย จนสามารถยึดอาคารสถานทูต 2 ชั้นได้ทั้งหมด และจุดไฟเผาในเวลาต่อมา ขณะที่กำลังตำรวจเขมร ซึ่งมีอยู่แค่ 50 นาย ไม่สามารถต้านทานกลุ่มผู้ประท้วงที่บ้าคลั่งได้ ทำได้เพียงยิงปืนขึ้นฟ้าหลายสิบนัด และวิหิตูเรียกรถบรรทุกน้ำดับเพลิงหลายคันมาช่วยปราบจลาจล แต่กลุ่มผู้ประท้วงชาวเขมรที่กำลังบ้าคลั่งก็ตอบโต้รุกไล่รถดับเพลิง ด้วยการขว้างปาก้อนหินเข้าใส่สุดสุด จนรถดับเพลิงได้รับความเสียหาย”

.....

เมื่อฟังประตูเข้ามาได้ กลุ่มมือปืนนำไฟแช็กมาจุดส่องดูหน้าทีละคน แล้วถามว่าเป็นคนไทยหรือไม่ ซึ่งทุกคนใช้วิธีแก้งพูดเป็นภาษาจีน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นคนจีน แต่แทนที่กลุ่มมือปืนจะหยุดอยู่แค่นั้น กลับขำใจ ด้วยการกระซอกตนกับคุณจี้ เลขานุการเอกสถานทูตไทย ออกจากห้องน้ำ แล้วพยายามแยกไปอยู่คนละห้อง ตนกับคุณจี้จับมือกันแน่น ขึ้นตัวเองเอาไว้ ระหว่างนั้นลิบบี้ห้องพักเริ่มมีไฟไหม้ขึ้นมา ขณะที่กลุ่มมือปืนพยายามลวนลาม ล้วงควักเข้าไปในหน้าอก ดึงเสื้อ ดึงกางเกง และกระซอกสรว้อย แหวนที่ติดตัวออกไป ส่วนเลขานุการเอกสถานทูตฯ ถูกกลุ่มมือปืนลวนลามทั้งดึงกระโปรง ดึงเสื้อจนหลุดลุ่ย”

(ไทยรัฐ 1 ก.พ. 46)

การเล่าเรื่องด้วยวิธีการดังกล่าวเมื่อประกอบกับการเล่าตามลำดับเวลา การเล่าด้วยมุมมองแบบรู้ทั่ว และแบบรู้ทั่วผสมรู้จำกัด การพรรณนาให้เห็นภาพอย่างละเอียด เช่น หลังจากที่เกิดสถานการณ์ในกรุงเทพมหานครด้วยควันไฟ และกลุ่มชาวเขมรตระเวนไล่ทุบตี ทำลายทรัพย์สินของคนไทย ตลอดจนการใช้บุคคลหลายๆ คนเป็นผู้เล่าเรื่องหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่ง ซ้ำๆ กัน ก็จะทำให้เกิดความตื่นเต้น เร้าอารมณ์ผู้อ่าน ให้เหมือนกับการอ่านนิยาย และยิ่งเน้นย้ำให้ “ภาพ” ความป่าเถื่อนที่ต้องการนำเสนอชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.8 การใช้เครื่องหมายวรรคตอน

หนังสือพิมพ์มีการใช้เครื่องหมายต่างๆ กำกับข้อความ เพิ่มเติมความหมายให้แก่รูปภาพหรือแสดงทัศนคติบางอย่าง เครื่องหมายที่พบได้แก่เครื่องหมายัญประกาศ เครื่องหมายอัศเจรีย์ เครื่องหมายปรัศนี และเครื่องหมายขลิขิต

4.8.1 เครื่องหมายัญประกาศ

เครื่องหมายัญประกาศที่ปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ มีทั้งชนิดที่เป็นตัวคู่ “...” และตัวเดี่ยว ‘...’ กาญจนา เจริญเกียรติบรร (2543: 62-63) พบว่า การเลือกใช้ัญประกาศคู่และัญประกาศเกี่ยวนั้นไม่มีนัยสำคัญทางความหมาย ขึ้นอยู่กับลักษณะอักษรและเป็นลีลาเฉพาะ (style) ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เช่น ข่าวสดนิยมใช้ัญประกาศเดี่ยว ไม่ใช้ัญประกาศคู่เลย และมีความคงที่ตลอดการเสนอข่าว

การใช้เครื่องหมายัญประกาศในภาษาไทย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานระบุว่า เครื่องหมายัญประกาศใช้เขียนคร่อมคำหรือข้อความที่เป็นคำพูด หรือเพื่อเน้นข้อความให้เด่นชัดขึ้น จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ัญประกาศทั้งในการกำกับคำพูดและใช้เน้นข้อความ นอกจากนี้ยังพบการใช้ัญประกาศเพื่อกำกับชื่อเฉพาะและสมญานามอีกด้วย

การใช้เครื่องหมายัญประกาศคร่อมข้อความที่เป็นคำพูดนั้น พบทั้งที่ใช้คร่อมคำพูดทั้งหมดเพื่อแสดงว่าเป็นบทสนทนาหรือคำให้สัมภาษณ์ และที่ใช้กำกับคำพูดเพียงบางส่วนเพื่อยืนยันว่าเป็นคำพูดของบุคคลนั้นจริงๆ และเพื่อเน้น

ตัวอย่างที่ 203

สำหรับต้นเหตุความโกรธแค้นนางเอกชื่อดังหมายเลขหนึ่งของไทยครั้งนี้ หนังสือพิมพ์เกาะสันติเพียบอ้างและบรรยายเป็นฉากๆ ว่า เนื่องจาก

"กบ-สุวณันท์"ไปออกรายการทีวีของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และเมื่อพิธีกร
รายการถามว่า "คุณเกลียดอะไรที่สุดในโลก" กบตอบว่า "ฉันเกลียดคนเขมร
เหมือนกับที่เกลียดหมา เพราะคนเขมรขโมยนครวัดของพวกเขา" ต่อมาเมื่อ
พิธีกรถามว่า "คุณจะไปเที่ยวกับพูซา หรือเล่นภาพยนตร์ที่กำกับโดยคนเขมร
หรือไม่" กบตอบว่า "ฉันยินดีไปแน่ ถ้าเขมรตกลงคืนนครวัดให้ประเทศไทย"

(ข่าวสด 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 204 *เจฮุนเซนด่าข้ามประเทศว่าไปดูหมิ่นคนเขมร กบ-สุวณันท์ก็ตอบงงๆ "ไม่
เคยพูด แต่ถ้าให้ขอโทษก็จะขอโทษ"...ว่าง่ายว่่าง่าย!(32)

(ไทยรัฐ 29 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 205 'ทักษิณ' กร้าวแค่ขอโทษ 'มันไม่พอ'

(มติชน 31 ม.ค. 46)

มีการใช้เครื่องหมายัญประกาศกำกับคำนาม คำกริยา คำขยาย วลี อนุพากย์
และประโยค เพื่อแสดงว่าเป็นข้อความที่สำคัญ

ตัวอย่างที่ 206 ถ้ามี "เพื่อนบ้าน" อย่างนี้ มี "ศัตรู" ดีกว่ากันเยอะพะยะ!

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 207 สำนักข่าวเทศซี 'เกมการเมือง'

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 208 บก.น.ส.พ.เขมร 'ริบ' ต้นตอเกิดจากข่าวลือ

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 209 ชายแดนปิดตาย!! สัมพันธ์ 'ริวลีก' ไทยประท้วงกลับเขมร

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 210 ถ้า "ฮุน เซน" ผู้นำเขมรมาพูด "เฮงชวย" กับดาราชวีญใจชาวไทยแบบนี้
อย่างที่เป็นข่าว ชาวไทยก็ทนไม่ได้เหมือนกันละโว้ย!

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 211 ข้า"สร้างวัดตัดถนน"โอบได้หน้าผามอสีแดง

(มติชน 3 ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 212 องค์กรกีฬาของเราที่ยื่นมือช่วยเมื่อเมื่อถูกรังขอ เพราะถือว่าเป็นเพื่อนบ้าน แต่คราวนี้คงจะอยู่ในภาวะ "ที่ต้องคิดต้องไตร่ตรอง"

(เดลินิวส์ 3 ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 213 พิกัดแผนที่ทหารชี้ชัด 'เขมรล้ำเขาพระวิหาร'

(มติชน 3 ก.พ.46)

มีการใช้อัญประกาศเพื่อกำกับชื่อเฉพาะ ทั้งที่เป็นชื่อบุคคล เช่น สุน เชน, กบ สุวนันท์ คงยิ่ง, ทักษิณ, เตีย บันท์ ฯลฯ ชื่อสำนักข่าวและหนังสือพิมพ์ เช่น เอเอฟพี, รอยเตอร์, คม ชัด ลึก ฯลฯ ชื่อธุรกิจ เช่น ชิน, สามารถ, มิสทีน, มาม่า, สตาร์เวกัส เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 214 'สุน เชน' นายกรัฐมนตรีกำพูชา สั่งแบนละคร 'กบ-สุวนันท์'

(มติชน 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 215 "เอเอฟพี" เผยว่าสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ ได้ตำหนิบรรดาผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ของกำพูชา ซึ่งทางสถานีนำละครและรายการโชว์ของไทยไปฉายมากเกินไป รวมทั้งละครที่กบแสดง

(ไทยรัฐ 28 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 216 รอยเตอร์จับตาดำเนินการขัดแย้งธุรกิจ 'ชิน'

(มติชน 31 ม.ค. 46)

มีการใช้อัญประกาศเพื่อกำกับสมญานามต่างๆ ทั้งที่เป็นสมญานามเป็นที่คุ้นเคยกันดีอยู่แล้วในหน้าหนังสือพิมพ์ไทยและที่เป็นสมญานามสร้างใหม่

ตัวอย่างที่ 217 'จิว' ได้ยินคนพูดอำนาจรัฐช่วยคนผิด

(มติชน 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 218 จากนั้น "พระยาละแวก" ก็แหกปากตำ ดาราไทย กินลึกลงไปถึงละครไทยที่เข้าไปมั่วเมา ให้ความถึงบ้านเขมรที่ปลดรูปผู้นำทิ้งแล้วหันมาเขวรูป

ดาราไทย โดยที่ไม่สืบสาวก่อนว่า มีเรื่องจริงหรือไม่ คนระดับ "พระยา
ละแวก" ที่แหวกขึ้นมาเหยียบแผ่นดินเขมร ได้นั้นคงไม่หะหลวมในเรื่องนี้
 แบบนี้ นอกจากมีแผนอยู่ในใจ

(ข่าวสด 1 ก.พ. 46)

ตัวอย่างที่ 219 เลือกรักชาติพุ่งจี้ดจ๊าด หลังเจอเหตุการณ์ "เขมรนูเบา" เชื่อน้ำหมึก
"น.ส.พ.หน่วย" กุข่าวใส่ร้าย กบ-สุวพันธ์ จนทำให้เกิดจลาจล "คนไทย"
 เดือดร้อน หนีตายกันอลหม่าน

(ไทยรัฐ 3 ก.พ.46)

นอกจากนี้ ยังมีการใช้เครื่องหมายกำกับชื่ออาชญากรไปกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นชื่อ
 เฉพาะ และที่ไม่ใช่ชื่อเฉพาะ เช่น จักรีนฤเบศร, ซี-130, เอฟ16-บินขับไล่ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 220 ทัพเรือส่ง "จักรีนฤเบศร" ลอยลำจ่อทะเลเขมร รับสถานการณ์ฉุกเฉิน

(คมชัดลึก 31 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 221 ผบ.ทอ.สั่ง 'เอฟ16-บินขับไล่' คุ่มกัน

(มติชน 31 ม.ค. 46)

เมื่อพิจารณาข้อความที่หนังสือพิมพ์ใส่เครื่องหมายประกาศ จะพบว่ามีการ "เน้น"
 ข้อความที่แสดงพฤติกรรม "ป่าเถื่อน" และ "ไว้ใจไม่ได้" ของเขมร ขณะเดียวกันก็เน้น "อำนาจ" ของ
 ไทย เช่น การใช้มาตรการที่เด็ดขาด และแสนยานุภาพทางการทหาร เป็นต้น

4.8.2 เครื่องหมายอัศเจรีย์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานระบุว่า เครื่องหมายอัศเจรีย์ เป็นเครื่องหมายที่
 ซ้ำกำกับหลังคำอุทาน แต่ผู้วิจัยพบว่าในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์
 จลาจลเผาสถานทูตไทยในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2546 นอกจากจะใช้ตามหลังคำอุทานแล้ว ยังมีการ
 ใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ ทั้งชนิดที่เป็นตัวเดียว "!" ตัวคู่"!!"และหลายตัว "!!!" เพื่อแสดงอารมณ์
 ความรู้สึกของบุคคลในข่าว แสดงระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ แสดงความเด็ดขาดจริงจังและ
 แสดงทัศนคติที่หนังสือพิมพ์มีต่อเขมรและเหตุการณ์ต่างๆ เช่น แสดงความรู้สึกไม่พอใจกับการ
 กระทำของคนเขมร หรือแสดงความรู้สึกสะใจในมาตรการโต้ตอบที่แข็งแกร่งของรัฐบาลไทย เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 222 การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ตามหลังคำอุทาน
 วิจารณ์กันไปว่าชาวกบ-สุวรรณท์หมื่นเขมรเป็น "แผนโปรโมต" แหม!ใครจะบ้า
 แต่ต้องถือว่า"แม่คุณเอ๊ย"กะ"มิสทิน"นะ.. สัมหล่น.. แฮ!
 (ไทยรัฐ 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 223 การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก
 เขมรโกรธแค้น!
 กบ สุวรรณท์
 ห้ามทีวีแพร่ภาพละครทุกรายการ
 (ไทยรัฐ 28 ม.ค.)

ตัวอย่างที่ 224 การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อแสดงระดับความรุนแรงของเหตุการณ์
เขมรเผาเมือง!
จลาจล"กบ"
สถานทูตไทยวอด
โรงแรม-บ.ไทย ถล่มพินาศหมด!
 (ข่าวสด 30 ม.ค.46)

ตัวอย่างที่ 225 การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อแสดงความเด็ดขาดจริงจัง
 สั่งล่า2ฝ่ายค้าน!
 ชุนเซนดิน
 (ข่าวสด 1 ก.พ.46)

ตัวอย่างที่ 226 การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อแสดงทัศนคติ
 สมควรประท้วงเขมรอย่างรุนแรงต่อไป !
 (เดลินิวส์ 1 ก.พ.46)
 ทำกันเยี่ยงนี้ "รัฐบาลไทย" ต้องตอบโตให้สาสม!
 (ไทยรัฐ 1 ก.พ.46)

ตัวอย่างข้างต้นนี้ เป็นการใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อแสดงทัศนคติของหนังสือพิมพ์
 ไทยต่อมาตรการและการดำเนินการของรัฐบาล ในลักษณะของการสนับสนุนและชื่นชม

ตัวอย่างที่ 227 การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อแสดงทัศนคติ

กรณีมีอบเชมรบัคคั้งบุกเผาสถานทูตไทยเป็นพฤติกรรมที่ป่าเถื่อนอย่างยิ่ง!!
(ไทยรัฐ 31 ม.ค.46)

นับเป็นเหตุการณ์สุดเลวร้ายป่าเถื่อน ที่ไม่น่าจะเกิดขึ้น โดยอ้างเหตุแค่ข่าวลือ ของดาราสาวไทยคนหนึ่งเท่านั้น !

(เดลินิวส์ 1 ก.พ.46)

ปิดชายแดนเชมร

บ่อนจ้อย!

(ข่าวสด 1 ก.พ.46)

ตัวอย่างข้างต้นนี้ เป็นการใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อแสดงทัศนคติของหนังสือพิมพ์ไทยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในลักษณะของการตำหนิผู้นำประเทศกัมพูชาว่าไม่น่าหลงเชื่อข่าวลือและออกมาตำหนิสวณันท์ คงยิ่ง โดยไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเสียก่อน ดำเนินการกระทำของชาวเชมรว่าเกิดจากเรื่องเล็กน้อยแต่กลายเป็นเรื่องใหญ่โตได้อย่างไม่น่าเชื่อและเป็นการกระทำที่ป่าเถื่อน และแสดงความรู้สึกสะใจที่ธุรกิจเชมรได้รับผลกระทบจากมาตรการได้ตอบของไทย

4.8.3 เครื่องหมายนขลิขิต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายว่า () เรียกว่า นขลิขิต ใช้เขียนอธิบายข้อความเพิ่มเติม จากการตีความพบว่าการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์จลาจลเผาสถานทูตไทยในกรุงพนมเปญ พ.ศ. 2546 นอกจากจะใช้เครื่องหมายนขลิขิตเพื่ออธิบายข้อความเพิ่มเติม อธิบายภาพ และบอกที่มาของแหล่งข่าวแล้ว ยังใช้เขียนคร่อมตัวอักษรตัวใดตัวหนึ่ง เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงและสื่อความหมายได้มากกว่าหนึ่งแบบ ใช้สำหรับแสดงทัศนคติของผู้เขียนอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 228 การใช้เครื่องหมายนขลิขิตเพื่ออธิบายข้อความเพิ่มเติม

นายกรัฐมนตรีกัมพูชา ให้สัมภาษณ์ว่า 90% คนของเรารักและชื่นชมเขา (หมายถึงกบ) แต่เขามาทำพุดจาดูหมิ่นอย่างนี้ ดังนั้นต่อไปนี้เสื้อผ้าที่มีรูปกบ

ติดอยู่หรือแพ้นั้นต่างๆ ที่ชาวเขมรยึดตามกบ รูปภาพกบที่ติดอยู่ในบ้าน ให้
ทุกคนเอามาโยนทิ้งให้หมดทุกอย่าง

(ไทยรัฐ 28 ม.ค. 46)

ส่วนหนังสือพิมพ์กัมพูชาหลายฉบับก็ลงข่าวหน้า 1 ประมวล กบ-สุวรรณันท์ หรือ
ที่รู้จักกันดีในกัมพูชาว่า "เนียง ปเคย์ปริก" (Neang Pkay Prick) หรือภาษาไทย
ว่า "ประกายพฤษ" ที่อาจมีความหมายว่าเป็นดาวจรัสแสง อย่างรุนแรง

(ไทยรัฐ 28 ม.ค. 46)

[ภาพข่าว] เกื่อน-ชาวกัมพูชาเผารธงชาติไทย พร้อมถือป้าย "เกลียดประเทศไทย"
ที่หน้าสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงพนมเปญ ก่อนเหตุการณ์จะบาน
ปลาย เมื่อมีอบนุกเข้าสถานทูตไทยและเผาทำลายข้าวของ อ้างว่าแค้นที่'กบ'
สุวรรณันท์ ดาราสาวคนดังหยามชาวเขมร เมื่อ29ม.ค. (เอพี-รอยเตอร์)

(ข่าวสด 30 ม.ค. 46)

ตัวอย่างที่ 229 การใช้เครื่องหมายนชลิขิตเพื่อให้ออกเสียงและสื่อความหมายได้มากกว่า
หนึ่งแบบ

ฮุน เซ(น)!

(คมชัดลึก 1ก.พ.46)

เพื่อนบ้าน(น)?

(คมชัดลึก 1ก.พ.46)

ตัวอย่างข้างต้นนี้ มีการใช้เครื่องหมายนชลิขิตขีดคร่อมตัวอักษร (น) ในคำว่า
ฮุน เซน และเพื่อนบ้าน ให้อ่านว่า ฮุน เซ - ฮุน เซ และ เพื่อนบ้าน-เพื่อนบ้า ตามลำดับ ซึ่งคำว่า เซ
และ บ้า เป็นคำที่มีความหมายในแง่ลบ แสดงถึงทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อการตัดสินใจของผู้นำ
ประเทศกัมพูชาที่ออกมาดำเนินสุวรรณันท์ คงยังจนเกิดเหตุจลาจลว่าเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาด มีผล
ต่อความมั่นคง ทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลตนเองชวดเซ และแสดงถึงทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อ
พฤติกรรมของชาวเขมรที่ก่อจลาจลว่า เป็นพฤติกรรมป่าเถื่อนและบ้าคลั่งนั่นเอง

4.9 การตัดและเน้นข้อความ

ในการจัดหน้าของหนังสือพิมพ์นั้น จำเป็นต้องมีการตัดข้อความบางตอนมา นำเสนอ โดยเน้น (highlight) ให้เห็นเด่นชัดกว่าข้อความอื่นๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน บางครั้งก็เพื่อเสนอความคิดรวบยอดของข่าวหรือข้อเขียนนั้นๆ

จากการศึกษาพบว่าในการรายงานข่าวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ จลาจลเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศกัมพูชานั้น มีการตัดและข้อความในลักษณะที่มุ่ง นำเสนอเรื่องเพศและความรุนแรง จนบางครั้งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ หากไม่ได้อ่านข่าวหรือข้อเขียนนั้นโดยตลอด

ตัวอย่างที่ 230

นักข่าวสาวหนีตาย ในคืน ‘นรกแตก’

น.ส.วริศรา
เกียรติธรรมกัรบ
ผู้สื่อข่าวหนังสือ
พิมพ์ ‘สยามบันเทิง’

“หนู่มเขมรพามาหลบใน
ห้องน้ำ..ตอนนั้นคิดในใจ
ว่าต้องโดนข่มขืนแน่ๆ”

ปลัดพนมเปญ เวลา ๑๐.๐๐ น. วันที่ 29 มกราคม บ.ก.ให้มาตามข่าวกบ-สุวรินทร์ เพียงลำพัง ตลอดช่วงบ่ายเหตุการณ์หน้าสถานทูตรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ หลังเสร็จถ่ายภาพข่าวจึงกลับมาพักในห้อง ชั้น ๑ อาคารแวก โรงแรมรอยัลพนมเปญ อยู่ในห้องตลอดจนถึงสองทุ่ม กำลังจะออกไปซื้อของกิน พบฝรั่งหญิง ๒ คนเข้ามา บอกให้หนี จึงกลับเข้าห้อง ล็อกประตู ปิดไฟทุกดวง ปิดม่าน ครู่หนึ่งไฟดับทั้งโรงแรม เสียงนอกห้องอื้ออึงไปหมด ตัดสินใจเก็บข้าวของเข้าเป้ เมื่อมองออกไปข้างนอก พบอาคารหลังเกิดไฟไหม้ เห็นคนวิ่งหนีซุกมุนไปหมด รู้สึกกลัว จึงตัดสินใจอยู่ในห้องต่อ

ก็ก้าวไม่ออก รู้ตัวต้องทิ้งเงินไทยจำนวนมากไว้ในตู้เพราะกลัวถูกพบว่าเป็นคนไทย เหลือแต่พาสปอร์ตไว้

ต่อมาชายเขมรอายุราว ๒๘ ปี มาเปิดตู้เจอดิน จึงร้องด้วยเสียงแหบแห้งให้ช่วย เขาดามว่าเป็นคนชาติไหน บอกว่าเป็นฟิลิปปินส์ หนู่มเขมรจึงพามาแอบในห้องน้ำ ตอนนั้นมีคนเข้ามาอีก เขาออกไปทำท่าล้างหน้าใส่พวกพวกเขาไป จึงรอดมาได้ ตอนนั้นคิดในใจว่าต้องโดนข่มขืนแน่ๆ เพราะอยู่ๆ ก็พาเข้าห้องน้ำ มาจับเนื้อต้องตัว แต่ก็พยายามพูดทั้งน้ำตาว่าให้ช่วย ดูเหมือนเขา รู้สึกสงสาร ไฟในห้องน้ำเริ่มไหม้ จึงวิ่งหนีออก

ในตัวอย่าง หากผู้อ่านอ่านเพียงข้อความส่วนที่ถูกตัดและนำมาเน้น อาจเกิดความเข้าใจผิดไปในทางลบ คือเข้าใจไปว่าผู้ให้สัมภาษณ์ถูกข่มขืน และนำไปสู่ข้อสรุปว่าคนเขมร “ป่าเถื่อน” ได้ ทั้งที่ในความเป็นจริง “หนู่มเขมร” คนดังกล่าว ได้ให้ความช่วยเหลือพาผู้ให้สัมภาษณ์หลบหนี จนสามารถกลับประเทศไทยได้ในที่สุด

จากการศึกษาปริฉะเหตุหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย กรณีเผาสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศกัมพูชา พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้กลวิธีทางภาษา ได้แก่ การใช้ถ้อยคำ การใช้สมญานาม การใช้โครงสร้างทางวาทศิลป์ การใช้ข้อสมมติเบื้องต้นเป็นเครื่องมือ

การใช้รูปประโยคกรรม การอ้างคำกล่าวของบุคคลอื่น การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการตัดและเน้นข้อความ ทุกกลวิธีที่พบเสนอภาพของ “เขมร” ที่สอดคล้องกัน และต่างก็เสริมให้ภาพที่นำเสนอเด่นชัดขึ้น “ภาพ” ของ “เขมร” ซึ่งได้แก่ภาพเขมร *ป่าเถื่อน ต้องพึ่งไทย ไร้ใจไม่ได้ ด้อยปัญญา และเป็นศัตรูของชาติ* ที่นำเสนอในปริเฉทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยผ่านกลวิธีทางภาษาเหล่านี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจอุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลังต่อไป